

E 1689

ARHITECTURA R.P.R.

ANUL VIII • Nr. 1 (62) • IANUARIE - FEBRUARIE • 1960

2301

(31)

ARHITECTURA R.P.R.

1
1960

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

Colegiul de redacție:

Conf. arh. M. Alifanti, arh. M. Bercovici, arh. M. Caffé, prof. arh. M. Locar, ing. A. Lupescu, arh. M. Melicson, arh. Gh. Pavlu, conf. arh. G. Petrașcu

Redacția: București — Raionul I. V. Stalin — Str. Episcopiei nr. 9. — Tel. 13.98.80

ANUL VIII — Nr. 1 (62) IANUARIE — FEBRUARIE 1960

	2	Sarcinile proiectanților și constructorilor în 1960
	4	O importantă hotărîre privind activitatea de sistematizare a orașelor
Urbanism	5	Prof. arh. O. Doicescu
Studii pentru sistematizarea arterei magistrale nord-sud a orașului București
	12	Conf. arh. R. Laurian
Unele aspecte ridicate de sistematizarea căii Victoriei și a magistralei nord-sud a orașului București
	14	Arh. T. Evolceanu
Concursul pentru sistematizarea pieței Unirii din București
	20	Discuție de creație asupra proiectelor prezentate la concursul pentru « Sistematizarea pieței Unirii din București »
Construcții social-culturale	24	Arh. Th. Ionomu
Teatrul de Stat din Orașul Stalin
	27	Arh. P. E. Miculescu
Note asupra Teatrului de Stat din Orașul Stalin
	30	Arh. D. Bacalu, arh. G. Cristea
Noile școli cu 24 de clase, construite în București
	35	Arh. N. Petrașincu
Proiect tip pentru școală cu 16 clase, în mediul urban
	37	Arh. N. Drăgan, arh. N. Romașcanu
Unele observații critice asupra noilor proiecte de școli
Construcții industriale	40	Arh. Vera Ulic Hariton
Uzina II de geam tras — Blejoi
	42	Arh. Mircea Enescu, arh. I. Găleșanu
Complexele de vinificare de la Valea Călugărească și Tohani
	45	Arh. P. Mihalik
O turnătorie de metale neferoase și de precizie
Teoria arhitecturii	48	A. Vlasov
Stilul arhitecturii noastre
Cronica	49	Din activitatea U.A.

SARCINILE PROIECTANȚILOR ȘI

Succesele obținute de poporul nostru în îndeplinirea și depășirea Planului de stat pe anul 1959 la indicii de bază — producție, productivitatea muncii, reducerea prețului de cost — au creat premisele necesare pentru ca anul acesta activitatea economică să se desfășoare în condiții mai bune și să atingă ritmuri mai înalte decât până acum.

Plenara C. C. al P. M. R. din 3—5 decembrie 1959 a scos în evidență importanța îndeplinirii și depășirii la indicii de bază a Planului de stat pe 1959 și a trasat o serie de sarcini de mare răspundere pentru dezvoltarea pe mai departe a economiei naționale.

Astfel, anul acesta, comparativ cu anul 1959, venitul național va crește cu 12,5%.

Din totalul investițiilor industriale — care reprezintă 59% din volumul investițiilor — aproape 4/5 vor fi destinate dezvoltării ramurilor de bază ale economiei.

Pe baza creșterii investițiilor, prin folosirea mai bună a capacității de producție și prin intrarea la timp în funcțiune a unor obiective industriale noi, producția urmează să crească cu 14%.

Planul de stat pe 1960 prevede creșterea producției siderurgice cu peste 28%, a construcțiilor de mașini cu 17%, a industriei chimice cu 22%, a industriei electrice și termice cu 20%.

Prin punerea în funcțiune a unor noi grupuri la Borzești, Arad și Timișoara, energia electrică va reprezenta 7,7 miliarde kWh, adică o creștere de 14%.

Se vor extrage 1,4 milioane tone minereu de fier, iar oțelarii vor da țării 1,7 milioane tone oțel, adică cu 22% mai mult decât anul trecut.

O deosebită dezvoltare va lua producția plăcilor conglomerate din lemn, care va crește cu 100%, ceea ce reprezintă 35 000 tone, creștere care se va face prin folosirea capacității fabricii de la Brăila și prin intrarea în funcțiune a secției de la Gălăuș.

Mergînd în continuare pe linia ridicării nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii, plenara a trasat sectorului producției bunurilor de consum o serie de sarcini de mare însemnătate.

Astfel, prin utilizarea mai bună a capacității existente și prin intrarea în funcțiune a noilor fabrici de zahăr, producția de zahăr va fi de 325 000 tone, crescînd cu 41%.

O creștere însemnată se va obține în producția țesăturilor de bumbac și a încălțămintei de piele.

Față de anul trecut, producția uleiurilor comestibile se va dubla, atingînd 115 000 tone; producția de carne va crește cu 18%, ajungînd la 293 000 tone.

Mari investiții în agricultură (4,4 miliarde, cu 25% mai mult ca în 1959) vor lărgi baza ei tehnică, asigurînd creșterea productivității și obținerea unor recolte sporite.

Pe baza intrării în funcțiune a fabricilor de mobilă de la Militari-București, Iași și Tîrgu-Jiu, producția de mobilă va cunoaște o creștere de 31%.

Acest vast program de dezvoltare economică, această importantă creștere a producției trebuie să se realizeze pe calea ridicării continue a productivității muncii, care urmează să crească anul acesta, în industrie, cu 11%.

Totodată se impune continuarea eforturilor pentru reducerea prețului de cost și a cheltuielilor de circulație în toate ramurile economiei, în așa fel încît să se poată obține un volum de economii de circa 5,2 miliarde lei.

Analizînd proiectul planului de dezvoltare a economiei naționale, plenara C. C. al P. M. R. a arătat că pentru anul acesta,

volumul investițiilor destinate dezvoltării economiei și ridicării nivelului de trai material și cultural al căminilor muncii va fi de 23,5 miliarde lei.

Acest important volum de investiții va da posibilitatea să se grăbească ritmul de execuție a lucrărilor, să se scurteze termenul de punere în funcțiune a unor importante obiective industriale și să se înceapă o serie de construcții industriale, social-culturale și de locuințe.

Înfăptuirea în cele mai bune condiții a acestui volum sporit de investiții ridică necesitatea unei pregătiri riguroase în toate sectoarele care participă la realizarea investițiilor, astfel ca mijloacele acordate în acest scop să asigure maximum de rezultate. Folosirea judicioasă și cu spirit gospodăresc a fondurilor acordate pentru lucrările de investiții constituie o sarcină de mare răspundere.

O mare parte a acestor investiții se vor folosi pentru ridicarea unor importante construcții industriale. Astfel, în anul 1960 se prevede punerea în funcțiune a unui nou cuptor și a unei noi baterii de cocs la Hunedoara, a uzinelor de sodă de la Govora și Borzești, a unui combinat de produse lactate, a fabricii de celuloză din stuf de la Brăila, a complexelor de prelucrarea lemnului de la Pipera și Tîrgu-Jiu etc.

De asemenea se prevede construcția unor noi obiective industriale, ca noua secție de furnale de la Hunedoara, o fabrică de anvelope, complexele de industrializarea lemnului de la Suceava și Odorhei, o fabrică de lapte praf, mari depozite frigorifice ș.a.m.d.

Mergînd pe linia continuei ridicări a nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii, anul acesta vor fi date în folosință 31 000 de apartamente, adică cu 50% mai mult decât anul trecut. De asemenea, o deosebită atenție se va acorda construcțiilor social-culturale ca: teatre, cinematografe, cluburi, școli etc.

Față de acest bogat program de realizări, sectorului de proiectare și construcții îi revine o serie de sarcini de mare răspundere.

În cadrul general de dezvoltare a economiei naționale, sectorul de proiectare și construcții are un rol deosebit, datorită faptului că sectorul de construcții realizează o bună parte a investițiilor din toate sectoarele economiei naționale. Orice deficiență în acest sector poate avea urmări asupra realizării investițiilor și a sarcinilor de plan din alte sectoare economice, după cum realizarea — în bune condiții și la timp — a sarcinilor ce-i revin creează premise favorabile pentru îndeplinirea înainte de termen a planului în celelalte sectoare, influențînd totodată și asupra calității și costului de realizare a produselor fabricilor respective.

În cadrul sectorului de construcții, o sarcină importantă revine institutelor de proiectare și proiectanților pentru asigurarea în cele mai bune condiții a documentației necesare lucrărilor de construcție.

În acest sens, în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej la Plenara C. C. al P. M. R. din 3—5 decembrie 1959 se arată:

« Creșterea volumului de investiții pe anul 1960 impune măsuri hotărîte pentru ca acest volum să fie realizat și ca fondurile investite să dea cît mai repede rezultate concrete. În acest scop trebuie acordată toată atenția pregătirii proiectelor și respectării termenelor de dare în funcțiune.

Este necesar să se asigure intensificarea activității de proiectare, pentru elaborarea unor proiecte de bună calitate și în termene scurte, astfel încît pe șantierele existente să se poată realiza ritmul susținut prevăzut pe 1960 și, totodată, să se creeze condițiile de a se începe din primele luni ale anului viitor construcția unor importante obiective industriale noi ».

CONSTRUCTORILOR ÎN 1960

În domeniul construcțiilor industriale, cea mai însemnată rezervă în acest sens continuă să o formeze adoptarea în proiectele investițiilor industriale a soluțiilor care economisesc cât mai mult volumele fizice de construcții; această reducere se poate obține prin diverse căi, care vor trebui să stea în centrul atenției, atât a institutelor de proiectare, cât și a proiectanților înșiși.

Astfel, renunțarea la excese în dimensionarea halelor, comasarea diferitelor secții de producție într-o singură clădire, gruparea clădirilor pentru a reduce suprafața amenajată și a scurta rețelele de folosință generală, adoptarea pentru unele construcții a unor soluții constructive care prevăd folosirea elementelor ușoare, vor avea ca rezultat o importantă reducere a duratei de execuție și o scădere a costului lucrării.

De mare importanță pentru activitatea de proiectare este reducerea costului de deviz prin proiectare.

Și aici, rezervele sînt foarte mari. Astfel, alegerea unor forme constructive corespunzătoare, o judicioasă folosire a spațiilor, aplicarea celor mai avansate metode de execuție, adică trecerea la metode industriale de construcție etc. vor reduce simțitor costul și durata lucrărilor.

Plenara C.C. al P.M.R. din 3—5 decembrie 1959 a arătat că pentru scurtarea considerabilă a termenelor de dare în funcțiune a diverselor obiective industriale, o condiție esențială este folosirea tipizării, pentru a da posibilitatea întrebuirii prefabricatelor.

Proiectării îi revine, în această privință o serie de sarcini deosebit de importante: unificarea gabaritelor, tipizarea elementelor și a detaliilor, tipizarea secțiilor, tipizarea clădirilor anexe și auxiliare.

Unele organe beneficiare și institute de proiectare au încă, față de introducerea unor materiale de construcții noi, multe rezerve. Mai dăinuie încă în unele locuri mentalitatea potrivit căreia folosirea blocurilor din beton de zgură, a cărămizilor cu goluri de dimensiuni mari, a plăcilor de azbociment, a granulei sau a geamului armat ondulat ar duce la scumpirea construcției, uitînd că prin folosirea acestor materiale se aduce un aport substanțial la creșterea productivității muncii constructorilor, permițînd în același timp mari economii de materiale ajutoare.

Folosirea materialelor noi este o rezervă foarte importantă în ieftinirea construcțiilor, chiar dacă pentru un moment dat, unele dintre ele costă ceva mai scump decît materialele tradiționale. Chiar în aceste condiții, ele nu duc la scumpirea construcțiilor, dacă la alcătuirea normelor de deviz și a proiectelor se ține seama de eficiența lor, care se reflectă prin reducerea grosimii zidurilor, micșorarea secțiunilor scheletului de rezistență al construcției și scăderea cheltuielilor consumului specific de forță de muncă și materiale ajutoare.

Avînd în vedere lipsurile manifestate în acest domeniu, conștienți de marile avantaje ce le oferă tipizarea proiectelor, cât și introducerea materialelor noi de construcție în scăderea prețului de cost și scurtarea termenului de execuție, anul acesta se impune ca o necesitate lichidarea acestor atitudini conservatoare.

E necesară elaborarea indicilor tehnico-economici, cu ajutorul cărora să se verifice și să se perfecționeze continuu soluțiile.

Proiectanții, arhitecții și inginerii, trebuie să aibă un rol activ în această acțiune importantă.

În construcții, în general, și în construcția de locuințe și clădiri social-culturale, în special, reducerea prețului de cost nu trebuie însă făcută în dauna confortului și a condițiilor de folosire.

Proiectanții au sarcina de a găsi metodele cele mai bune de ieftinire a acestor construcții, ținînd în permanență seama de necesitatea de a asigura oamenilor muncii condiții de locuit din ce în ce mai bune.

Ei trebuie să analizeze și să propună cele mai judicioase amplasamente pentru noile construcții, astfel încît să se obțină reducerea costului noilor locuințe și a construcțiilor social-culturale, la scara orașului, prin însuși planul de sistematizare.

Ei trebuie să găsească soluțiile de plan cele mai raționale și mai confortabile și soluțiile tehnice cele mai eficiente, să lupte pentru introducerea pe scară largă de noi materiale, mai ieftine, mai rezistente și mai frumoase.

Proiectanții trebuie să prevadă în proiecte — la lucrările de construcții-montaj unde se folosesc mari cantități de schele, cofraje și diverse lucrări auxiliare — soluții bazate pe un consum cât mai redus de lemn de rășinoase.

Ministerele, institutele de proiectare și sfaturile populare (ale căror atribuții cresc anul acesta în problema construcțiilor de locuințe) urmează să ia măsuri pentru reducerea consumurilor specifice de ciment și oțel-beton cu cel puțin 5—8% sub nivelul celor de anul trecut.

Pentru ca aceste sarcini de mare răspundere ce stau în fața sectorului de proiectare și construcții să fie îndeplinite, trebuie ca încă din primele luni ale acestui an să se treacă la o serie de măsuri care să favorizeze îndeplinirea acestor sarcini.

Analiza felului în care cadrele de specialitate sînt folosite în munca de proiectare trebuie să ducă la sporirea capacității de proiectare printr-o mai bună organizare a muncii și prin atragerea în această muncă a elementelor celor mai valoroase.

E necesară elaborarea unor măsuri de simplificare și ieftinire a proiectării, încît să fie folosită cât mai eficient capacitatea actuală a organizațiilor de proiectare.

Mobilizați de partid, arhitecții trebuie să devină factori importanți în îndeplinirea acestor sarcini. Ei trebuie să contribuie efectiv la găsirea soluțiilor celor mai bune, pentru a aduce astfel un aport substanțial la îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce-i revin sectorului de proiectare și construcții.

Reducerea prețului de deviz prin proiectare, obținerea confortului maxim în condițiile economicității, folosirea materialelor noi în construcții pentru grăbirea punerii în funcțiune a diferitelor obiective industriale, respectarea termenului de predare a proiectului, scurtarea duratei de execuție a construcțiilor, reducerea consumurilor de materiale și manoperă, sînt factori importanți pentru dezvoltarea economiei naționale, sînt probleme-cheie pentru activitatea viitoare a arhitecților noștri.

Aceste probleme de mare importanță trebuie să stea în centrul atenției și activității U.A. și a secțiilor sale de creație. Ele vor trebui analizate și dezbătute pe larg în cercuri și în adunările cu masa arhitecților, devenind adevărate reguli de conduită pentru activitatea de proiectare. În acest efort general, revista «Arhitectura R.P.R.» va urmări cu perseverență prezentarea în coloanele sale a celor mai interesante soluții, a celor mai bune rezolvări de proiecte, în lumina sarcinilor actuale. Revista va publica propuneri și sugestii pentru îmbunătățirea muncii de proiectare, criticînd lipsurile care mai dăinuie, pentru a deveni un ajutor prețios în viitoarea muncă de proiectare, aducîndu-și astfel aportul său la îndeplinirea și depășirea sarcinilor ce-i revin sectorului de proiectare și construcții în făurirea societății socialiste la noi în țară.

O IMPORTANTĂ HOTĂRÎRE PRIVIND ACTIVITATEA DE SISTEMATIZARE A ORAȘELOR

Marile realizări obținute de poporul nostru în anii puterii populare, ritmul rapid de dezvoltare economică și social-culturală, au determinat creșterea rapidă a orașelor noastre, au făcut să apară pe harta țării orașe noi.

Orașele țării își schimbă zi de zi înfățișarea.

Pe lângă noile industrii au luat naștere așezări muncitorești dotate cu lucrări edilitare și anexele social-culturale necesare; în vechile orașe se desfășoară azi mari lucrări de sistematizare, se reconstruiesc centrele orașelor Ploiești, Galați, Craiova etc., iar în capitală — de asemenea în plină reconstrucție — s-au și încheiat marile ansambluri din Ferentari, Cățelu, Grivița Roșie, iar altele noi sînt în curs de execuție, ca, de pildă, piața noii săli a Palatului R. P. R., piața C. C. A., piața Splaiului, completarea marilor magistrale etc.

Acest volum de construcții a schimbat fața orașelor noastre, înlăturînd înapoierea și haosul moștenite de la regimul burghezo-moșieresc.

În această activitate au fost obținute o serie de rezultate pozitive ca urmare a măsurilor luate pentru introducerea ordinei și disciplinei în construcția orașelor, prin amplasarea și construirea în mod rațional a noilor obiective industriale, social-culturale și edilitare.

Totuși, au existat cazuri, cînd organele centrale sau locale au amplasat construcții fără a avea la bază studii judicioase tehnico-economice, nesocotind astfel regulile de sistematizare. Comitetele executive ale sfaturilor populare au permis amplasarea unor construcții de locuințe dincolo de perimetrul orașului sau vetrei satelor fără respectarea principiilor urbanistice și de construcții, ceea ce a dus la cheltuirea nejudicioasă a unor importante fonduri materiale și financiare.

Cauzele acestor lipsuri manifestate încă în activitatea de proiectare și construcții au fost generate și de faptul că pînă în momentul de față, unele orașe nu dispun de schițe sau planuri de sistematizare, care reprezintă elementul principal de ordine în construcția și reconstrucția orașelor. Fără a avea la bază un studiu temeinic și de multe ori fără a se sprijini pe organele tehnice din cadrul sfaturilor — secțiunile de arhitectură și sistematizare — unele sfaturi populare au hotărît amplasarea la întîmplare a unor obiective industriale și cartiere de locuințe, ajungîndu-se la situații ca cele citate în expunerea tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej la Plenara C.C. al P.M.R. din noiembrie 1958 — de așezare la marginea orașelor a unor cvartale de locuințe, pe terenuri lipsite de lucrări edilitare, fără a urmări o politică gospodărească de folosire justă a terenului și de concentrare a investițiilor pe cît mai puține șantiere.

Necesitatea întocmirii planurilor de sistematizare, clar exprimată în Hotărîrea partidului și guvernului din noiembrie 1952, a fost recunoscută cu întîrziere de către unele sfaturi populare. Acestea au subestimat rolul planurilor de sistematizare în procesul de dezvoltare a orașelor noastre, precum și importanțele avantaje ce le prezintă, prin evitarea revenirilor și erorilor de amplasament, atît de dăunătoare economiei și aspectului orașului.

O altă cauză care a dus la aceste lipsuri a fost și felul de muncă și organizare a secțiunilor de arhitectură și sistematizare de pe lângă sfaturile populare (S.A.S.). În condițiile creșterii însemnate a volumului de construcții, aceste secțiuni nu au asigurat introducerea disciplinei în construcția și reconstrucția orașelor.

Despărțite de activitatea de proiectare, care se desfășoară în I.R.P., rupte de problemele concrete cu un efectiv incomplet, ele nu au fost antrenate într-o muncă operativă legată de activitatea concretă de proiectare, de execuția construcțiilor și de control asupra felului în care se efectuează sistematizarea orașelor.

*

Pentru îmbunătățirea continuă a activității de sistematizare și proiectare în cadrul sfaturilor populare, pentru introducerea unei discipline riguroase în amplasarea și executarea construcțiilor, a fost necesară găsirea unor forme și căi noi de organizare, care să ducă la realizarea cu succes a marelui volum de construcții ce stă în fața sfaturilor populare.

Aceste măsuri sînt concretizate în Hotărîrea Consiliului de Miniștri din 20 noiembrie 1959 cu privire la îmbunătățirea activității de sistematizare și proiectare din cadrul sfaturilor populare.

Pornind de la necesitatea dezvoltării armonioase a orașelor, centrelor muncitorești și stațiunile balneo-climatice, precum și pentru obținerea unor rezultate economice favorabile, comitetele executive ale sfaturilor populare vor trebui să ia de îndată măsuri pentru elaborarea schițelor de sistematizare a localităților respective.

Aceste schițe servesc pentru introducerea ordinei în construcții în scopul dezvoltării armonioase a localităților. Schița de sistematizare se va întocmi pornind de la factorii economici care determină dezvoltarea în perspectivă a localității, pe o perioadă de 10—15 ani, va cuprinde delimitarea perimetrului localității, în afara căruia nu mai este permisă construirea locuințelor și va stabili în principal:

— liniile generale de dezvoltare a elementelor de bază ale localităților, cum sînt: zonele industriale și cele de locuințe, căile principale de circulație, echiparea tehnico-edilitară, spațiile verzi, amplasamentele principalelor dotări social-culturale, sursele de alimentare cu apă etc.;

— programul investițiilor pentru prima etapă de 5 ani, în conformitate cu prevederile planului de perspectivă, cu indicarea zonelor de amplasare.

Înainte de a fi definitivată, schițele de sistematizare vor fi supuse unor largi discuții în cadrul sfaturilor populare respective, la care să fie invitați oameni de știință și de cultură, arhitecți, ingineri, muncitori și orice alți specialiști care pot aduce o contribuție la adoptarea celor mai bune soluții.

O dată elaborate, aceste schițe de sistematizare vor fi înaintate C.S.C.A.S. spre a fi prezentate spre aprobare Consiliului de Miniștri.

Pentru orașele la care s-au stabilit profile economice și sociale pe o perioadă de 20—25 de ani se va trece direct la elaborarea planurilor de sistematizare.

În vederea amplasării raționale a construcțiilor pe teritoriul orașelor, cît și pentru stăvilirea creșterii dezordonate și peste măsură a teritoriilor localităților, hotărîrea prevede determinarea perimetrului zonelor de locuit, în afara căruia nu este permisă construirea locuințelor. Determinarea acestor perimetre — în cazul că nu există — este o sarcină a sfaturilor populare care va trebui îndeplinită în termen de 6 luni și remisă Consiliului de Miniștri spre aprobare, de către C.S.C.A.S.

Avînd în vedere ritmul continuu de dezvoltare a orașelor și regiunilor țării noastre, pînă la definitivarea schițelor de sistematizare, avizarea amplasamentelor propuse pentru construcții industriale, agricole, social-culturale și de locuințe se va face de către sfaturile populare, care trebuie să analizeze proiectele, urmărind în special realizarea următoarelor obiective principale:

— alegerea rațională a terenurilor de construcții;

— folosirea forței de muncă, în special din localitate;

— reducerea costului investițiilor prin folosirea materialelor de construcție locale, cooperarea cu alte unități pentru folosirea în comun a instalațiilor de apă, canal, energie electrică etc.

În domeniul construcțiilor rurale, ținînd seama de dezvoltarea socialistă a agriculturii, de aportul pe care trebuie să îl aducă sectorul agricol în cadrul economiei naționale, cît și de creșterea continuă a nivelului de trai material și cultural al țărănimii, hotărîrea precizează o serie de măsuri de mare însemnătate.

Astfel, în fiecare comună va lua ființă o comisie care va sprijini comitetul executiv pentru asigurarea disciplinei în construcții. De asemenea, conform indicațiilor ce se vor da prin regulile generale de sistematizare și construcții întocmite de C.S.C.A.S., se prevede delimitarea vetrelor satelor în termen de un an și aprobarea acestor delimitări de către sfaturile populare regionale.

Pentru continua înfrumusețare a satelor, C.S.C.A.S. în colaborare cu sfaturile populare regionale va elabora schițe experimentale de sistematizare, însoțite de machete, pentru cîteva tipuri specifice de sate, precum și proiecte tip de case de locuit și anexe gospodărești corespunzătoare specificului din regiune și nevoilor locuitorilor.

Aceste schițe experimentale și proiecte tip vor folosi ca model în orientarea sfaturilor populare raionale și comunale pentru ridicarea nivelului tehnic și înfrumusețarea satelor.

Pentru asigurarea elaborării proiectelor de sistematizare și a unui control eficace în construcția și reconstrucția orașelor, Hotărîrea Consiliului de Miniștri din 20 noiembrie 1959 precizează o serie de măsuri de ordin organizatoric, în scopul antrenării actualelor S.A.S. în munca operativă legată de activitatea concretă de proiectare.

Astfel, la regiuni vor lua ființă direcții de sistematizare, arhitectură și proiectarea construcțiilor, pe baza actualelor S.A.S. și I.R.P. La raioane și orașe se vor înființa servicii de sistematizare și arhitectură.

Atît D.S.A.P.C., cît și S.S.A. sînt organe ale sfaturilor populare, care vor realiza efectiv sarcinile de sistematizare a localităților și de proiectare a construcțiilor. Aceste direcții de sistematizare, arhitectură și proiectare a construcțiilor vor fi puse sub conducerea arhitectului șef al regiunii, care se va ocupa în mod special de activitatea de sistematizare.

În acest fel, rolul arhitectului șef de regiune va crește în atribuții, asigurîndu-se în același timp o justă coordonare a problemelor legate de activitatea sfaturilor populare în sectorul sistematizării și arhitecturii.

Pentru asigurarea conducerii competente a activității de sistematizare, arhitectură și proiectare a construcțiilor și pentru ridicarea calității muncii în acest domeniu, sfaturile populare regionale, raionale și orașenești au sarcina de a lua măsuri pentru a încadra D.S.A.P.C. și S.S.A. cu cadre tehnice bine pregătite și a crea condiții necesare de muncă și cazare.

În capitală, organizarea activității de arhitectură, sistematizare și proiectare a construcțiilor rămîne în forma existentă la data prezentei hotărîri și tot astfel, la regiunea Constanța.

*

Sarcinile trasate de recenta Hotărîre a Consiliului de Miniștri organelor centrale de specialitate, C.S.C.A.S. și sfaturilor populare sînt de o mare importanță pentru viitoarea activitate de proiectare și construcții.

Aducerea lor la îndeplinire va duce la dezvoltarea armonioasă a orașelor noastre, pe bază de plan, în scopul creării celor mai bune condiții de muncă, trai și odihnă oamenilor muncii; în felul acesta se vor putea urmări efectele economice cele mai favorabile, prin folosirea investițiilor cu maximum de eficiență. Totodată se va obține lichidarea unor situații de așezări sau amplasamente hotărîte în pripă.

Problema îmbunătățirii situației orașelor noastre prin construcția și reconstrucția lor, ordonate și disciplinate, revine în cea mai mare măsură sfaturilor populare. În acest scop, ele trebuie să ia măsuri urgente pentru aducerea la îndeplinire a prevederilor Hotărîrii din 20 noiembrie 1959, în primul rînd prin organizarea activității de sistematizare în cadrul lor.

Traducerea în viață a măsurilor luate în această Hotărîre va însemna un nou pas în opera de transformare și reconstrucție socialistă a orașelor din patria noastră.

Magistrala N—S văzută din helioplan (porțiunile decupate reprezintă construcții în execuție sau prevăzute a se executa).

Prof. arh. O. Doicescu

STUDII PENTRU SISTEMATIZAREA ARTEREI MAGISTRALE NORD-SUD A ORAȘULUI BUCUREȘTI

Am sărbătorit de curînd cinci veacuri de existență documentară a orașului nostru și nu am putut încă să-i fixăm vechimea lui reală în istorie. S-a format și a crescut secole de-a rîndul, fără ajutor, ca un organism viu plin de vitalitate. Și astăzi este încă în formație. A crescut repede, dezordonat și nestăpînit, mai ales în ultimii 80 de ani. Imigrările la oraș au depășit autoritatea, mai ales între primul și al doilea război mondial. Regulamentele și planurile de sistematizare se întocmeau după ce fenomenele de creștere dezordonată se consumau.

Reconstrucția socialistă a orașului, începută recent în ritm deosebit de viu, se desfășoară pe mai multe planuri, nu numai pe acela al locuințelor, și pune probleme foarte complicate din cauza lipsei de coordonare moștenită, între individual și colectivitate. Schița existentă a viitorului plan de sistematizare definește cîteva dintre elementele care trebuie coordonate în entitatea orașului, rămînînd încă neprecizate unele ampla-

samente. De aceea munca proiectanților locuințelor de pe magistralele orașului este mai dificilă.

În materie de sistematizare a orașului sînt necesare încă analize îndelungate, ca să se poată stăpîni viitoarea figură socialistă urbană și să fixăm cu statornicie toate « dimensiunile » ei.

Atelierului nostru i-a revenit sarcina să completeze și să ordoneze fronturile magistralei nord-sud : bulevardele Ipătescu — Magheru — Bălcescu—1848; arteră foarte variată în aspectul, în traseul și în utilizarea ei.

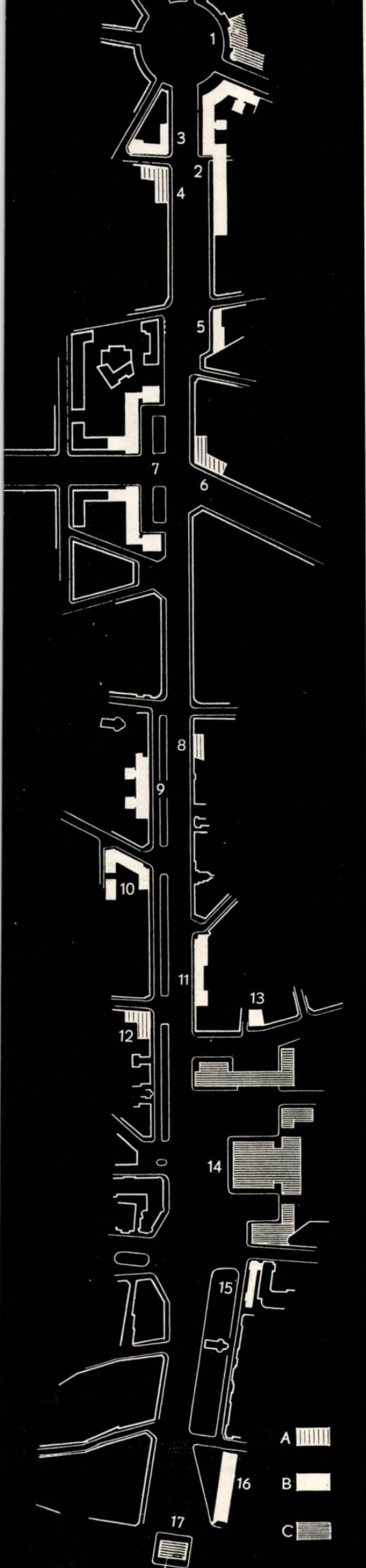
A fost concepută pe la 1900. Funcțiunea acestei artere în cadrul orașului a dublat calea Victoriei pentru circulația nord-sud, a limpezit un labirint de străzi mici și a transformat mari grădini patriarhale în terenuri bune pentru construcții. Împreună cu străpungerea bulevardului est-vest, de la gara Obor la Cotroceni, a fost o treaptă în evoluția orașului și o apropiere de urbanismul contemporan. Evoluția a fost concomitentă și cu începuturile de industrializare a orașului.

În 60 de ani de existență, această arteră nu s-a desăvîrșit, nu străbate încă orașul cum a fost gîndită, nefiind construită pînă acum definitiv.

Nu s-a creat cadrul atractiv care s-o transforme într-o figură principală a orașului.

Ca traseu și secțiuni transversale, artera a fost determinată de mijloacele de locomotie ale timpului și influențată de un anumit practicism specific sfîrșitului de secol XIX.

Din artera nord-sud, porțiunea între piața Victoriei și piața Mihail Eminescu este realizată în viziunea originală: două căi de circulație, pentru trăsuri, despărțite de o porțiune abundent plantată. Trotuare largi, grădini de fațadă, locuințe mari, unicate somptuoase ale marii burghezii a timpului, încheiau o imagine satisfăcătoare pentru orașul dinaintea primului război mondial. Tramvaiele au apărut mai tîrziu pe această arteră domestică și somptuoasă și au stricat imaginea idilică, originală. Clădirile

2

1. Magistrala N—S—Plan de situație

1. Prelungirea construcției I.S.E. (în studiu) — 2. Ansamblul de blocuri pe b-dul Magheru (în construcție) — 3. Supraetajarea construcției de pe b-dul Magheru colț cu str. Biserica Amzei (în studiu) — 4. Bloc de locuințe I.F.A. (nou construit) — 5. Bloc pe b-dul Magheru nr. 24 (în studiu) — 6. Bloc pe b-dul Magheru colț cu inelul I

(nou construit) — 7. Ansamblul de blocuri Kuibîșev-Verona-Simu (proiect în fază de studiu) — 8. Bloc pe b-dul Bălcescu nr. 36 (nou construit) — 9. Bloc pe b-dul Bălcescu nr. 33 (în construcție) — 10. Bloc pe b-dul Bălcescu colț cu str. Kirov (urmind a fi construit în 1960) — 11. Bloc « Dalles » (în construcție) — 12. Bloc pe b-dul N. Bălcescu nr. 11 (nou construit) — 13. Bloc

realizate pînă la primul război mondial erau construite cu măiestrie; de altfel, toți maeștrii noștri arhitecți sînt reprezentați pe această arteră: Antonescu, Berindei, Doneaud, Marcu etc. Ar fi putut să constituie un muzeu sau în orice caz un aspect încheiat tipic 1900, dacă burghezia latifundiară nu ar fi început imediat după primul război mondial să-și transforme unele locuințe în imobile colective, depășind măsura generală a înălțimilor, ocupînd intensiv terenul, suprimînd arborii și folosind o tehnică a finisării construcției mai sumară și mai puțin durabilă.

Atelierul nostru nu și-a fixat încă o poziție în ceea ce privește evoluția acestei porțiuni de arteră — bulevardul Ana Ipătescu. Din punctul de vedere al evoluției tehnicii și culturii și al contemplației estetice am fi înclinați să admitem ca ea să rămînă așa cum a fost. Dar dezvoltarea viitoare poate să fixeze și alte teme, mai complexe, pentru această porțiune de bulevard. Ca o mare arteră magistrală, pentru circulație intensă, această porțiune nu este satisfăcătoare.

Dacă nu va fi dublată în decursul timpului de noua arteră propusă mai spre est sau măcar de lărgirea străzii Bastiliei, ea sigur va trebui să se schimbe în profilul ei, pentru a da prioritate automobilului. Ar fi un câștig pentru aspectul orașului, în succesiunile lui de generații? Credem că un oraș — în noțiunea lui complexă de conținut-formă — nu ar putea să fie produsul unei singure generații și nici nu poate fi identic cu altele.

În evoluția unui oraș, întreținerea lui, acomodările necesare schimbărilor în ființa lui, fac necesare adăugiri, lărgiri, demolări și reconstrucții, extinderi, cîteodată foarte masive, dacă baza economică le justifică și le cere. Sînt orașe întregi, « orașe muzeu », ca de exemplu Bruges la Morte sau Veneția, sau porțiuni de « muzeu » ca în zona palatelor la Leningrad sau zona Louvre-Concorde din Paris.

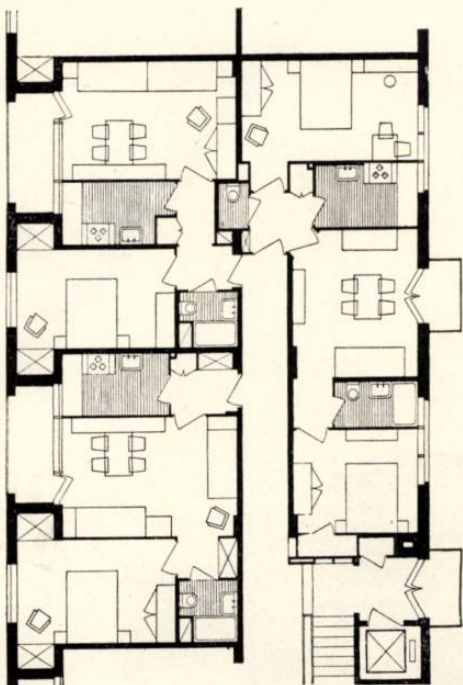
Desigur, pentru bulevardul Ana Ipătescu nu putem avea pretenții asemănătoare, dar la scara orașului nostru, aspectul lui actual este încă atrăgător și mai poate să facă imagine bună încă multă vreme, pînă vom schimba porțiunile complet putrede din orașul nostru. Au fost unele propuneri de blocuri noi cu 10—12 etaje, pe terenuri relativ libere, care au fost deocamdată respinse. Propunerile ar putea să mai vină și să varieze și ar trebui să fixăm ideile noastre comune, nu pentru o perioadă prea lungă, pentru că nu se poate, dar cel puțin pentru 15—20 de ani.

O dată cu piața Mihail Eminescu, imaginea bulevardului se schimbă; capătă un caracter comercial.

Piața Mihail Eminescu, care a fost gîndită ca o mică piață de girație, rotundă, nu s-a știut bine pînă acum din ce ansamblu face parte: din zona centrală sau din zona rezidențială. Se întîlnesc acolo clădiri cu funcțiuni și volume foarte diferite. În studiile noastre făcute pînă acum, transformăm piața într-o elipsă mai mare, ceea ce nu este un rău pentru circulație, și-i vom da caracterul comercial central. Clădirea I.S.E. este prevăzută să fie continuată pînă în strada Mihail Eminescu. Noua clădire în construcție va completa deocamdată intrarea în bulevardul Magheru, iar pentru celelalte aspecte urmează să le mai precizăm prin reluarea studiului; o dată principiul fixat, trebuie să mergem mai departe în precizarea detaliului de funcționare, a masei construite, a scării și a ritmului. Dificultatea va fi în schimbarea scării înălțimilor la începutul bulevardului Magheru. În afară de clădirea I.S.E., care trebuie continuată cu aceeași arhitectură, vom continua într-un contrast nu prea brutal arhitectura comercială contemporană a bulevardului Magheru. Vor fi necesare unele demolări de clădiri necorespunzătoare, între care și mica clădire de locuit desenată de I. Mincu, din colțul străzii Mendeleev; pierderea nu este dureroasă, clădirea nefiind una dintre cele mai « veritabile » opere ale lui Mincu.

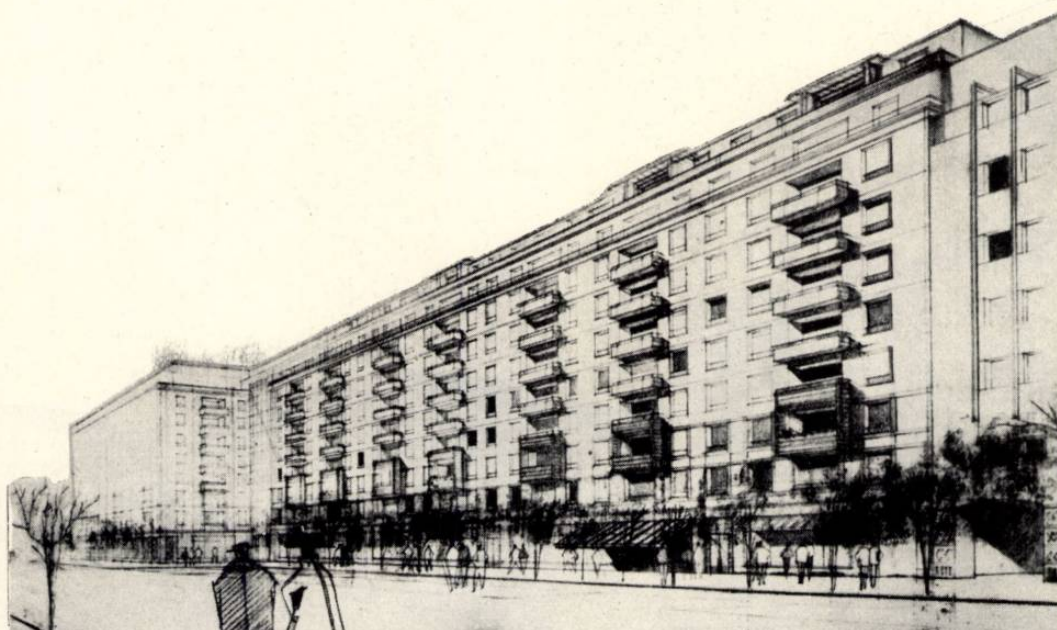
Bulevardul Magheru—Bălcescu, construit definitiv pe cca. 60% din desfășurarea lui, avînd conturată imaginea lui urbană, sîntem obligați să-l continuăm cu înălțimile lui, cu secțiunea și cu aspectul lui comercial. Dacă bulevardul Ipătescu are pecetea anului 1900, bulevardul Magheru—Bălcescu are pecetea anilor 1925—1938, epocă de evoluție în tehnica construcțiilor, de unde s-au născut o serie de manierisme. Aceste bulevarde sînt traversate de prea multe străzi mici, locale și se va adăuga și traversarea pe care o face inelul I în dreptul imobilului Patria. Pentru a păstra o cadență corectă între pereții bulevardului și pătrunderile străzilor locale, am

1

3

pe str. Bătești nr. 9 (în construcție) — 14. Ansamblul din piața N. Bălcescu (sistemizare în fază de studiu) — 15. Bloc de locuințe pe b-dul 1848 colț cu b-dul Republicii (în studiu) 16. Bloc pe b-dul 1848 (în studiu) — 17. Bloc pe b-dul 1848 (în fază de studiu de sistemizare) A. Blocuri noi construite — B. Blocuri în studiu sau în construcție — C. Construcții în fază de studiu de sistemizare

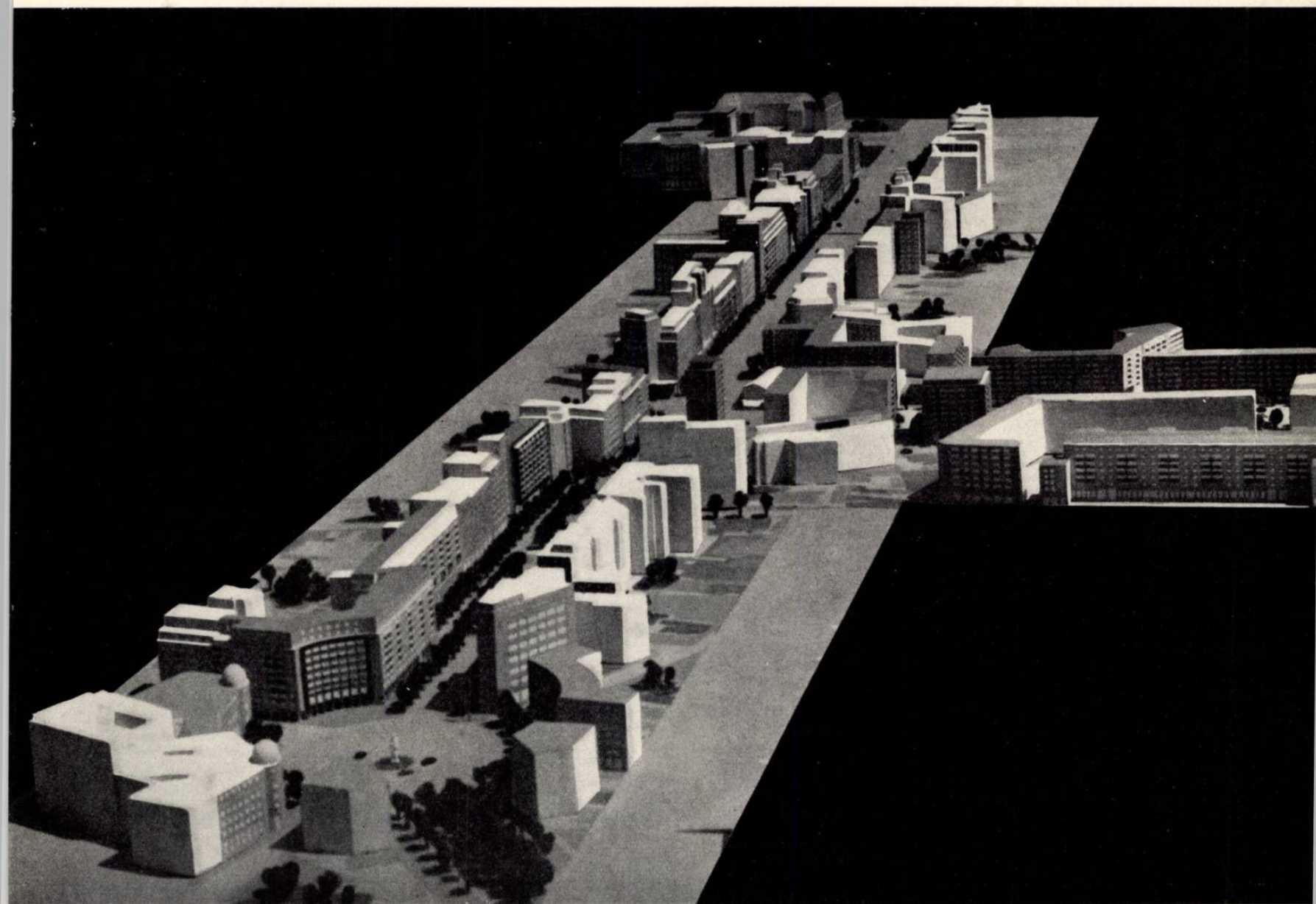
4

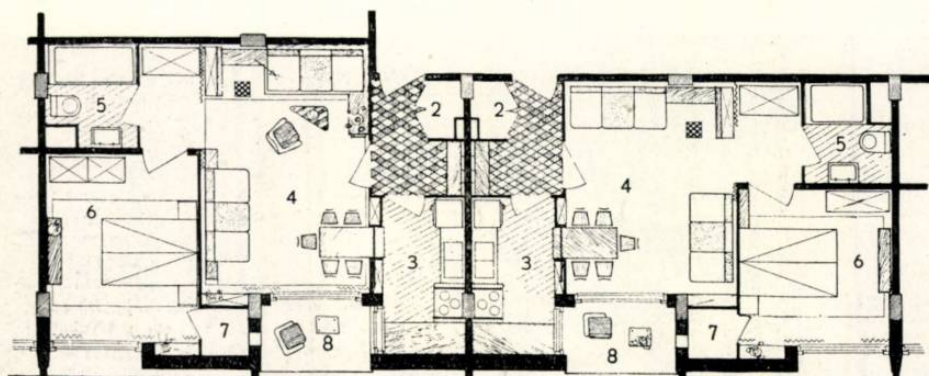
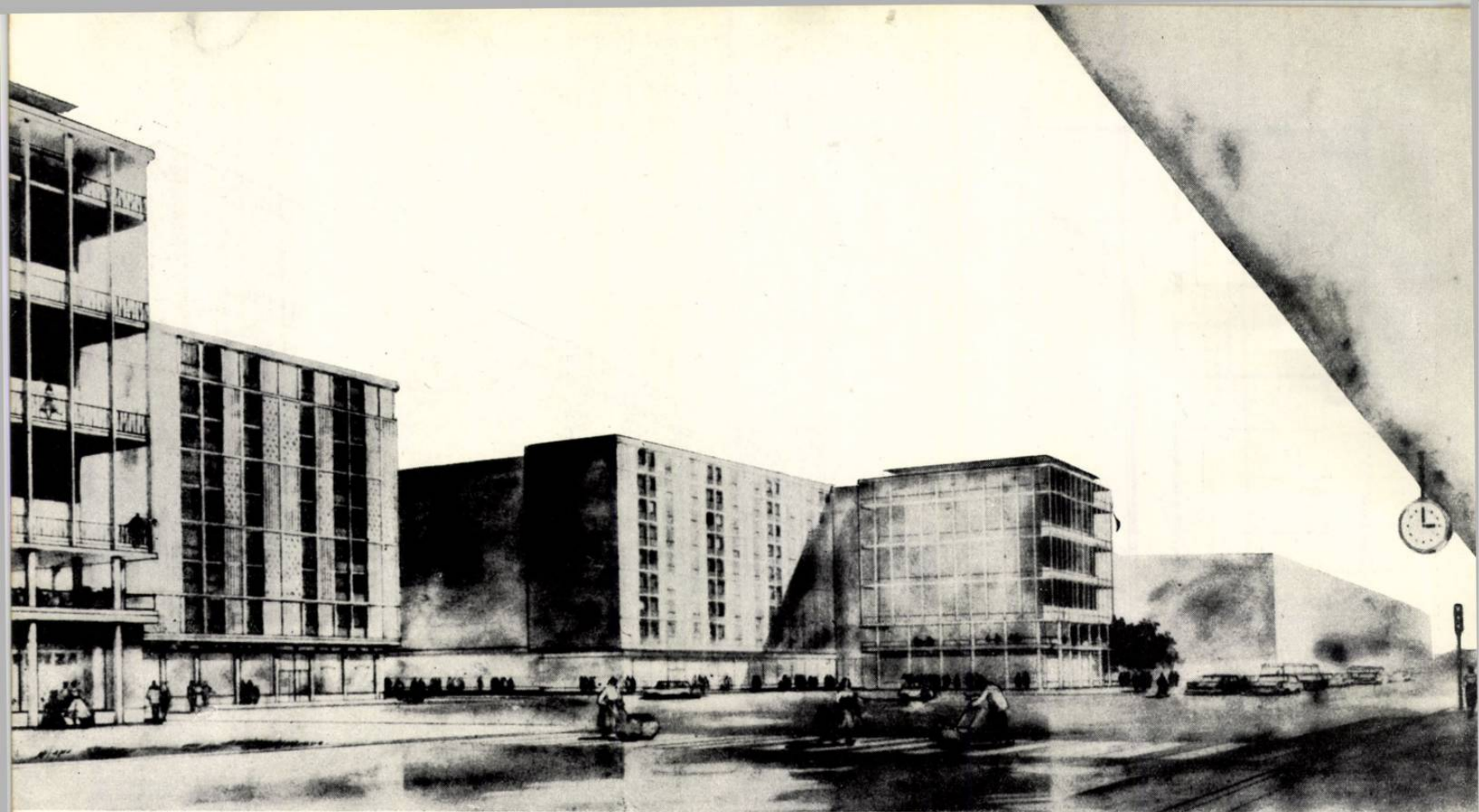
2 — Bloc pe b-dul Magheru nr. 24 — Perspectivă. Autorul, arh. Th. Iacoban, spune despre proiect: « Blocul va avea 101 apartamente, p + 9 etaje și un etaj 10 parțial. El va păstra alinierea blocurilor din stînga existente pe b-dul Magheru; construirea acestui bloc va închide str. Kuibîșev (pentru a evita multe pătrunderi în magistrală) — lăsînd numai un pasaj pietonier — alipindu-se de blocul existent de la in-

tersecția străzilor Kuibîșev și Jules Michelet cu b-dul Magheru, cu care va avea cornișă comună. Blocul va avea două fațade principale, una spre b-dul Magheru și alta spre str. Nicos Beloianis ».

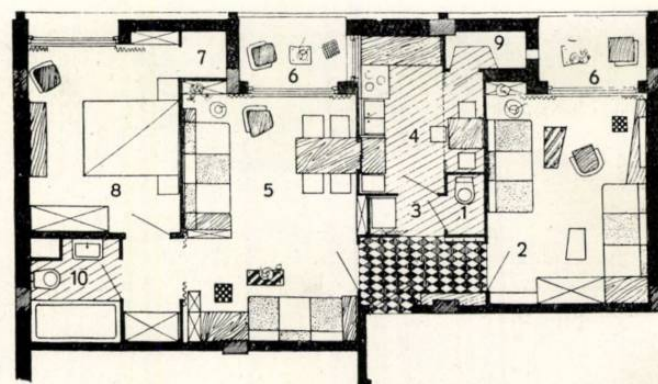
3 — Bloc pe b-dul Magheru nr. 24 — Detaliu de apartamente
4 — Bloc pe b-dul Magheru nr. 34—44 — Perspectivă
5 — Magistrală N—S — Variantă de studiu — Machetă

5

A

B

1 0 2 4m.

2

3

propus suprimarea străzii Kuibîșev, care și așa nu-și mai are rostul ei vechi, circulația în viitor fiind preluată de inelul I. Cu clădirile pe care le-am construit, care sînt în construcție și cele care sînt proiectate să înceapă imediat, această porțiune a bulevardului se va încheia definitiv după suprapunerea imobilului de la colțul cu str. Biserica Amzei și a reconstrucției micului imobil alăturat.

Ce va aduce unitatea în acest ansamblu definitiv, cu ce este vechi și cu ce construim din nou? Ce este vechi este destul de eteroclit; sînt clădiri (Ministerul Economiei Forestiere) modelate puternic, cu umbre și lumini mari, și clădiri schematice, exprimate cu brutalitate și construite sumar. Ce adăugăm noi, generația noastră, este sobru și reținut și în cea mai slabă poziție, va fi mai corect decît ce am moștenit. Sînt calități generale pe care le-am cîștigat în comun în evoluția noastră în ultimii 15 ani. Ce este construit sumar, în viitorul apropiat va trebui reparat și cu aceasta vom interveni cu unele corecturi și modernizări în materialul de fațadă, în culoarea lui, ceea ce va aduce o armonie și o unitate suficient de diversă ca să nu producă monotonia exasperantă a ansamblurilor și străzilor noi, construite în alte părți de un singur arhitect cu viziunea limitată la personalitatea lui¹.

În fața cinematografului Patria și a Teatrului Armatei, între străzile Simu și Kuibîșev, ca o poartă a inelului I, s-a proiectat imobilul cel mai mare din această serie de construcții ce va completa artera magistrală.

Studiul a trecut prin multe faze și a atacat toate posibilitățile de dispoziție și de tratare a volumelor. Prin sfaturi comune și prin consultări s-au fixat două clădiri retrase de la alinierea generală, care vor crea o simetrie amplă, însă imediat vizibilă din orice punct al bulevardului. Retragera din aliniere va crea la această importantă confluență un « largo » care va ușura circulația vehiculelor. Clădirile pe care le vom adăuga fronturilor neconstruite, între inelul I și piața Bălcescu, nu modifică nimic din situația existentă a bulevardului; vor aduce imagini noi și vor amplifica foarte mult imaginile de umbre și lumini de pe această arteră; ca imagine finală, « scara urbană » se va mări în favoarea orașului.

Piața Bălcescu se propune a fi cadrul teatrului principal al orașului; din studiile făcute pînă acum, studii care au ținut seama de rezultatele concursurilor de arhitectură ce s-au ținut pentru

¹ Poate să pară anacronic că reintroducăm în limbajul curent contemporan termenul de modernizări: s-ar părea că se referă la stiluri apuse, care erau construite numai cu ajutorul manoperei de construcție.

1—Blocurile de locuințe de la intersecția străzilor Kuibîșev-Verona-Simu—Perspectivă

Arhitectul M. Dima spune despre proiectul său: « Ansamblul va cuprinde 361 de apartamente și va cădea, prin forma în plan și prin volumul său, să stăpînească un spațiu fragmentat de elemente arhitecturale diferite: blocul Patria și blocul Garofița. Incinta care se creează va îmbogăți valoarea magistralei. Fronturile paralele cu magistrala sînt tratate în planuri reliefate, unde se regăsește tradiția noastră de contraste viguroase de umbră și lumină. Capetele incintei, cu loggii continue suprapuse, reiau elementele curente ale tradiției locale, amplificate printr-o creștere de ritm, creînd un final al compoziției. »

2—Detaliu A

1. Vestibul—2. Cămară—3. Bucătărie—4. Cameră de zi

5. Baie—6. Dormitor—7. Debara—8. Loggia—terasă

3—Detaliu B

1. W. C.—2. Cameră—3. Oficiu—4. Bucătărie—5. Cameră de zi—6. Terasă—7. Debara—8. Dormitor

9. Cămară—10. Baie

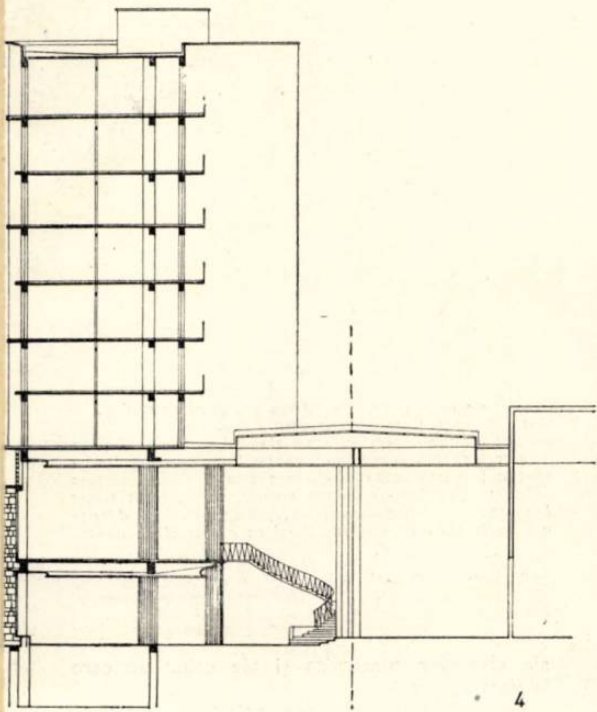
4—Bloc Dalles—Secțiune transversală

5—Bloc Dalles—Perspectivă

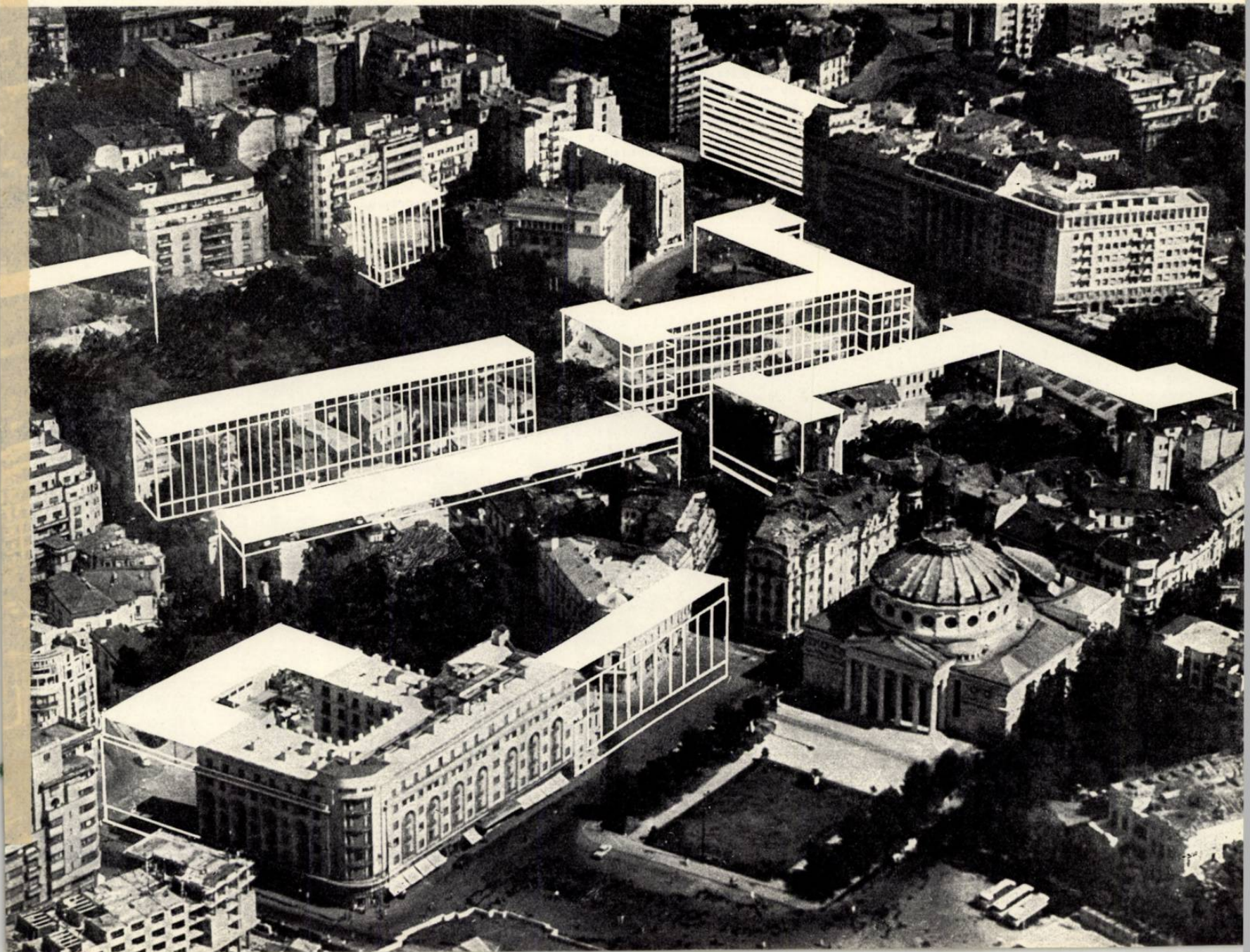
Autoarea, arh. Paraschiva Iubu, spune despre proiect: « Întregirea fragmentului scurt al b-dului Bălcescu în acest loc nu s-a făcut ca o continuare impersonală a arhitecturii celor două construcții existente, ci s-a căutat ca expresia arhitecturală a clădirii noi să determine expresia întregului fragment. »

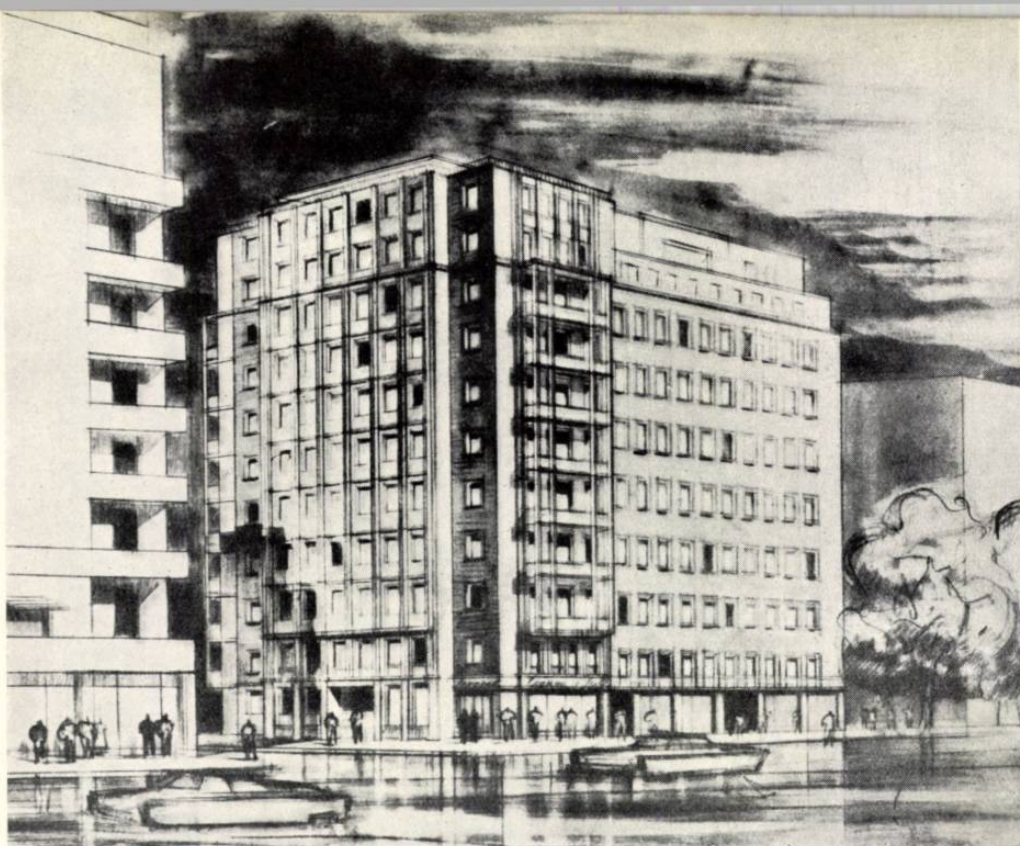
Noul ansamblu de săli de expoziție, prin importanța sa, impune o exprimare în fațadă a unui caracter major de clădire publică. Păstrarea unei unități de scară și ritm cu partea locuințelor este o dificultate a temei care a trebuit soluționată. Rezolvarea existentă, nemulțumitoare, a colțului format de amfiteatrul Institutului de petrol, gaze și geologie a impus supraetajarea și remodelarea lui pentru realizarea unei unități cu noua clădire. »

6—Magistrala N—S văzută din helioplan (porțiunile decupate reprezintă unele propuneri în studiu).

5
6

Bloc pe str. Batiștei nr. 9 — Perspectivă (fază de studiu).
 Autorul, arh. P. Iliescu, spune despre proiect:
 « Acest bloc va acoperi calcanul blocului de la nr. 11 și va face corp comun cu acesta. Problema legării de blocul existent a fost realizată ținându-se seama și de arhitectura existentă, formându-se un tot organic, cu un capăt tratat în spirit nou, obținându-se astfel legarea a două volume diferite atât ca înălțimi de niveluri, cât și ca număr al acestora ».

această piață, urmărim să realizăm un ansamblu integrat organic în trama stradală a orașului. Prin existența clădirii Universității și a Ministerului Agriculturii, clădiri care au o personalitate valabilă în cadrul orașului, personalitate ce a fost înșușită de bucureșteni, nu putem să trecem la realizarea simplă a unui front de clădiri identice, în cadrul cărora singura clădire unicat ce se propune, să formeze contrastul creator de valoare arhitecturală. Urmărim să aducem cele două valori, Universitatea și Ministerul Agriculturii, în componența ansamblului. Aceasta obligă ca viitoarea clădire să-și găsească o dispoziție în plan și în volum cu oarecare contingențe, între care aceea a scării și cea a ritmului nu sînt cele mai ușoare.

Între piața Bălcescu și piața 1848 am propus să menținem clădirea spitalului Colțea ca element principal pe partea de est a bulevardului, să-i suprimăm cele două aripi care îi creează incinta

și să continuăm în aceeași familie de arhitectură tot frontul pînă la grădina pieței 1848; prin plantațiile ce vor fi posibile după această degajare, destul de abundente, vom lega piața Bălcescu de piața 1848 și vom realiza o perspectivă spre viitoarea clădire dinspre sud.

Pentru armonia acestei porțiuni de bulevard, cu toată situația fixată pînă acum, rămîne un punct de întrebare actuala clădire a Muzeului de istorie a orașului, care urmează să mai fie analizată în decursul timpului.

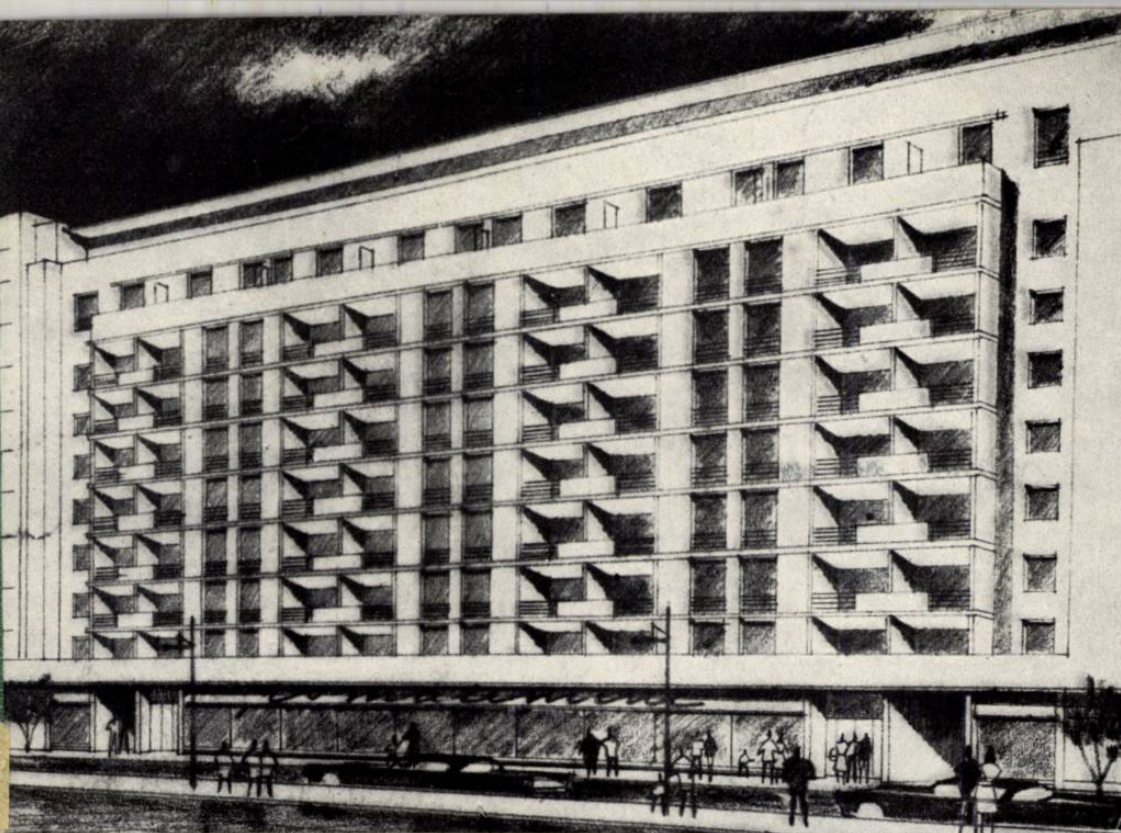
Din piața Bălcescu spre sud, ansamblul urban nu va fi satisfăcător, dacă vom continua alinierea așa cum sînt fixate acum, prin faptul că bulevardul schimbă axa, dar nu suficient ca să treacă în alt ansamblu, anomalie care mai este agravată și de coborîrea accentuată spre piața Unirii. Din piața Unirii, vederea care pătrunde pînă în piața Bălcescu are un aspect dezordonat și imposibil de stăpînit, cu volumele atît de importante

ale clădirilor construite și ale celor pe care le vom construi.

Pentru aceasta, am propus, în această fază a studiului, construirea unei clădiri importante în dreptul grădinii pieței 1848, care să despartă cele două vederi, să le controleze, limitîndu-le. Clădirea pe care o propunem ar avea vederi frontale spre piața Bălcescu și piața Unirii, ar avea o poziție dominantă în cadrul orașului și ar putea fi o clădire reprezentativă de cultură sau administrativă.

De la piața 1848 la piața Unirii, prin existența unor clădiri mari noi și a celor în construcție, profilul și secțiunea bulevardului sînt fixate. Rămîne de rezolvat biserica și turnul Bărăției. Biserica, refăcută recent, nu mai prezintă nici o valoare deosebită ca să merite să fie păstrată; turnul însă, una dintre siluetele cunoscute ale orașului, trebuie să-și găsească o soluție de

Bloc de locuințe pe b-dul Bălcescu nr. 33 — Perspectivă (fază de studiu).

Autorul, arh. E. Cosmatu, declară: «Construirea unui bloc situat între alte două existente, diferite ca stil, caracter, înălțime și material, pune o grea problemă».

Pentru înțelegerea unui front unitar între aceste volume — de o parte blocul din b-dul Bălcescu nr. 35 și de cealaltă blocul situat la colțul străzii Kirov — a trebuit subliniată legătura de înălțimi a volumelor și a liniaturii orizontale a fațadelor cu blocul dominant ca lungime.

S-a urmărit imprimarea unei note personale care să se încadreze totuși în liniștea unitară a frontului de clădiri.

Legătura de înălțime a parterelor prelungeste imaginea unitară la nivelul trecătorului.

Definitivarea studiilor va aduce îmbunătățiri pe parcurs, care vor valorifica construcția în parte și în ansamblul construcțiilor noi de pe acest bulevard.»

detaliu ca să poată fi păstrat ca monument de cultură materială a orașului.

Piața Unirii urmează să se clarifice și cu ajutorul propunerilor făcute la concursul recent judecat.

*

În cadrul acestui articol, analiza de detaliu pentru fiecare construcție nouă ce se propune a se construi, soluțiile alese pentru amplasamentul lor și studiile făcute pentru exprimarea lor în elevație ar cere prea mult. Principalul lor caracter este economicitatea în utilizarea suprafețelor construite, înscrierea cât mai bine în principiile de economie.

Nici una nu preia prin imitație moștenirea trecutului, dar înscriindu-se în adevărul timpului nostru, unele urmăresc să exprime și o personalitate proprie culturii noastre, inspirându-se din procedeele arhitecturii locale.

În privința rezolvării generale a circulației vehiculelor pe această magistrală, am gândit că nu și-ar găsi locul convenabil în acest cadru vreo propunere de rezolvare a circulației la unele încrucișări, pe niveluri diferite. În viitor, considerăm că vor fi necesare unele pasaje subterane pentru pietoni.

Propunem ca, o dată cu suprimarea tramvaielelor, să se mărească trotuarele pentru pietoni în general și să se schimbe complet actualul raport între trotuare și partea carosabilă, ceea ce va permite o plantare mai abundentă și o mai bună iluminare artificială. Nu trebuie să lipsească nici statuile și nici fântinile, ceea ce va ameliora actuala viziune, prea strict comercială, a acestui bulevard principal.

*

Ne-am ocupat în acest studiu numai de fronturile magistralei și nu am intrat prea adânc în problemele ce se ivesc dincolo de aceste fronturi, în special între cele două magistrale, artera nord-

sud și calea Victoriei. Studiile pe care le facem sînt izolate la sarcinile fiecărui atelier. Nu ne-am fixat încă imaginea urbanistică totală a acestui miez al orașului. Din discuțiile avute în ultimii ani s-au propus soluții de detaliu și generale, din care reținem pe cea mai valoroasă: această parte din miezul orașului, între cele două magistrale, să fie tratată ca o suită de «forum»-uri, în care fluxul de circulație să nu fie singurul element dominant în dispoziția orașului, așa cum rezolvăm acum magistralele. Pe lângă cele trei dimensiuni metrice ale sistematizării verticale, să apară și a patra «măsură», urbanistică, corelația vie a volumelor în spațiu, vegetația să iasă din dispoziția formală cu care o tratăm în general în București, să se integreze meșteșugit în corelația spațiului, iar pictura și sculptura integrate arhitecturii să provoace contemplația vie și activă, să aducă noutatea noastră în relațiile urbane.

Bloc de locuințe pe bulevardul 1848 și strada Gabroveni — Perspectivă

Bloc în Piața de Flori — Perspectivă (fază de studiu).

Autorul, arh. C. Hacker, spune:

«Fațada lungă de 100 m pune o problemă dificilă în exprimarea sinceră a unor elemente relativ mici (apartamente și camere). Stadiul actual al studiului urmărește să valorifice și să varieze elementele. Este încă o etapă, intermediară, până la fixarea definitivă a jocului de umbră și lumină și a modenaturii».

Conf. arh. R. Laurian

UNELE ASPECTE RIDICATE DE SISTEMATIZAREA CĂII VICTORIEI ȘI A MAGISTRALEI NORD-SUD A ORAȘULUI BUCUREȘTI

În cadrul reconstrucției socialiste a orașului București s-a trecut de la construirea periferică la restructurarea zonei centrale, punându-se un accent deosebit pe principalele artere de circulație. Se obțin astfel importante economii în investiția de locuințe, zona centrală având lucrări edilitare a căror capacitate poate prelua deservirea — fără cheltuieli suplimentare — a unui volum important de construcții, se ordonează o serie de elemente urbane centrale — rezultând avantaje igienice și funcționale — dispar unele imagini necorespunzătoare, se trece un moment mai devreme la statornicirea zonei reprezentative a orașului.

Sistematizarea căii Victoriei și a arterei nord-sud, alături de sistematizarea piețelor Palatului Republicii, Unirii și Victoriei, constituie acțiunile principale, problemele-cheie în restructurarea orașului.

Calea Victoriei și artera nord-sud sînt cele mai importante trasee pe direcția nord-sud din rețeaua stradală a orașului. Calea Victoriei, arteră de veche tradiție, are situate de-a lungul ei cele mai importante edificii politice și social-culturale ale orașului, avînd în același timp un pronunțat caracter comercial. Rolul ei de principală arteră de comunicație a orașului a fost cu timpul preluat de artera N—S, de proveniență mai recentă, cu un profil și un traseu mai corespunzătoare. O dată cu deschiderea spre sud și cu organizarea sistemului de piețe centrale: piața Bălcescu, piața 1848 și piața Unirii, rolul și importanța funcțională și reprezentativă a arterei N—S vor crește, iar o dată cu legarea ei mai structurală de calea Victoriei (aspect pomenit în articolul prof. arh. O. Doicescu publicat în acest număr al revistei) se va preciza sistemul de deservire a orașului pe direcția N—S, sistem care are la bază artera magistrală N—S (bulevardele Ana Ipătescu, Magheru, N. Bălcescu și 1848) și calea Victoriei.

Importanța acestor două artere în dezvoltarea orașului justifică atenția care se acordă sistematizării lor în cadrul Institutului Proiect-București. Studiile prezentate în revistă de conducătorii colectivului de proiectare, arh. C. Moșinski, pentru calea Victoriei* și prof. arh. O. Doicescu, pentru artera N—S, sugerează de la început unele reflecții cu caracter general.

În ambele studii sînt arătate și comentate numai o parte dintre elementele componente ale acestor trasee și sînt prezentate numai unele aspecte ale sistematizării lor.

Studiul căii Victoriei este prezentat fără propunerea de rezolvare a pieței Victoriei, ansamblu de unde se formează această arteră, și fără tronsonul cuprins între inelul I și strada Matei Millo, tronson în cuprinsul căruia se situează piața Republicii și terenul pe care se afla Teatrul Național. Studiul arterei nord-sud se limitează la porțiunea cuprinsă între piața Mihail Eminescu și piața 1848 fără a se arăta propunerile de sistematizare a tronsonului cuprins între piața 1848 și piața Unirii. Sistematizarea pieței Unirii a fost scoasă la concurs, dar a început construirea blocului de locuințe din dreptul pieței de Flori, punct de joncțiune cu un ansamblu a cărui organizare și dezvoltare în spațiu sînt încă nerezolvate.

Poziția și forma diverselor ansambluri din lungul unui traseu, cadența lor, ierarhizarea lor, influențează modul de organizare, aspectul și caracterul unei artere, după cum caracteristicile acestora determină soluționarea punctelor de formare și de finalitate relativă, concepția în rezolvarea nodurilor compoziționale care se succed după o anumită ordine de-a lungul ei. Ce siguranță putem avea, de exemplu, în propunerile de rezolvare a tronsonului căii Victoriei, porțiunea dintre piața Victoriei și viitoarea piață a Academiei, făcute independent de soluționarea pieței Victoriei, cînd știm că punctul de joncțiune dintre piață și arteră și-a găsit, în condiții diferite de temă, multiple și variate soluționări (punct de contact acoperit sau descoperit, pătrundere simetrică sau asimetrică, păstrarea sau devierea traseului căii Victoriei etc.)? Care este certitudinea pe care o putem avea în soluționarea independentă a pieței Bălcescu, care împreună cu piața 1848 și piața Unirii constituie un complex de piețe centrale în relații de reciprocitate funcțională și plastică, suport de organizare a întregii scheme stradale a orașului?

Ambele studii fac propuneri numai de rezolvarea cadrului, fără să pătrundă în adîncimea cvartalelor; nu sînt soluționate problemele legate de desfășurarea circulației pe traseu și la intersecțiile majore, nu apar intențiile privitoare la organizarea profilului transversal al arterelor, nu sînt date indicații privind modul de deservire curentă a populației.

Traseul, profilul longitudinal, profilul transversal, dispoziția și natura piețelor și a intersecțiilor influențează modul de desfășurare a circulației și determină, alături de caracteristicile cadrului, aspectul străzii. Poate oare fi considerată just rezolvată forma pieței N. Bălcescu, dispoziția construcțiilor la intersecția inelului I cu artera nord-sud, modul de organizare a pieței Splaiului, independent de mișcarea pietonilor și a vehiculelor de natură

* Vezi revista « Arhitectura R.P.R. » nr. 6/1959.

diferită? Putem fi siguri de rezolvarea dată pieței Mihail Eminescu fără a se fi verificat în prealabil desfășurarea circulației pe direcții, în funcție de natura și intensitatea ei?

Studiile pentru sistematizarea acestor magistrale, fără a se fi luat în considerare rezolvarea concomitentă și integrală a tuturor factorilor și a elementelor componente în complexitatea intercondiționării lor, ne pot duce la greșeli care cu greu vor putea fi îndreptate. În legătură cu acest aspect trebuie însă să remarcăm că atelierul planului general de sistematizare din cadrul Institutului Proiect-București, nu folosește încă suficient ajutorul specialiștilor în diversele domenii care concură la rezolvarea complex-urbanistică a problemelor ridicate de sistematizarea orașului. Acest atelier nu a definitivat încă un plan director de sistematizare a zonei centrale a orașului, care să stea la baza proiectării de detaliu. Din aceasta rezultă și unele poziții timide sau rezolvări incomplete în cele două studii prezentate. Este greu, fără o viziune mai largă, să se facă propuneri mai îndrăznețe de suprimare a unor intersecții prea numeroase, să se prevadă pe baze științifice dotările social-culturale aferente, să se atace restructurarea în adâncime a cvartalelor. Acestea nu se pot face decât în funcție de studiul zonelor adiacente, prin atenta cunoaștere a influențelor de reciprocitate dintre artere și complexe construite perimetral. În fine, trebuie semnalat că prezentarea și comentarea acestor studii apar cu întârziere, marea majoritate a construcțiilor propuse au șantiere deschise; aceste reflecții, ca și altele care vor mai veni, nu mai pot avea decât parțial rezultate practice pentru cazurile prezentate, iar receptarea lor va fi făcută de pe poziția faptului împlinit.

*

Privite în limitele sferei abordate, cele două studii prezintă o serie de calități și de rezolvări sugestive, reflectând însă și unele soluționări care provoacă îndoială.

Este valoroasă intenția de a păstra și accentua caractere diferite ale tronsoanelor căii Victoriei. Rezolvarea porțiunii dintre piața Victoriei și calea Griviței, cu bogate spații plantate, în care se includ alveole elemente construite, permite pătrunderea cât mai centrală a elementului natural organizat și admite păstrarea unor construcții de valoare arhitecturală sau istorică. Tratarea cu predilecție în orizontală a cadrului, cu unele excepții justificate, în armonie cu fronturile limitrofe, ritmarea mai largă a fațadelor, adoptarea unei coloraturi mai calde și mai luminoase, utilizarea în majoritatea cazurilor a loggiilor și a balcoanelor (mai puțin justificată la fațadele blocurilor de pe străzile Banului și Biserica Amzei, orientate spre nord) înviorază aspectul de multe ori tern al căii Victoriei, accentuează sensul străzii după o mai largă respirație (majoritatea construcțiilor realizate în perioada dintre cele două războaie mondiale prezintă un ritm mărunțit, prea sacadat), contribuie laărirea optică a distanței dintre construcții, la o extindere spațială, lucru important pentru o arteră cu un profil transversal îngust în raport cu înălțimea construcțiilor. Este de asemenea justificată propunerea de a se realiza o perspectivă din piața Splaiului spre Dealul Uranus, de a se include contrastant elementul natural în ansamblul construit. Degajarea și sistematizarea zonei din jurul bisericii Doamnei și-a găsit o rezolvare corespunzătoare. Este de dorit, de câte ori e posibil, ca vechilor biserici, monumente de artă ale trecutului, cu aspectul lor delicat, cu proporțiile lor diferite de noile construcții, să li se creeze o ambianță corespunzătoare în afara cadrului arterelor importante. Utilizarea, de câte ori a fost posibil, a porticurilor la nivelul parterului prezintă avantajul că mărește coeficientul de utilizare a profilului transversal, contribuie la întărirea pe tronsoane a unității arhitecturale a cadrului, la disciplinarea lui, și maschează — cum este cazul în fața clădirii Direcției Generale a Miliției — cel puțin la nivelul ochiului, aspectul dezolant al unui front mai de mult construit.

Porțiunea cuprinsă între piața Victoriei și strada I. C. Frimu prezintă însă, în intențiile ei de rezolvare, un aspect dezordonat și nestăpinit. O poziție mai reținută în distribuirea elementelor construite, de liniștire a cadrului, ar fi preferabilă. Avem ocazia, pe această porțiune, datorită situației existente, care prezintă mai puține date obligate, și unei dispoziții mai aerate, să părăsim formula învechită a străzii-coridor, dar aceasta este de dorit să fie făcută, în acest caz, într-o ordine mai riguroasă. Ritmarea, pe partea estică a căii Victoriei, a unor lame sau puncte la înălțimea existentă a cadrului, în opoziție cu sistemul alveolar de pe partea vestică, ar duce cu siguranță la o mai mare claritate în distribuirea elementelor, amplificându-se intențiile de întrepătrundere a spațiilor interioare și exterioare străzii.

Rezolvarea pieței Splaiului, problemă de altfel foarte incomodă, prezintă unele aspecte discutabile. Așezarea unui accent vertical de amplă dezvoltare în cazul unei delimitări spațiale incerte, la capătul unui profil longitudinal descendent și al unui traseu sinuos, pare excesivă și distonantă. Rezolvarea acestui cap de perspectivă printr-o masă așezată, de limitare statică și nu dinamică a vederii, punct de finalitate care să ducă la odihnirea vederii, după parcurgerea unui traseu excesiv de variat ar fi fost preferabilă realizării unei tensiuni în perceperea elementului de închidere a ansamblului. De asemenea, va rezulta un contrast prea brutal între vechi și nou, între biserica Sf. Spiridon Vechi și noul ansamblu de patru blocuri de locuințe, aspect care în nici un caz nu poate fi comparat cu situația de la biserica Crețulescu. Acolo s-a realizat o unitate de conveniență care admite o mai mare varietate a compoziției, un mai mare rafinament în tratarea cadrului decât în cazul unității de stil și în care se pune în valoare relativă fiecare element component al ansamblului, respectându-se predominarea unui edificiu care este punctul de formare și centrul de atracție al compoziției. Cadrul și amenajarea din preajma bisericii Crețulescu o servesc, o scot în evidență, nu o distrug. Credem că în cazul rezolvării frontului sudic al pieței Splaiului nu au fost analizate cu mai mare atenție soluțiile mai vechi, în care se crea un front liniștit, la adăpostul căruia se realiza un cadru propriu și adecvat bisericii Sf. Spiridon Vechi.

În privința rezolvărilor mai de amănunt, ar fi, printre altele, de semnalat supralărgirea străzii Edgar Quinet la pătrunderea ei în calea Victoriei, pentru a o echilibra, în raport cu noua construcție din fața C.C.A., cu ampriza bulevardului Republicii. Această soluționare, care nu este necesară nici pentru circulație și nici din punct de vedere plastic, micșorează, pe de o parte, coeficientul de utilizare a terenului, iar pe de altă parte aduce un joc nejustificat

de-a lungul unui front construit de numai 100 m, front care ar trebui să însoțească noua clădire, iar nu să fie scos în evidență.

Pare de asemenea nejustificat accentul vertical creat la colțul străzii Banului, un fel de replică, la sud și la stînga, a turnului clădirii C.S.P., dispus la nordul și la dreapta noii clădiri din dreptul căii Griviței. Această nouă clădire, de altfel bine centrată în raport cu sensul căii Victoriei și cu străzile adiacente, nu poate fi favorizată prin prezența acestor accente verticale. Dacă turnul clădirii C.S.P. nu poate fi îndepărtat, de ce să mai introducem o nouă verticală? Un front liniștit și nediferențiat de-a lungul străzii Banului ar fi mai în acord și cu cadrul pe care îl reclamă clădirea modestă și mai retrasă a Muzeului de Artă Populară. Prea mult surplus de diversitate de-a lungul căii Victoriei, al cărei cadru necesită să fie temperat.

*

Artera nord-sud, cu un aspect mai încheșat, nu permite decât rare intervenții de mai largă anvergură, dar nu lipsite de importanță, iar prezentarea ridică, alături de comentarea soluțiilor în completarea cadrului, și unele probleme principiale cu valoare de generalizare. Consider justă poziția sugerată cu privire la menținerea pentru o perioadă mai îndelungată a imaginii pe care o prezintă bulevardul Ana Ipătescu; ar trebui chiar lărgită această idee, prevăzându-se în planul de sistematizare servituți care să mențină și să întărească caracterul acestei porțiuni a arterei nord-sud. Organizarea bulevardului Ana Ipătescu permite pătrunderea unor bogate fișii plantate în interiorul orașului și este o imagine ordonată și valabilă, dintre puținele pe care le avem, a unei etape a dezvoltării orașului care — alături de imaginile noi — contribuie la determinarea specificului capitalei noastre. În orice caz, revizuirea eventuală a vechilor poziții, care se găsesc într-o formă de încheșare avansată, nu poate veni decât după ce au fost transformate zonele necorespunzătoare, după ce s-a epuizat totalitatea posibilităților de construire în zona centrală a orașului, în care există încă multe rezerve de valorificat.

Întrezărim de asemenea, în comentariul despre artera magistrală nord-sud, unele intenții cu privire la finisarea construcțiilor, la cromatica cadrului, intenții care, însă, în cazul noii construcții de pe bulevardul 1848 colț cu strada Doamnei, nu au fost luate în considerație. Roșul strident utilizat la această construcție, chiar pe un al doilea plan față de frontul bulevardului, nu cadrează nici cu ambianța existentă și nici cu ținuta unei artere monumentale. Cadrul unei străzi locale din cartierele de locuințe poate să primească o coloratură mai vie, mai bogată și mai jucată (recenta experiență de pe străzile L. Tolstoi și M. Gorki din cartierele din preajma lacurilor din nordul capitalei este foarte reușită); la o arteră monumentală, paleta trebuie să fie însă mai temperată, gama mai restrinsă. Calitățile de «sobru și reținut», menționate de prof. arh. O. Doicescu în caracterizarea realizărilor noastre în completarea cadrului existent al arterei nord-sud, trebuie extinse și la coloratura fațadelor. Chiar atunci când s-au utilizat culori puternice la ansambluri monumentale, aceasta s-a limitat la clădirea dominantă sau s-a recurs la metode de temperare a culorii de bază (la Leningrad, albul detaliilor pe fondul roșu, verde sau albastru al unor clădiri monumentale).

Este de asemenea de reținut și de aplicat și în alte cazuri, ideea emisă de a se lărgi, după scoaterea tramvaielor, lățimea trotuarelor, de a se realiza o plantație mai abundentă, de a se completa ansamblul cu statui și fântini care prezintă, alături de o mai bună și mai comodă organizare a circulației pietonilor, posibilitatea particularizării imaginilor în succesiunea lor, rezultând și un aspect mai plăcut.

Utilizarea la clădirile recent executate și la majoritatea celor proiectate a unui ritm simplu în modelarea fațadelor ne permite să întrezărim în această privință o intenție de coordonare mai susținută. În condițiile unor fronturi existente, excesiv de fărâmițate, adoptarea unui ritm simplu ni se pare mai potrivită decât compartimentarea fațadelor sau adoptarea unui ritm compus. Ritmarea simplă a fațadelor unifică imaginea, dă impresia că sînt mai lungi decât în realitate (în măsura în care se acuză orizontală), nu implică un efort în percepere, odihnește și calmează privirea, pusă de altfel la grea încercare prin vizionarea fronturilor mai de mult construite. Ar fi fost de dorit să se respecte acest principiu și la compunerea fațadelor blocurilor de locuințe de pe bulevardul Bălcescu nr. 33, de pe bulevardul 1848 colț cu strada Gabroveni și din piața de Flori.

Dacă intențiile în rezolvarea pieței Bălcescu și a esplanadei din fața spitalei Colței, în măsura în care se vor verifica valabile din punctul de vedere al soluționării circulației, și în dependență cu piețele 1848 și Unirii, aduc un reviriment în dispoziția liniară a arterei nord-sud și exprimă o realitate nouă — organic inclusă în această axă majoră a orașului — mi se pare mai puțin fericită soluționarea dată blocurilor de locuințe de la intersecția străzilor Kuibșev — Verona — Simu.

Variația la intervale foarte scurte a profilului transversal între piețele Mihail Eminescu și N. Bălcescu, existența a numeroase intersecții și a unor fronturi construite, fărâmițate și frământate, cer să tindem la liniștirea aspectului prin toate mijloacele și în toate ocaziile. Realizarea unei «porți» a inelului I, de altfel într-o simetrie relativă, ținînd seama că ar fi regretabilă sacrificarea Muzeului Simu, crearea unui «largo» care nu rezolvă decât parțial «direcția spre stînga» a circulației, nu își găsesc completa justificare. Între piața Mihail Eminescu și piața N. Bălcescu nu ar trebui să mai apară puncte de interes deosebit. Obținerea unei intersecții simple, fără accente, cu un front construit în unghi drept la nord și a unei alveole plantate la sud, care să permită păstrarea Muzeului Simu (au existat și astfel de soluții), ar fi fost de preferat.

În fine, așezarea unei clădiri importante în axa bulevardului 1848, în dreptul grădinii din fața bisericii Sf. Gheorghe, într-un punct unde se schimbă profilul longitudinal al arterei, la o inflexiune convexă a lui, prilejuind o perspectivă ascendentă din piața Unirii, «controlînd și limitînd» cele două imagini spre piața N. Bălcescu și spre piața Unirii, este o soluție îndrăznească, dar care prezintă dificultăți în soluționarea circulației. În afară de aceasta, accentul realizat ar fi situat la o distanță prea scurtă de piața Unirii, ansamblu în care și așa intervin valori numeroase și foarte diferite, iar perceperea simultană cu Turnul Bărăției ar micșora cu siguranță valoarea plastică a imaginii văzute dinspre sud.

Piața Unirii — Vedere aeriană

Arh. T. Evolceanu

CONCURSUL PENTRU SISTEMATIZAREA PIEȚEI UNIRII DIN BUCUREȘTI

Istoricul locului pe care se află piața Unirii ar putea forma un capitol interesant în istoria dezvoltării capitalei noastre. Mulți cred că așa-zisa «Piața Mare», târgul principal al orașului, de alimente și alte mărfuri, a fost așezat aici din timpuri foarte vechi. În realitate, acest mare vâd comercial s-a format în a doua jumătate a secolului trecut, ca urmare a necesității lărgirii și dezvoltării așa-zisului «tîrg dinăuntru» așezat la Sf. Gheorghe.

Această dezvoltare s-a datorat tendinței de a se crea un acces solemn la fosta cameră a deputaților și la Patriarhie. Pentru sistematizarea cadrului pieței s-au făcut studii și s-a ținut un concurs între arhitecți. Rezultatele studiilor și concursului nu au corespuns însă puterii de realizare a autorității comunale din acea vreme. Actuala formă de amenajare, proiectată în grabă cu aproape 30 de ani în urmă, are un caracter întâmplător și e lipsită de o idee conducătoare. Ea trădează lipsa unei teme precise cu privire la caracterul pieței și la datele de soluționare a problemelor de circulație.

Peste această amenajare, compusă din peluze, fântini, bazine și straturi de flori, limitate oarecum formal, s-a așezat cel mai important nod de circulație grea și de linii de transport în comun al capitalei, amplificat încă în ultimii ani prin scoaterea liniei de tramvai de pe bulevardele 6 Martie și Republicii și aducerea ei prin piață. Desigur că o mare parte a locuitorilor capitalei au simțit dificultățile de circulație din piața Unirii.

Aceste greutăți ar urma să se amplifice prin scoaterea liniilor actuale de tramvai de pe artera magistrală nord-sud din zona centrală a orașului.

Într-un viitor nu foarte depărtat, importanța acestui nod de circulație se va mări prin debuşarea în acest punct a unei noi magistrale, est-vest, prevăzută în propunerile schiței de sistematizare pentru a asigura o circulație fluentă către cartierele din est ale capitalei și mai ales către noul cartier ce se creează și se va dezvolta la Balta Albă.

Dificultățile soluționării problemei au apărut limpede și cu ocazia studiilor întreprinse de Institutul Proiect-București în vederea găsirii unei soluții și, în final, tocmai aceste dificultăți au dus la hotărîrea Comitetului executiv al Sfatului popular al Capitalei de a lărgi sfera posibilităților de soluționare prin organizarea, cu ajutorul Uniunii Arhitecților, a unui concurs de idei pentru sistematizarea pieței.

*

Despre tema-program a concursului se poate spune că a fost, în linii mari, bine întocmită față de nivelul de concurs de idei anunțat. În programul propriu-zis sînt arătate datele principale ale problemei: arterele magistrale care urmează a se întîlni în acest punct al orașului, caracterul de locuințe al clădirilor ce vor forma ansamblul pieței, precum și intenția de a se amplasa în acest punct importantul monument al Unirii.

Ca date caracteristice ce trebuiau rezolvate pentru funcționarea și circulația ansamblului pieței, tema-program prevedea următoarele:

- o circulație ocazională solemnă dinspre centrul orașului către Marea Adunare Națională;
- rezolvarea încrucișărilor multiple de mijloace de circulație în comun spre toate direcțiile;
- rezolvarea traversării pietonilor;
- asigurarea unei circulații grele pe splaiurile Dimboviței și pe noua arteră est-vest;
- prevederea de suprafețe suficiente pentru parcare vehiculelor, pentru locuințe și pentru dotările din ansamblul pieței;
- rezolvarea tuturor problemelor cu minimum de demolări.

Accentuarea prin temă a importanței problemelor de circulație a avut și o latură negativă, deoarece a determinat un număr însemnat de concurenți să-și orienteze eforturile exclusiv spre rezolvarea acestor probleme. Această orientare a dus, cu ajutorul fanteziei dezlănțuite, la unele propuneri de soluționare cu caracter straniu, extravagant și utopic, ca: estacade circulare pe mai multe niveluri, tunele și poduri, precum și alte dispozitive menite

să ușureze sau, în unele cazuri, să complice circulația, cu neglijarea totală sau aproape totală a cadrului arhitectural al pieței.

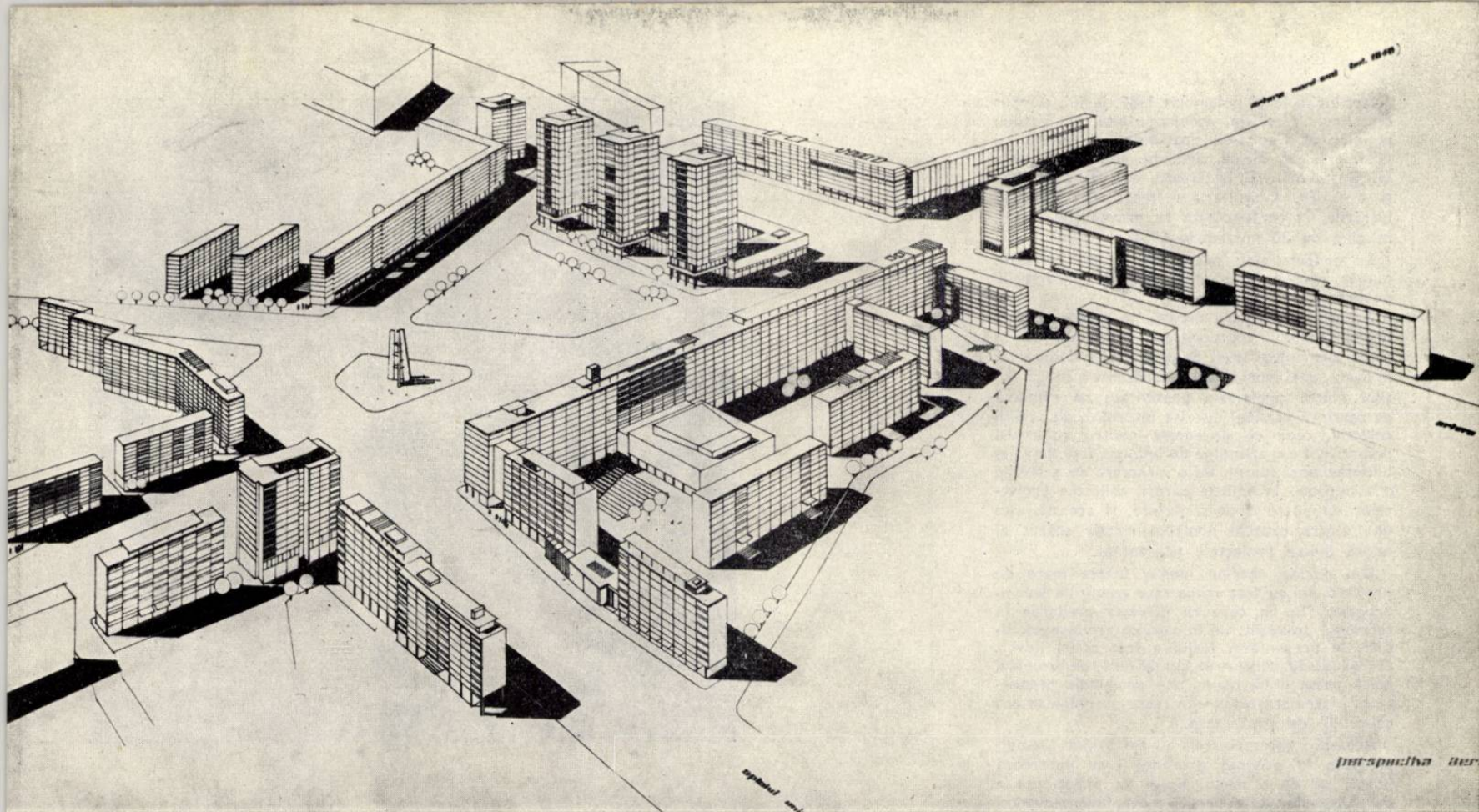
În afară de această insistență asupra problemelor de circulație, care poate fi considerată ca o deficiență de fond, au apărut în timpul judecării concursului și unele deficiențe de formă și de organizare, care trebuie menționate pentru a îmbunătăți calitatea viitoarelor concursuri de arhitectură și sistematizare.

În primul rînd trebuie semnalat termenul foarte scurt al concursului, care s-a reflectat printr-o lipsă de maturitate a soluțiilor propuse în proiectele prezentate. Termenul prea scurt se datorează unei întârzieri în definitivarea și anunțarea temei, la care s-au adăugat dificultățile tehnice de a se trece predarea și judecarea concursului în primele luni ale anului 1960. Această suprapunere de împrejurări se repetă în fiecare an, fără a servi de experiență pentru organizarea concursurilor.

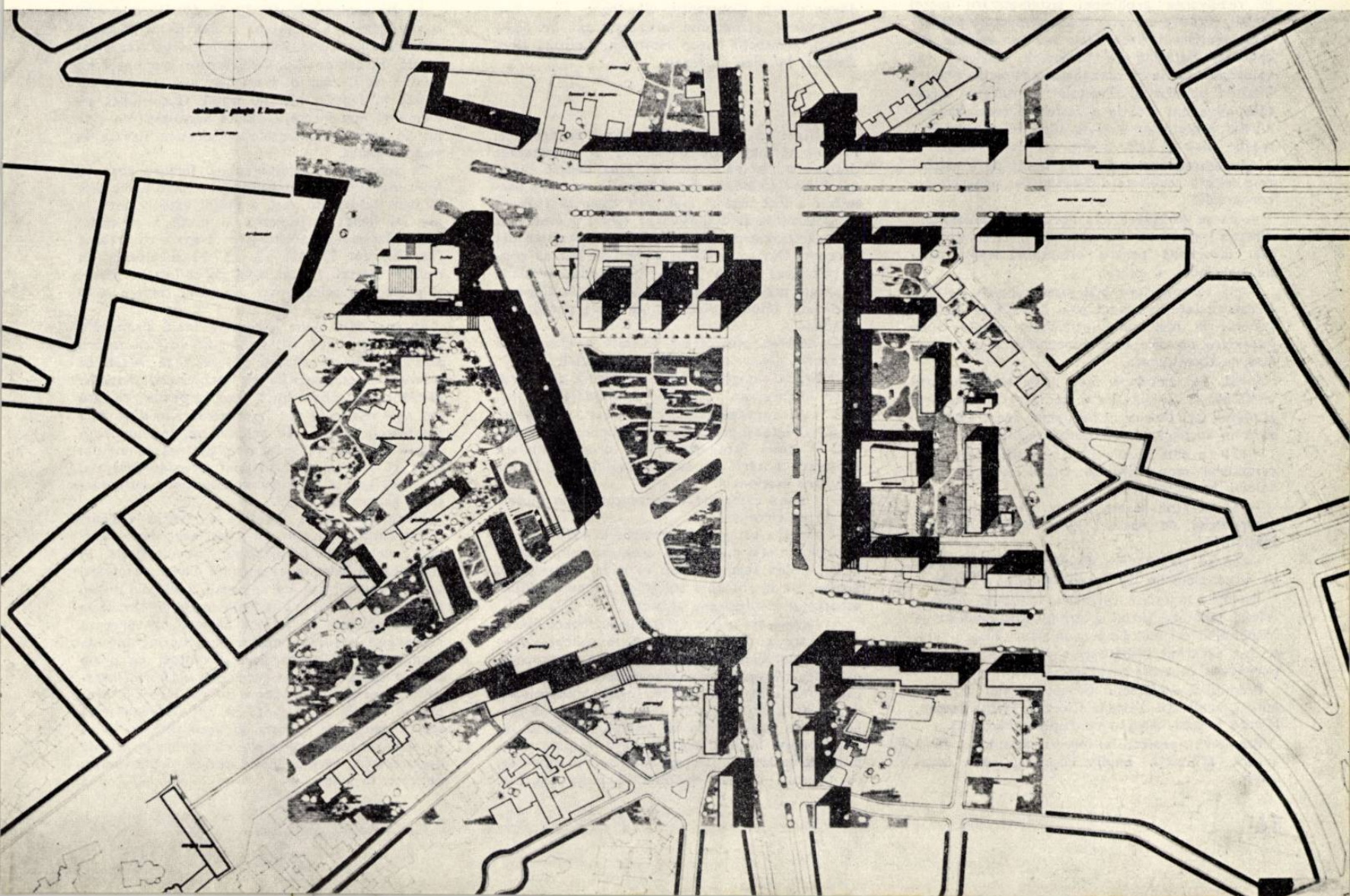
În al doilea rînd al deficiențelor de organizare se situează unele imprecizii în formularea condițiilor de prezentare care au creat dificultăți deosebite în aprecierea de către juriu a economicității soluțiilor prezentate. O altă deficiență este reprezentată prin neobligativitatea unui format și a unei orientări unice a planșelor, ceea ce poate duce la deformarea aprecierii soluțiilor, datorită dificultății de comparare. Pentru concursurile de sistematizare, această deficiență ar putea fi cu ușurință înlăturată dacă s-ar recurge la procedeul, utilizat curent în concursurile din alte țări, de a obliga pe concurenți să aștearnă soluția propusă pe un plan de bază tipărit (lito-grafiat sau heliografiat) și pus la dispoziția lor. Acest procedeu scutește juriul de verificări laborioase, pe concurenți de o cantitate de muncă cîteodată foarte voluminoasă, și permite în același timp o comparare lesnicioasă a proiectelor.

*

Concursul pentru sistematizarea pieței Unirii din București s-a deschis la 10 septembrie și

PREMIUL I — Proiect nr. 24, cu motto 18192
 Autori, arh. Adriana Ciortan, arh. Mihai Enescu,
 arh. Mircea Enescu, arh. Alexandru Popescu-Necșești

a fost închis la 10 noiembrie 1959. Juriul, compus din: ing. V. Cîrje, vicepreședinte al Sfatului popular al Capitalei, președinte al juriului, și prof. arh. H. Maicu, arh. Al. Iosif, prof. arh. G. Gusti, arh. C. Lăzărescu, arh. T. Evolceanu și arh. Tr. Chițulescu membri, și-a încheiat lucrările, în conformitate cu prevederile temei, în ziua de 30 noiembrie 1959.

La concurs s-au prezentat 71 de proiecte, număr record în participarea la concursurile publice din țara noastră.

Această participare masivă, în pofida dificultăților pentru soluționarea problemei și în ciuda termenului scurt de predare, se datorează, în parte, unei mentalități nesănătoase a concurenților. Între proiectele prezentate se remarcă cu ușurință versiuni diferite întocmite de același colectiv, ceea ce dovedește pentru colectivul respectiv, fie o atitudine de îndoială față de valabilitatea unei soluții, fie o încercare de a merge « la noroc ». În ambele cazuri, calitatea proiectelor nu poate decât să sufere, și aceasta este una dintre cauzele nivelului relativ scăzut al unora dintre proiectele prezentate.

Din păcate, într-un număr foarte mare de proiecte nu au fost respectate condițiile temei-program, fie în ceea ce privește predarea în termenul prevăzut, fie în ceea ce privește condițiile de prezentare. Juriul a fost astfel nevoit să excludă din concurs un număr de 49 de proiecte, adică peste două treimi din proiectele prezentate; dintre acestea, majoritatea nu respectaseră condițiile de prezentare.

Această nerespectare a condițiilor temei-program în privința prezentării se datorează poate, pe de o parte, lipsei de experiență a participanților și, pe de altă parte, inconsecvenței juriilor unor concursuri din trecut, care nu au ținut seama de condițiile temelor respective la verificarea admiterii proiectelor în concurs. Tema-program a concursului pentru piața Unirii conținea însă condiții categorice cu privire la prezentarea proiecțiilor orizontale, și neținerea lor în seamă, de către juriu, ar fi dus, desigur, la contestații cu totul îndreptățite din partea concurenților care le respectaseră în tocmă.

Pentru a se putea ajunge, cu toate acestea, la îndeplinirea scopului concursului, valorificând contribuția unui număr cât mai mare de idei noi în rezolvarea problemei sistematizării pieței Unirii, juriul a cercetat toate proiectele prezentate, indiferent dacă erau sau nu excluse din concurs, hotărînd ca proiectele excluse, dar valoroase, să fie recomandate spre achiziționare Sfatului popular al Capitalei. Rezultatul cercetării nu a dus însă la o astfel de recomandare, nivelul proiectelor excluse fiind în general mai scăzut decât al celor menținute în concurs.

Cercetarea proiectelor s-a bazat pe următoarele criterii rezultate din analiza programului concursului:

— Să se considere axa nord-sud reprezentînd direcția principală de mișcare și circulație, ca mai favorabilă pentru orientarea compoziției de ansamblu a pieței.

— Să se considere mai juste soluțiile în care circulația este rezolvată prin desfacerea nodului general în mai multe încrucișări simple, spre deosebire de cele care preconizează un singur nod de convergență.

— Să se considere mai juste soluțiile care urmăresc o organizare a cadrului arhitectural al pieței, față de cele ce neglijează această organizare în favoarea unei soluții zise libere.

— Să se țină seama de așezarea, volumul și caracterul monumentului Unirii la aprecierea valorii proiectelor.

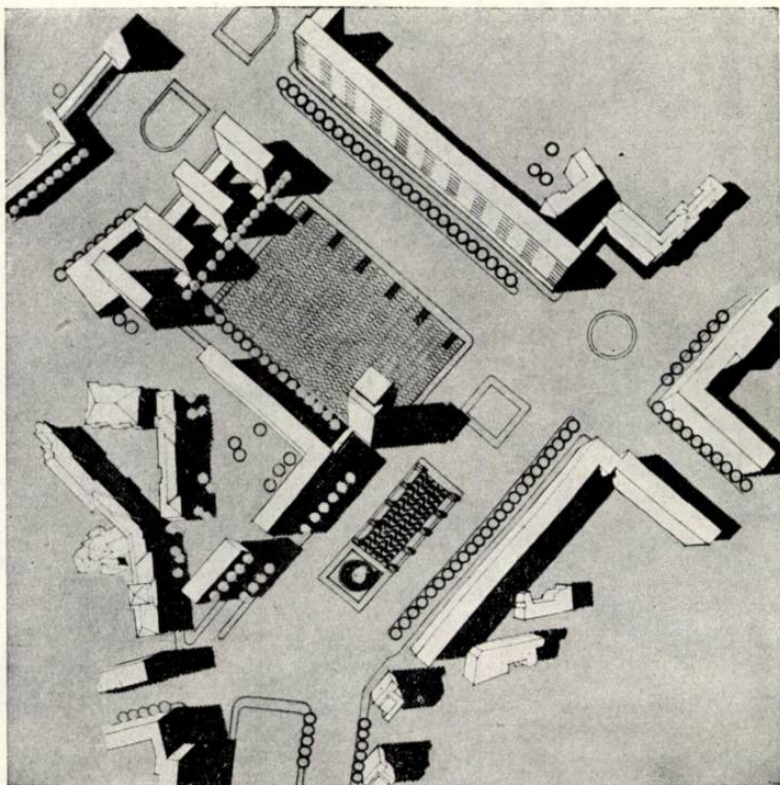
— Să se țină seama într-o măsură justă, în compoziție, de accesul spre Marea Adunare Națională.

— Să se țină seama de necesitatea de a nu se situa clădirile de locuit în plină circulație.

În urma trierilor succesive, pe baza acestor criterii stabilite, juriul a reținut șase proiecte ca răspunzînd cel mai bine condițiilor programului și le-a decernat următoarele premii și mențiuni prevăzute în tema-program:

Premiul I, proiectului înregistrat sub nr. 24 — autori, arhitecții Adriana Ciortan, Mihai Enescu, Mircea Enescu, Alexandru Popescu-Necșești.

Premiul II, proiectului înregistrat sub nr. 26 — autori, arhitecții Emilia Popescu, Leon Strulovici.

Premiul III, proiectului înregistrat sub nr. 46 — autori, arhitecții Constantin Săvescu, Dinu Gheorghiu, Gabriel Cristea, Romeo Belea.

Mențiune, proiectului înregistrat sub nr. 27 — autor, arh. Ignace Șerban.

Mențiune, proiectului înregistrat sub nr. 14 — autori, arhitecții Vlad Iliescu, ing. Cornel Moldovan și arh. Constantin Gheorghe

Mențiune, proiectului înregistrat sub nr. 58 — autori, arhitecții Miron Hoffman, Cristina Kedzierska, Nicolae Opreanu.

*

Analiza unui număr atât de mare de proiecte, într-un termen atât de scurt, a reprezentat desigur o sarcină destul de grea pentru juriu. Sarcina selecționării proiectelor în vederea premierii a fost însă și mai grea datorită faptului că precizarea și definitivarea temei urmează să se facă tocmai pe baza ideilor noi rezultate din concurs. Din examinarea temei paralel cu proiectele s-au putut totuși desprinde criteriile enunțate mai înainte și care au servit la alegerea celor mai bune proiecte dintre cele prezentate la concurs.

Cercetarea proiectelor permite o clasare pe categorii generale caracterizate astfel:

O primă categorie: piețe în formă de patrule, în care axa majoră de compoziție și orientare este reprezentată prin direcția nord-sud, sprijinită lateral printr-un front încheiat spre est.

O a doua categorie: piețe dreptunghiulare orientate hotărît pe axa accesului spre Marea Adunare Națională.

O a treia categorie reprezentată prin piețele de formă circulară.

O a patra categorie: proiecte ai căror autori au urmărit mai mult rezolvarea problemei circulației, ținînd seama numai în mică măsură, sau de loc, de implicațiile soluțiilor propuse asupra aspectului arhitectonic al pieței.

Proiectele din prima categorie formează marea majoritate a celor prezentate la concurs. Alegerea arterei nord-sud ca axă de compoziție, de către majoritatea concurenților, apare astfel ca o primă indicație pentru orientarea soluției definitive a sistematizării pieței și confirmă stabilirea de către juriu a primului criteriu de selecționare. În jurul acestei axe principale, compozițiile variază de la piața de proporții modeste, cu fronturi închise, și pînă la piața enormă,

vast spațiu liber plantat sprijinit numai pe perețele de est oarecum încheiat (3).

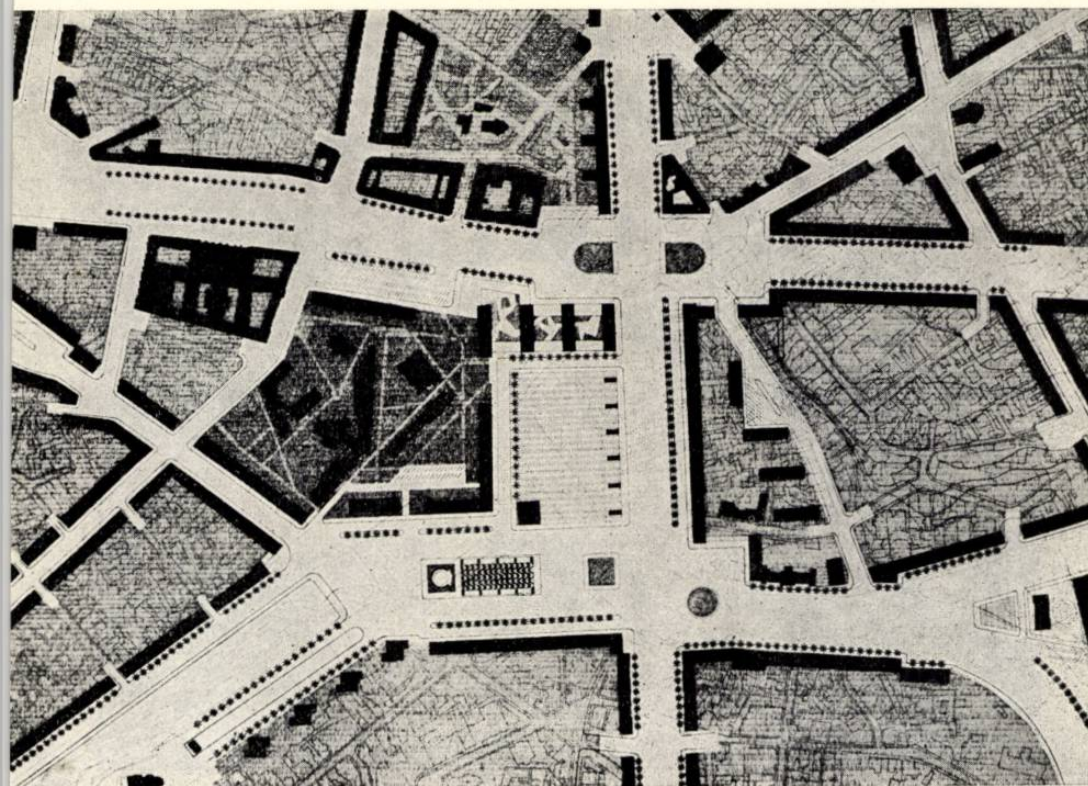
Nu lipsesc nici soluțiile simetrice pe această axă (2 și 42), care nu reușesc însă să realizeze această simetrie decât cu prețul echilibrării nefirești a unor elemente neechivalente ca importanță.

În alte proiecte (3, 16, 22, 13, 19) se urmărește o simetrizare a pieței pe o axă perpendiculară pe artera nord-sud, care rămîne totuși axa principală de compoziție. Nici aceste propuneri nu apar firești, căci o asemenea axă est-vest nu există în fapt și nici nu poate fi sprijinită pe elemente nou-create, datorită necesității de a se lua în seamă elementele urbanistice situate la vest de piață.

În contrast cu aceste soluții forțate apar ca mult mai juste propunerile făcute prin proiectele în care latura de vest a pieței este tratată în așa fel încît pătrunderea în piață a accesului către Marea Adunare Națională apare ca firească (24, 26, 46, 27, 14, 58, 52, 53 și altele). În cadrul acestei familii mari de soluții se găsesc și proiectele selecționate de juriu pentru a fi premiate.

În cea de-a doua categorie intră proiectele 18, 19, 66, 54, 33, 41. O singură privire asupra acestor proiecte ajunge pentru a se vedea că orientarea compoziției pe axa Marii Adunări Naționale nu poate duce decât la devieri ciudate ale axei nord-sud sau la traversări în diagonală ale pieței, tot atât de nepotrivite. Într-unul din aceste proiecte (41) se încearcă dezlegarea nodului de circulație cu ajutorul unei estacade centrale, care reprezintă un element nepotrivit cu caracterul general al pieței.

Ideea unei piețe circulare a izvorît, desigur, din dorința de a crea un punct unic de convergență pentru axele principale de circulație, în credința că aceasta reprezintă cheia rezolvării unei probleme așa de spinoase. Ultimele studii și cercetări cu privire la problemele de circulație au arătat însă că tocmai această convergență reprezintă o soluție nepotrivită, ducînd într-un asemenea caz la întîrzieri și blocări pe unele axe cu debit mare. În cazul pieței Unirii, încercările pentru o soluționare în acest sens a problemei (5, 68, 31, 54, 62, 70, 17) nu reprezintă soluții reușite și aceasta se datorează în parte și neconvergenței inițiale a direcțiilor principale de circulație, care a dus la devieri și pătrunderi nefirești în piață.

PREMIUL II — Proiect nr. 26 cu motto 12111
Autori, arh. Emilia Popescu, arh. Leon Strulovici

PREMIUL III — Proiect nr. 46 cu motto 80804
Autori, arh. Constantin Săvescu, arh. Dinu Gheorghiu, arh. Gabriel Cristea, arh. Romeo Belea

Cea de-a patra categorie de soluții pare să fi fost generată de preocuparea intensă a unor concurenți pentru soluționarea problemei circulației, izvorită dintr-o înțelegere unilaterală a datelor din temă. Această preocupare a dus la unele soluții relativ raționale (30) din punctul de vedere al circulației, însă cu neglijarea, în mare măsură, a compoziției arhitecturale.

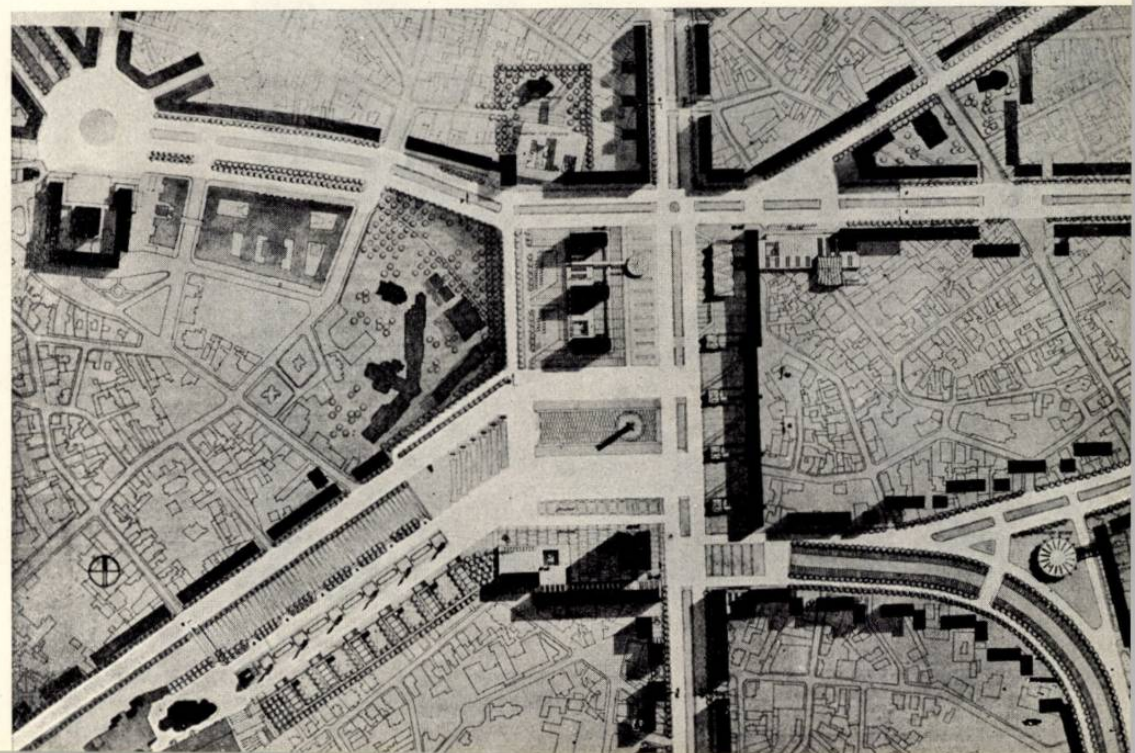
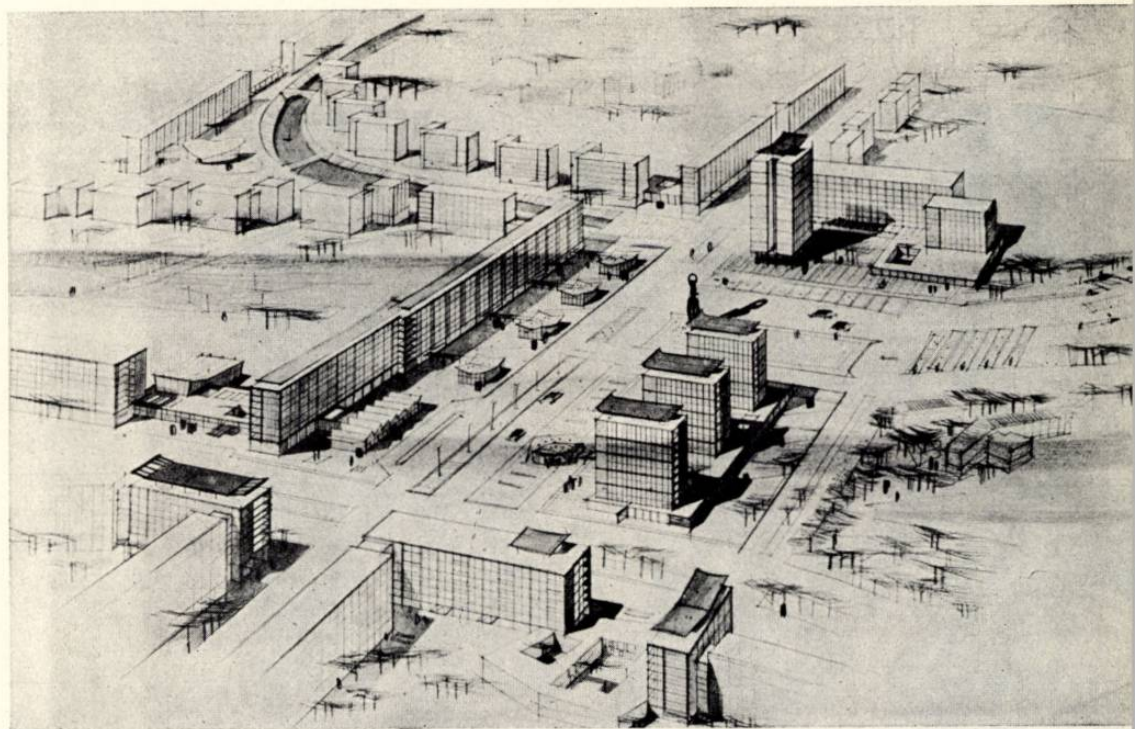
Datorită preocupării exclusive pentru circulație au apărut și soluții care pot fi calificate drept fanteziste (6, 15, 25, 55, 65, 69), în care se propun estacade la diferite niveluri giratorii suspendate și alte asemenea dispozitive care nu-și pot găsi locul într-o piață având caracterul stabilit prin temă.

În contrast cu preocuparea intensă pentru problemele de circulație, care a dus la excesele arătate, apare lipsa de preocupare pentru aceste probleme, vădită la majoritatea proiectelor. A apărut limpede faptul că aceste probleme sînt încă prea puțin cunoscute de unii arhitecți. Situația actuală, caracterizată printr-o lipsă de frecvență a circulației ușoare, se va schimba desigur, în foarte scurt timp, prin creșterea considerabilă a acestei frecvențe. Este bine ca noua situație să ne găsească pregătiți cu un număr cît mai mare de cunoscători în materie și, în acest sens, ridicarea nivelului cunoștințelor urbanistilor noștri în domeniul circulației devine o necesitate.

★

Această caracterizare a proiectelor prezentate mai sus a apărut limpede din analiza efectuată cu ocazia judecării concursului. Proiectele care au suscitât un interes deosebit și o analiză mai amănunțită din partea juriului au fost cele reținute pentru premiere. Ele au fost caracterizate după cum urmează:

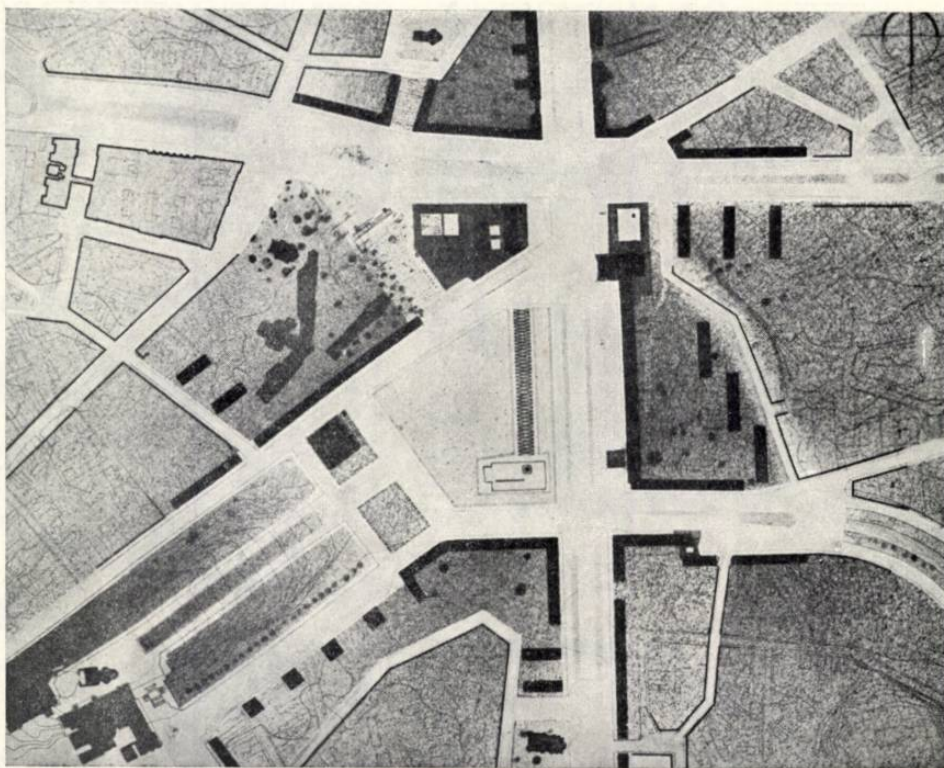
Premiul I, proiect nr. 24. Compoziție clară și simplă, ducînd la un cadru încheșat și bine proporționat al pieței. Corectarea formei trapezoidale este abil rezolvată prin așezarea, în partea de nord a pieței, a unui element important, format din trei clădiri punct înalte, legate la nivelul inferior printr-un spațiu comercial înlocuind vechea hală de carne. Mai puțin fericit rezolvată este pătrunderea în piață a axei către Marea Adunare Națională. Celelalte probleme, ca: circulație, parcaje, amplasarea monumentului etc., sînt soluționate satisfăcător. Construirea unui volum nou în locul actualei clopotnițe a Patriarhiei este discutabilă.

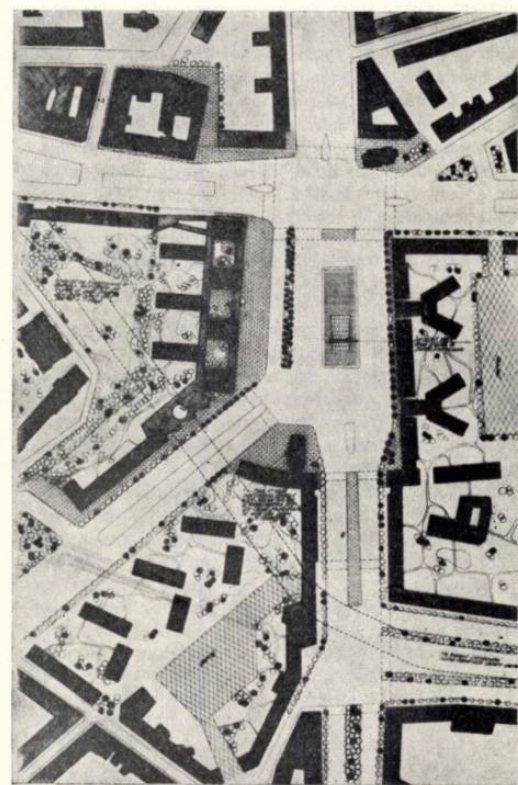
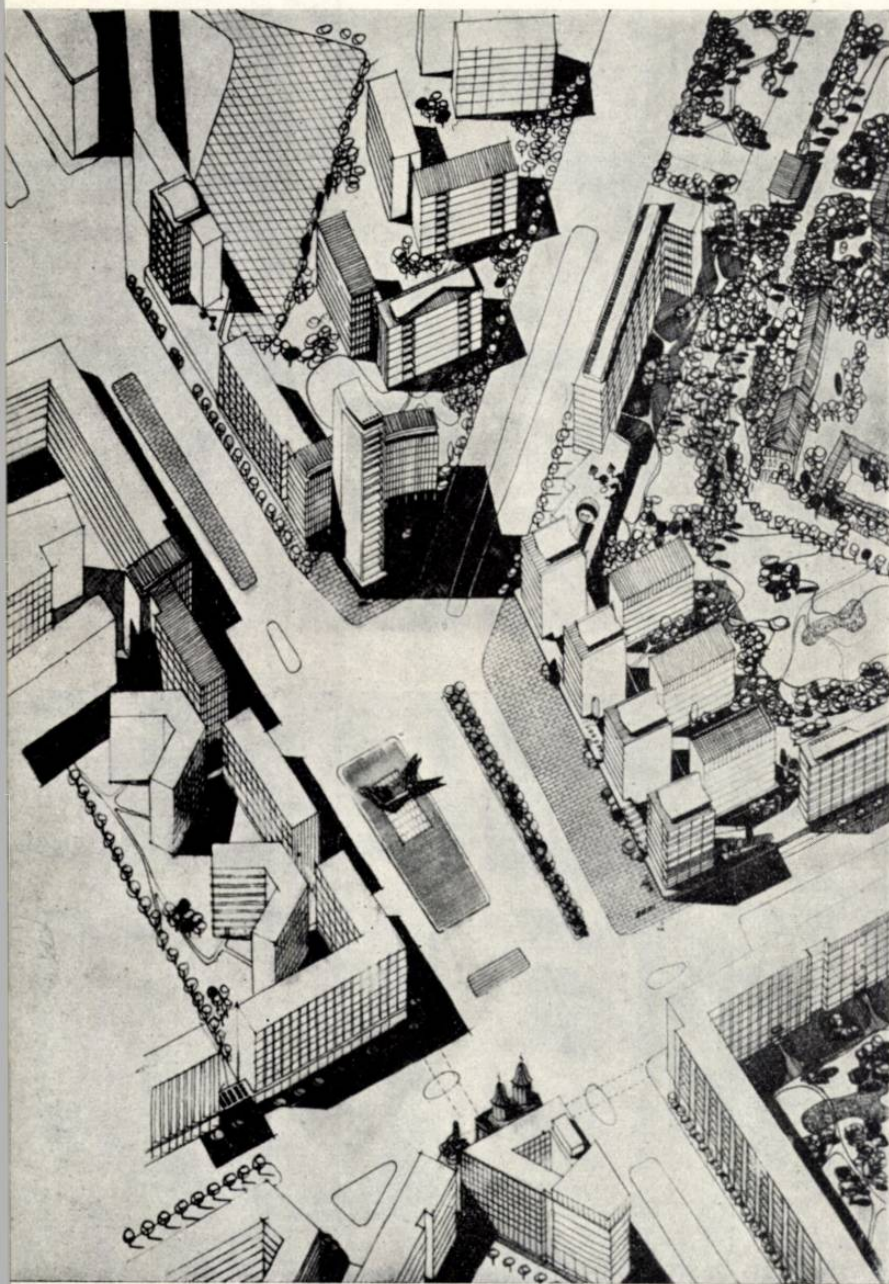
Premiul II, proiect nr. 26. Compoziție bazată pe îmbinarea a două piețe așezate în unghi drept. Accesul spre Marea Adunare Națională prin intermediul pieței mai mici ce se deschide spre vest reprezintă o soluție satisfăcătoare în principiu, accesul fiind pregătit și prin așezarea monumentului în această piață. Blocul înalt de la punctul de îmbinare a celor două piețe reprezintă o soluție clasică a unor astfel de îmbinări, dar, în cazul de față, obturează privirea dinspre piața principală spre ansamblul Marii Adunări Naționale. Problemele de circulație, și mai ales cele ale circulației grele, nu apar rezolvate complet. Artera ocolitoare prin spatele Tribunalului nu se poate realiza așa cum se propune în proiect, din cauza prezenței blocului înalt ce se va construi în piața Splaiului.

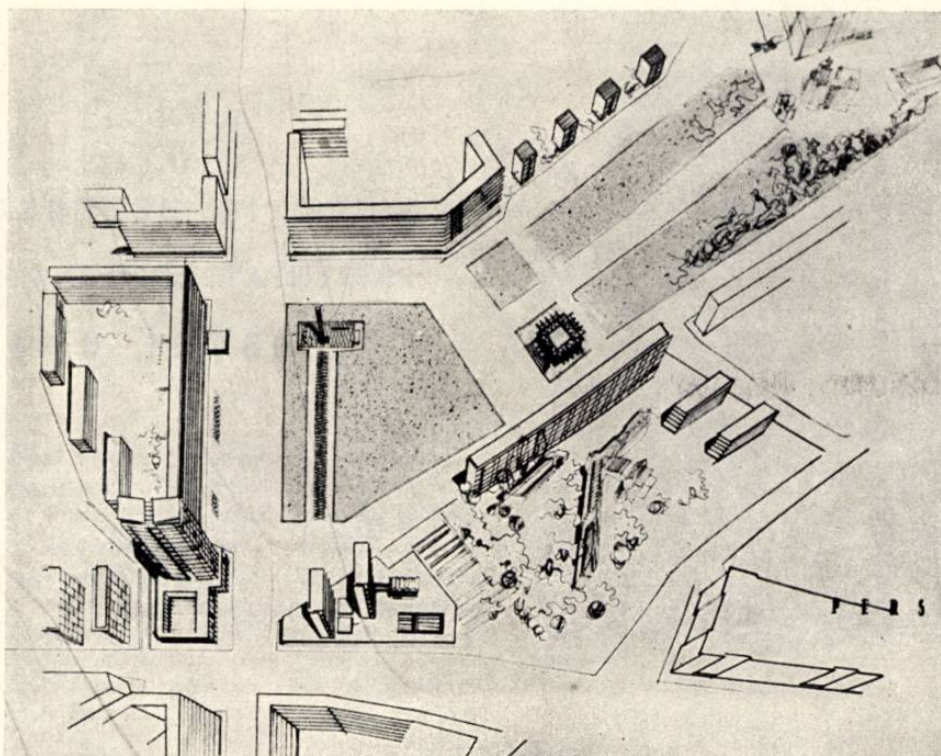
Premiul III, proiect nr. 46. Piață spațioasă, prilejuind o vedere largă asupra ansamblului Marii Adunări Naționale. Așezarea clădirilor menite să formeze accentele principale în piață este justă în principiu, dar nu încadrează suficient de convingător accesul spre Marea Adunare Națională. O notă bună pentru proiect capătă propunerea pentru retragerea din apropierea fluxului principal de circulație a grupului de locuințe de pe partea de est a pieței. Problemele de circulație nu sînt soluționate satisfăcător în toate compartimentele, mai ales în cel al circulației grele. Alegerea amplasării, volumului și formei monumentului poate fi considerată satisfăcătoare.

Mențiune, proiect nr. 27. Compoziție corectă, dar lipsită de amploare, datorită preocupării

MENȚIUNE—Proiect nr. 27 cu motto 19229
Autor, arh. Ignace Șerban

MENTIUNE — Proiect nr. 58 cu motto 41095
Autori, arh. Miron Hoffman, arh. Cristina
Kedzierska, arh. Nicolae Opreanu

MENTIUNE — Proiect nr. 14, cu motto 17172
Autori, arh. Vlad Iliescu, ing. Cornel Mol-
dovan, arh. Constantin Gheorghe

autorului pentru economia de teren. Așezarea monumentului este justă în aparență, dar în realitate poate crea dificultăți de circulație. Accesul spre ansamblul Marii Adunări Naționale apare, în oarecare măsură, lipsit de amploarea cerută.

Mențiune, proiect nr. 14. Compoziția, foarte atrăgătoare la prima impresie, dezvăluie, la o analiză mai atentă, o serie de defecte rezultate din suprapunerea unei zone de blocuri de locuințe peste complexul spitalicesc actual, care nu va putea funcționa concomitent. Ideea arterei ocolitoare este în principiu acceptabilă, dar soluționarea ei la intersecția cu magistrala nord-sud și, mai departe, cu splaiul Dîmboviței este foarte discutabilă. Memoriul trădează o cunoaștere adâncă a problemei circulației de tramvaie, dar soluția propusă pentru așezarea liniilor de tramvai în subteran necesită o verificare a posibilităților de realizare. Amplasarea, înălțimea și forma propusă pentru monumentul Unirii nu denotă un studiu adâncit.

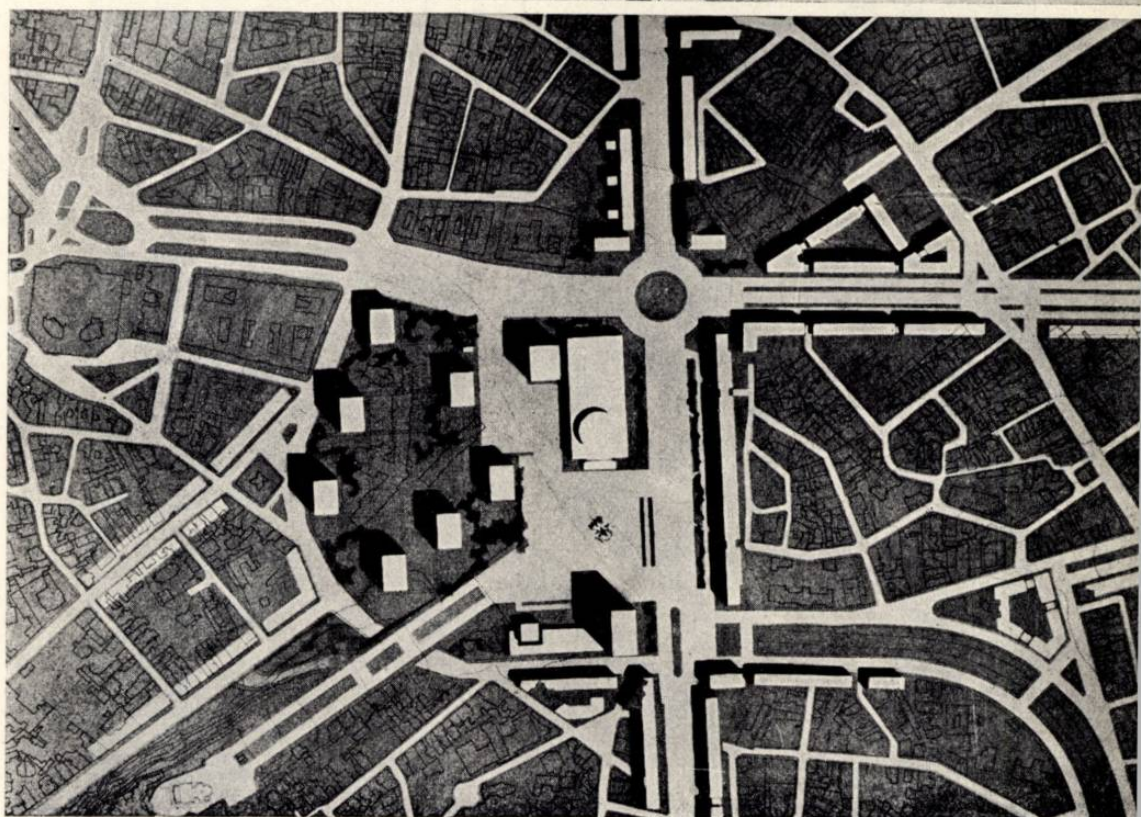
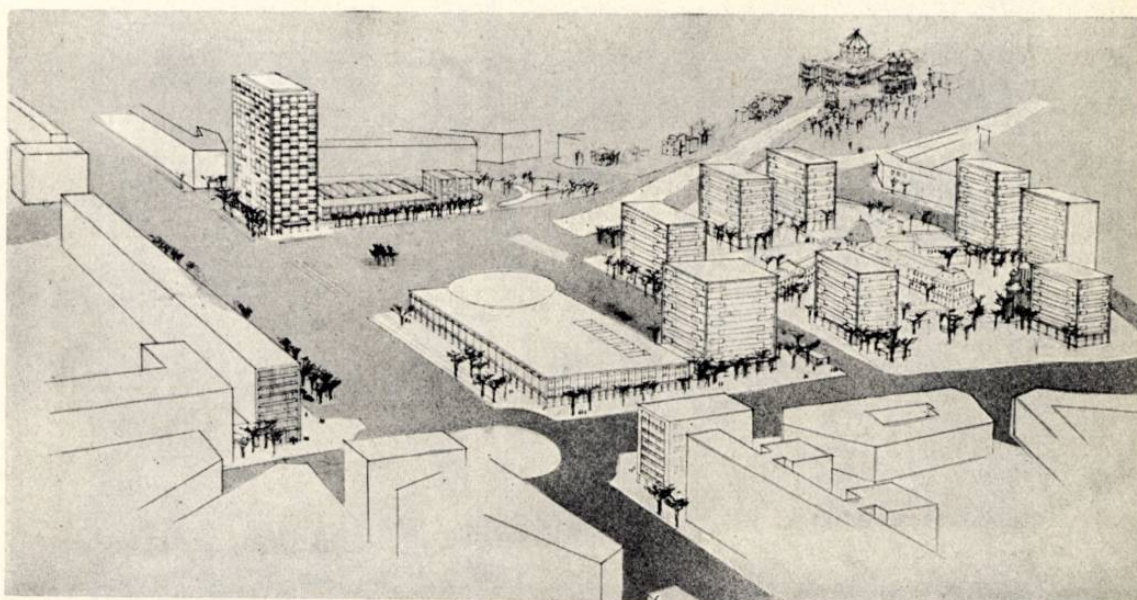
Mențiune, proiect nr. 58. Compoziție care încearcă, și reușește în parte, deschiderea unei vederi largi către ansamblul Marii Adunări Naționale. Amploarea excepțională a spațiului este temperată cu ajutorul unui volum jos așezat la baza dealului Marii Adunări Naționale. Problemele de circulație, în afara celor de circulație grea, sînt rezolvate satisfăcător.

Amplasarea și volumul propuse pentru monumentul Unirii apar ca potrivite în cadrul pieței.

*

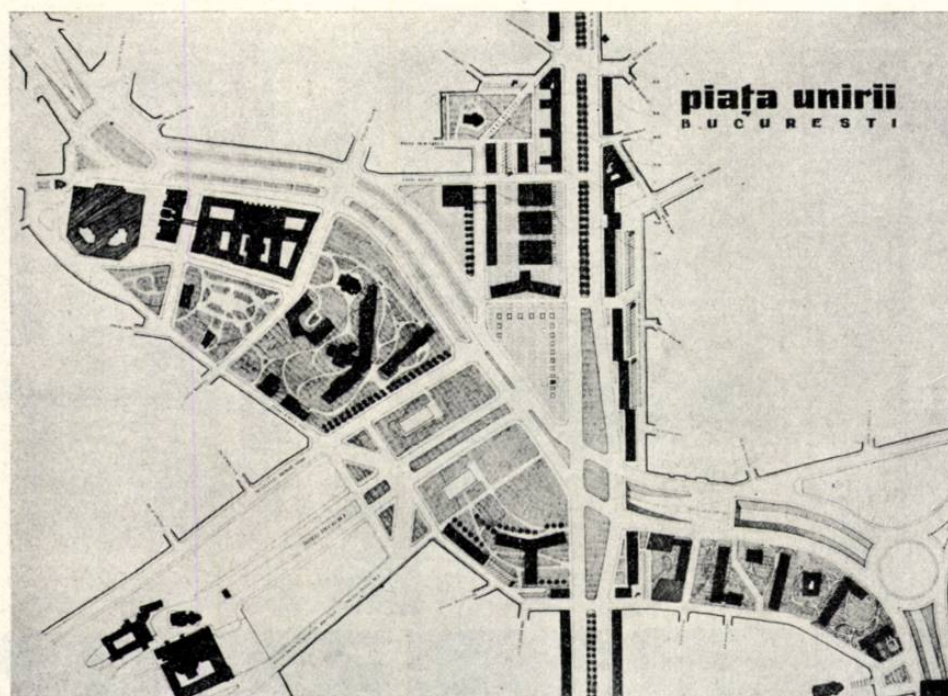
Acest concurs a avut darul de a limpezi unele date importante ale problemelor legate de sistematizarea pieței Unirii, precum și unele elemente noi de temă. A apărut astfel că o compoziție fericită a ansamblului nu se poate sprijini decît pe o axă nord-sud. Au apărut totodată o serie de posibilități pentru a rezolva satisfăcător problema legăturii pieței cu accesul către Marea Adunare Națională. A apărut de asemenea, cu un ceas mai devreme, necesitatea stringentă de a se acorda o atenție deosebită rezolvării problemelor de circulație, nu numai în sensul precizării temelor acestor probleme, dar și în sensul creșterii nivelului proiectanților în acest domeniu.

Astfel s-a confirmat încă o dată că lansarea unor concursuri publice de arhitectură constituie unul dintre cele mai bune mijloace de a folosi contribuția unui număr cît mai mare de arhitecți la soluționarea sau pregătirea soluționării celor mai importante probleme de urbanism și arhitectură.

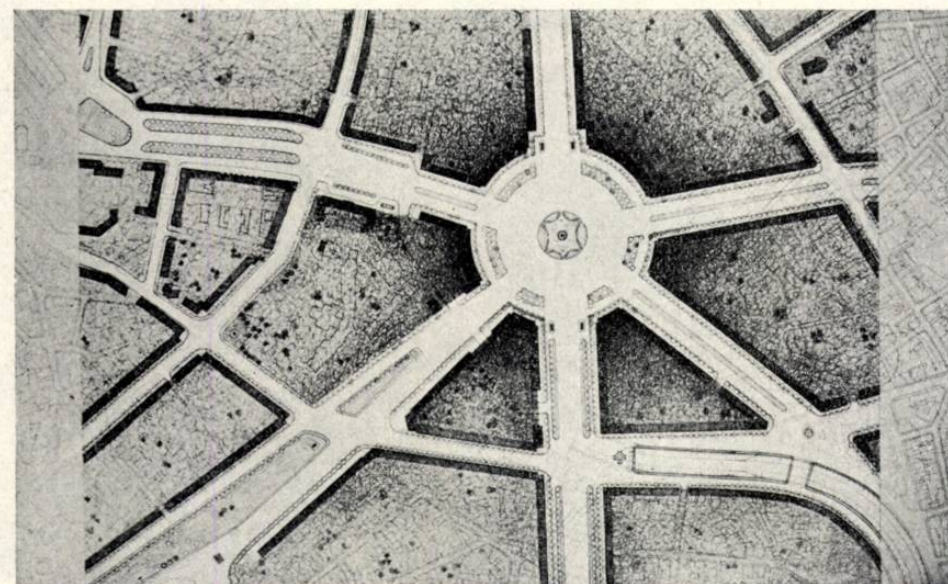

10

13

17

DISCUȚIE DE CREAȚIE PREZENTATE LA CONCURSUL PIEȚEI UNIRII

În ziua de 22 decembrie 1959 a avut loc la Casa Arhitectului discuția de creație asupra soluțiilor de sistematizare a pieței Unirii din București, prezentate la recentul concurs public. La ședință au participat cca. 200 de persoane, participanți la concurs și arhitecți, membri și candidați ai Uniunii Arhitecților. Participanții, împreună cu sute de alți cetățeni din capitală, au vizitat în zilele de dinainte de ședință, expoziția de proiecte deschisă la Casa Arhitectului.

Ședința a fost condusă de prof. arh. A. Damian, responsabilul Comisiei U.A. pentru concursuri publice. La ședință, arh. Al. Iosif a prezentat raportul juriului concursului, în care au fost expuse criteriile de judecată și punctul de vedere al juriului față de soluțiile prezentate.

La discuții au participat numeroși arhitecți printre care: I. Berindei, I. Davidescu, B. Gheorghiu, G. Gusti, R. O. Laurian, V. Trifonescu, L. Strulovici ș.a.

Participanții au dezbătut numeroase probleme de creație în legătură cu sistematizarea pieței Unirii.

*

Vorbitorii au subliniat succesul concursului reflectat de numărul mare de lucrări participante (71), care au antrenat în muncă sute de proiectanți.

Fără să intre direct în subiectul discuției, unii vorbitori s-au referit la câteva probleme în legătură cu organizarea acestui concurs, în special, și a concursurilor, în general. A rezultat din nou necesitatea rezolvării acestor probleme prin adoptarea unui regulament de concursuri. Tov. A. Damian, în numele Comisiei de concursuri, s-a angajat să rezolve această problemă.

A fost criticată atitudinea unor concurenți care nu studiază cu suficientă atenție și nu respectă întocmai prevederile temei-program, ceea ce duce la eliminarea multor proiecte din concurs. Trebuie știut că înainte de lansarea concursului, tema-program a fost supusă spre discuție arhitecților, în cadrul unei ședințe publice la Casa Arhitectului, în care arhitecții au avut posibilitatea să facă propuneri de modificare. În orice caz, participarea la concurs presupune implicit adoptarea temei-program și în consecință și respectarea prevederilor sale. Pe de altă parte s-a remarcat necesitatea unei elaborări mai judicioase și mai clare a unor prevederi ale temei-program pentru a nu produce confuzii în rândurile participanților. Același lucru se referă și la răspunsurile care se dau întrebărilor puse de concurenți, răspunsuri care, la acest concurs, n-au fost în unele cazuri destul de lămuritoare. S-a pus în discuție și eventualitatea organizării în viitor a unor concursuri deschise, ținând seama de aspectele negative ale organizării concursurilor secrete. Despre aceste probleme au vorbit arhitecții A. Damian, I. Berindei, B. Gheorghiu ș.a.

ASUPRA PROIECTELOR PENTRU «SISTEMATIZAREA DIN BUCUREȘTI»

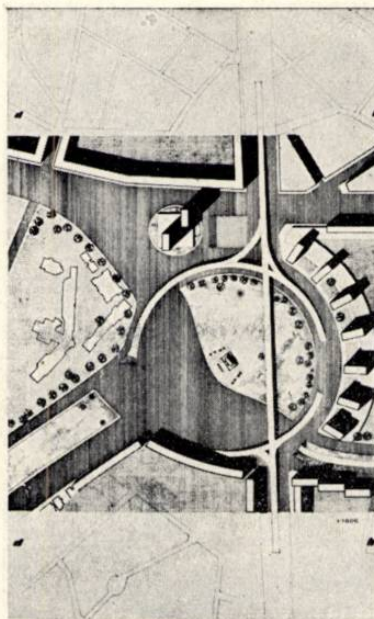
Mai mulți vorbitori au făcut aprecieri în legătură cu lucrările premiate și menționate de juriu. Arh. I. Berindei, arh. I. Davidescu, arh. R. O. Laurian și alții au arătat în mod analitic și critic părerile lor în legătură cu soluțiile adoptate de autori în proiectele premiate și care au primit mențiuni. Alți vorbitori au pus în discuție înseși hotărârile juriului, ceea ce nu corespundea nici subiectului ședinței și cu atât mai puțin prevederilor temei-program, care precizează că «hotărârile juriului sînt definitive și executorii». Este evident că un juriu poate să și greșască și cu atât mai mult se poate întîmpla ca soluțiile adoptate să nu fie considerate ca cele mai bune de totalitatea arhitecților. Discuțiile de creație organizate de Uniunea Arhitecților asupra proiectelor prezentate la concursuri reprezintă prilejuri nimerite pentru a arăta greșelile acestor soluții, pentru a dezbate problemele care se pun în legătură cu rezolvarea temei date și a propune cele mai bune rezolvări. O asemenea atitudine corespunde cu îndatorirea pe care o au membrii U.A. de a contribui activ în cadrul obștesc al Uniunii la rezolvarea problemelor arhitecturale. O asemenea atitudine nu trebuie confundată cu aceea pe care o adoptă uneori unii concurenți, e drept puțini la număr, care încearcă să transforme discuțiile de creație în ședințe de judecare a juriului. Din această cauză, discuțiile de creație de acest fel nu-și ating în întregime scopul, nu dezbate în mod aprofundat soluțiile de rezolvare a temei, aspectele profesionale, de creație, ale temei și nu duc întotdeauna la concluzii clare în problemele cele mai importante discutate.

★

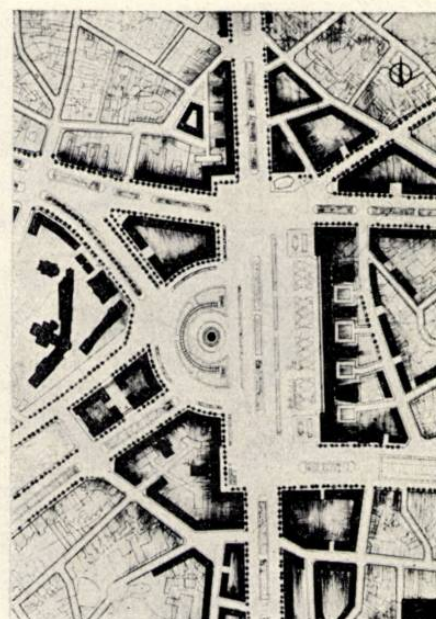
Cu toate că cele de mai sus se referă într-o oarecare măsură și la discuția asupra soluțiilor prezentate la concursul pentru sistematizarea pieței Unirii din capitală, totuși, această discuție a fost interesantă, deoarece în cadrul ei au fost dezbătute mai multe probleme importante de creație.

Mai mulți vorbitori (arhitecții I. Davidescu, L. Strulovici, R. O. Laurian, G. Gusti ș. a.) au pus în discuție unele aspecte ale caracterului pieței. Arh. I. Davidescu consideră că piața Unirii trebuie să aibă și un caracter comemorativ și că din acest punct de vedere monumentului Unirii trebuie să i se dea cea mai mare importanță, fiind tratat ca un element masiv. Arh. L. Strulovici a arătat că piața este caracterizată în tema-program prin locuințele ce urmează a fi construite; ca atare, ea nu poate fi dominată de un monument masiv, căci în zilele noastre e greu de conceput un element monumental care să domine numeroasele blocuri înalte de locuințe care vor mobila această piață. Arh. R. O. Laurian și arh. G. Gusti arată că piața trebuie considerată ca o parte din oraș și trebuie rezolvată împreună cu întregul oraș. Arh. R. O. Laurian a arătat că piața Unirii este în

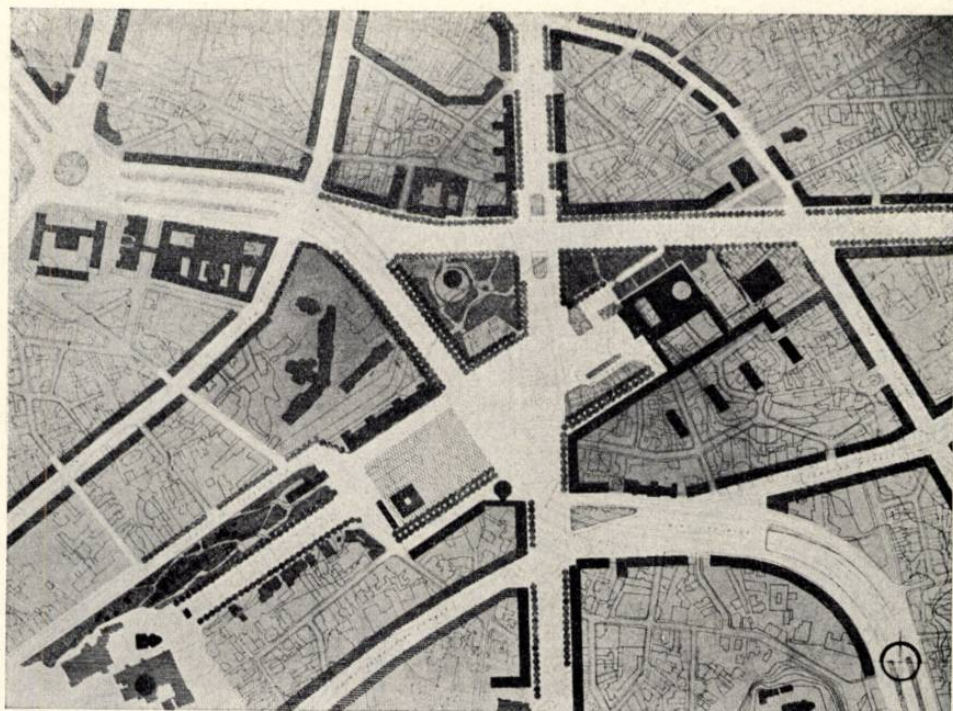
15

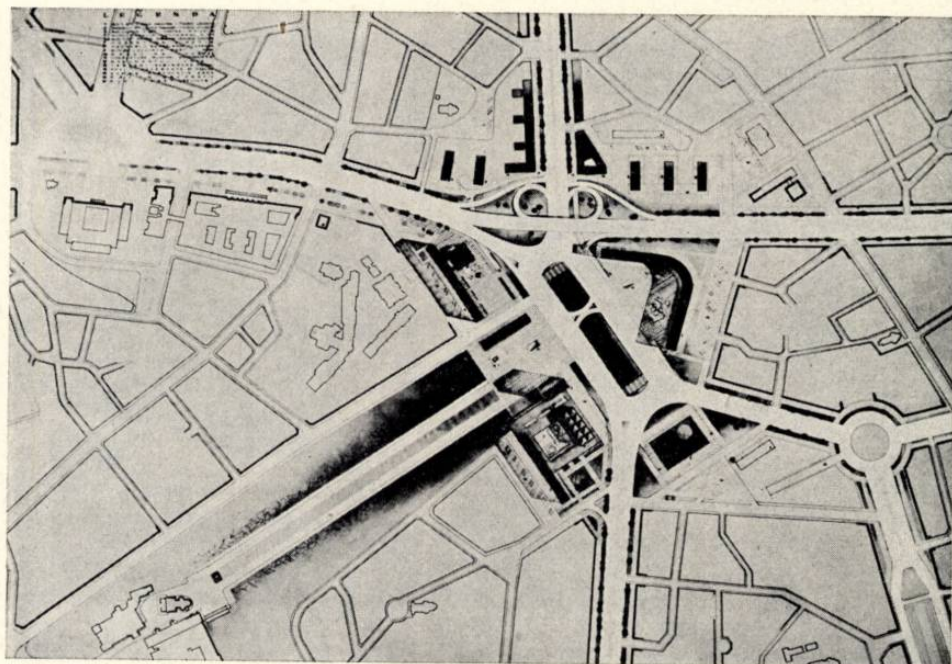
22

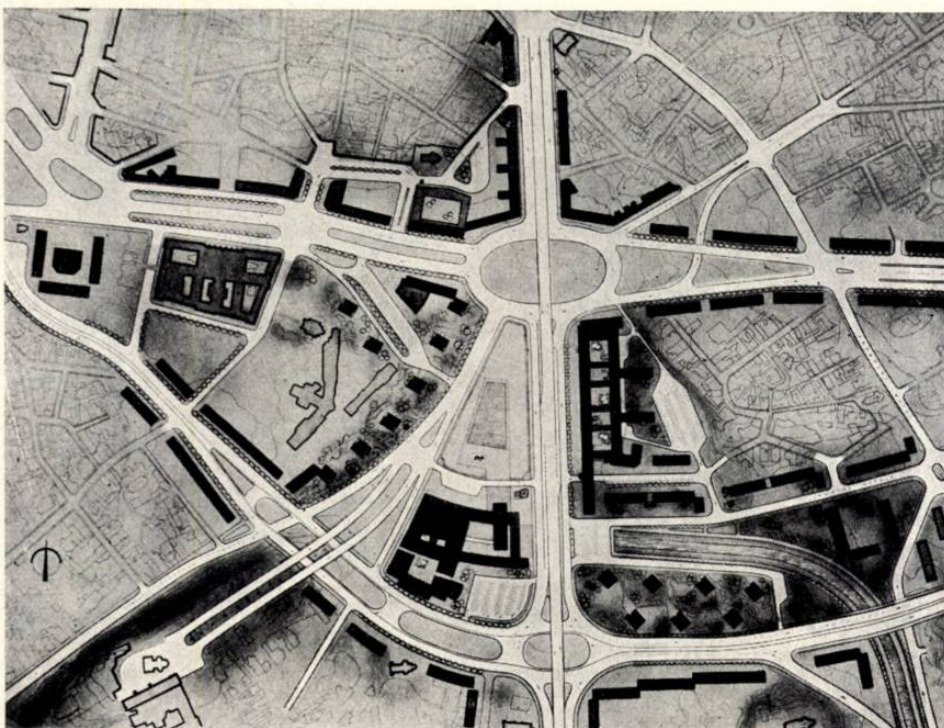
18

19

21

30

32

38

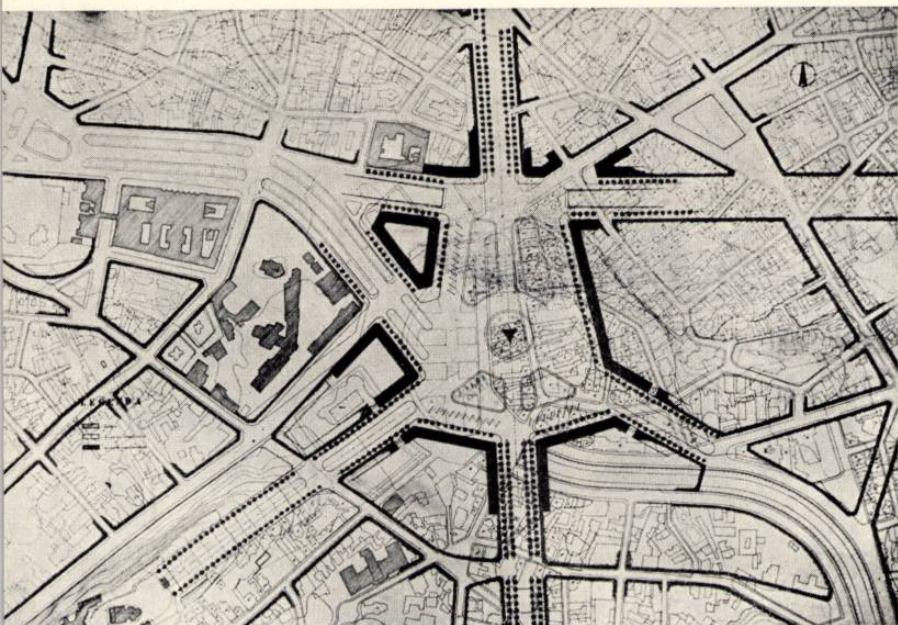
strînsă dependență de artera nord-sud și formează un complex împreună cu piețele 1848 și Bălcescu, nefiind posibilă soluționarea ei independentă. Din acest punct de vedere, vorbitorul s-a pronunțat pentru acele rezolvări care nu întorc spatele către piețele așezate la nord. Mai mulți vorbitori au afirmat că tema-program nu clarifică îndeajuns caracterul pieței și că ceea ce se desprinde din temă — piață de circulație și locuințe — cuprinde în acest caz o contradicție, care n-a fost încă bine rezolvată. În general, discuțiile asupra caracterului pieței au prezentat câteva idei foarte interesante; mai mulți vorbitori (arh. G. Gusti, arh. R. O. Laurian, arh. I. Davidescu) au ridicat problemele pornind și de la unele teze ale teoriei arhitecturii, ceea ce a dat discuțiilor un nivel științific mai înalt. Discuțiile însă nu au aprofundat toate laturile acestor probleme și nu au dus la concluzii clare.

Problema circulației a fost pusă în discuție de mai mulți vorbitori ca o problemă majoră a urbanismului nostru actual. Arh. L. Strulovici a arătat că unele soluții (circulații suprapuse, trefle, pasaje de nivel) nu corespund cu concepția generală care stă la baza actualelor lucrări de reconstrucție a capitalei. Arh. R. O. Laurian consideră ca nejustificate unele exagerări în propunerile prezentate; totuși, el se pronunță pentru o rezolvare în perspectivă a problemei (de altfel, însăși tema-program cerea o soluționare la nivelul tehnicii în dezvoltare) considerînd că ea trebuie încă studiată, mai ales în privința posibilităților de folosire a denivelării existente a albiei Dîmboviței. Arh. G. Gusti se pronunță împotriva soluțiilor nerealiste și combate unele practici de copiere a unor soluții, potrivite poate în alte țări, dar necorespunzătoare cerințelor noastre. Vorbitorul a arătat că dezvoltarea planificată a orașelor socialiste permite ca în cazul lor să se preîntîmpine greutățile de circulație ca urmare a creșterii mijloacelor de transport, rezolvîndu-se în modul cel mai judicios problemele de circulație.

A fost discutat și modul de valorificare a reliefului natural al pieței, în speță a dealului Patriarhiei. Arh. V. Trifonescu a arătat că mai ales în cazul Bucureștilor, care cunosc puțină varietate de relief, o asemenea colină trebuie valorificată pe deplin. Piața Unirii are doar trei laturi construite; cea de-a patra este un spațiu verde. Nu construcțiile actuale de pe acest deal, ci dealul însuși trebuie valorificat. Arh. R. O. Laurian a arătat că acest deal trebuie să fie văzut, nu numai frontal, ci și lateral, și soluționarea pieței trebuie să țină seama de această cerință. Arh. G. Gusti a apreciat că dealul este prea mic ca să nu fie dominat de clădirile din piață și de aceea el consideră nimerită propunerea unor concurenți de a amplasa o construcție înaltă în fața bisericii Patriarhiei. Această propunere a fost susținută și de arh. I. Davidescu, cu argumentul că acest monument și clădirea Marii Adunări Naționale creează actualmente un contrast dezagreabil. În schimb, arh. I. Berindei s-a pronunțat împotriva acestei propuneri care intenționează să mascheze dealul și monumentele existente.

În aceeași ordine de idei, arh. I. Berindei a criticat unele soluții care nu valorifică suficient monumentele istorice aflate pe terenul supus sistematizării (Curtea veche cu Hanul lui Manuc).

Vorbitorii au mai ridicat și alte probleme cu caracter general sau legate direct de soluțiile prezentate, arătînd punctul lor de vedere în legătură cu acestea.

42

70

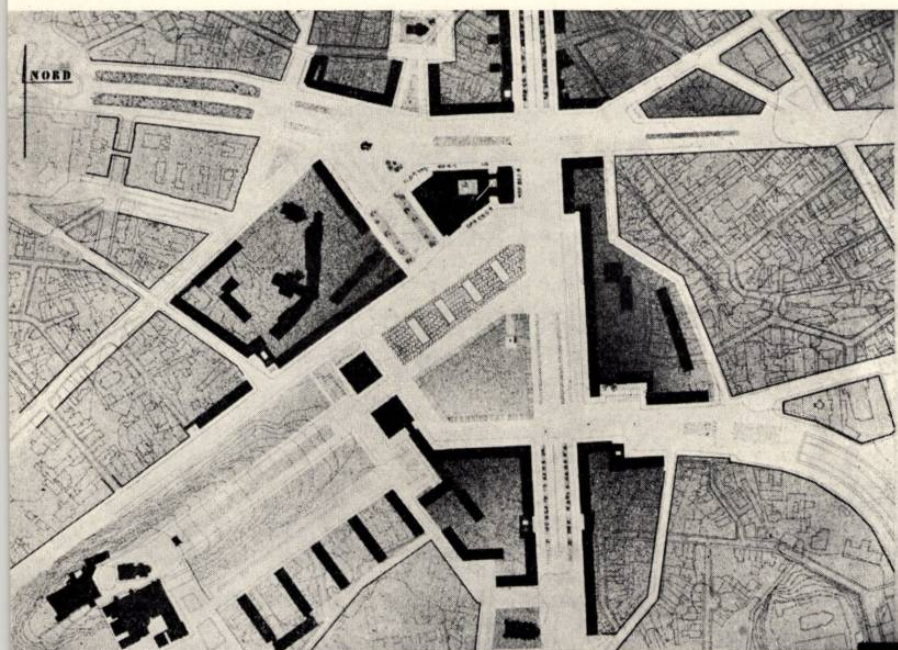
45

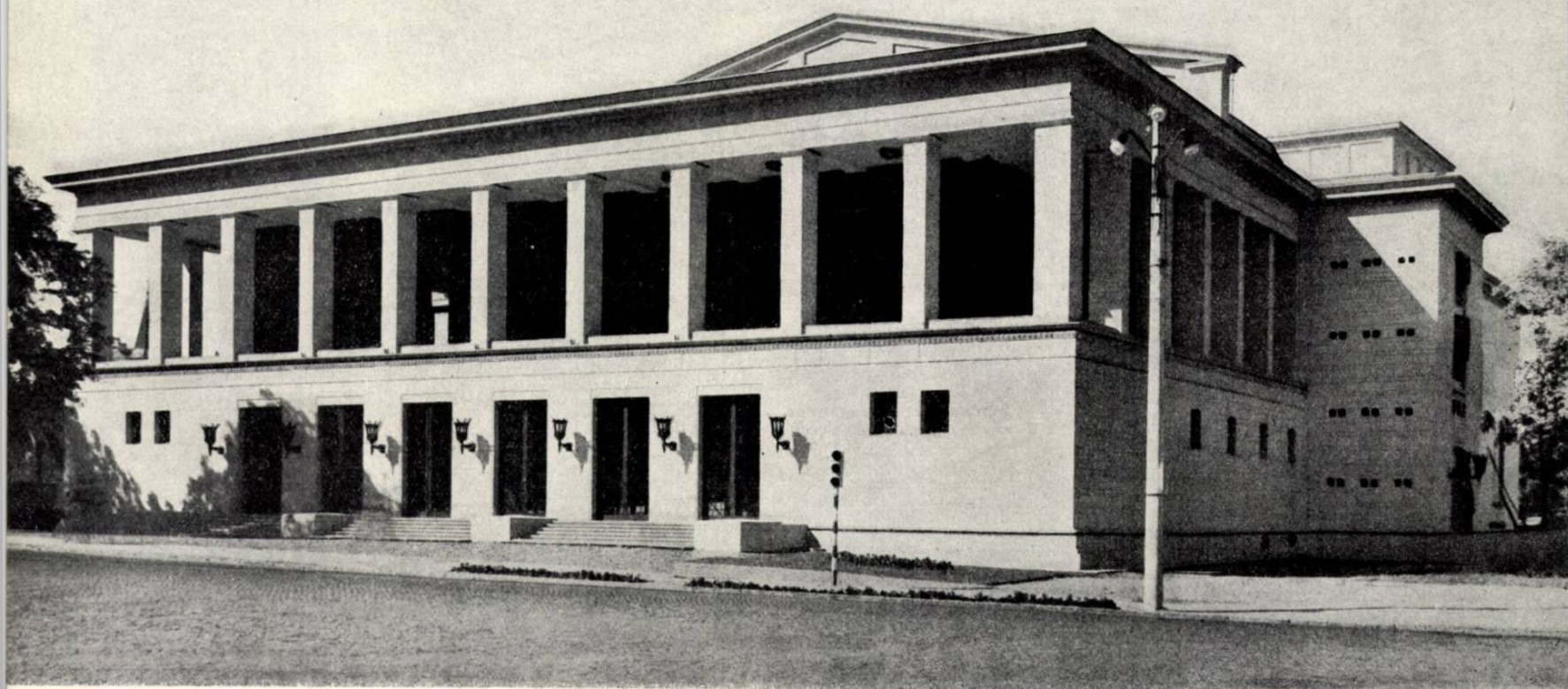
63

57

69

23

TEATRUL DE STAT DIN ORAȘUL STALIN

Colectiv de proiectare:
 autori, arhitecții Th. Ionomu (șef de proiect),
 Liliana Dinescu
 colaboratori, arhitecții P. Mihăilescu, E. Ma-
 chedon; inginerii E. Țigănescu (rezistență),
 A. Stăvrescu (instalații electrice), M. Cămirzan
 (încălzire), El. Ștefănescu (ventilații), V. Popescu
 (sanitare), V. Petrescu (mecanica scenei), I. Nec-
 șulea, N. Wegener (acustică).
 Institutul central pentru sistematizarea ora-
 șelor și regiunilor (I.C.S.O.R.).

Schiță de sistematizare cuprinzând
 amplasamentul teatrului — Măchetă

Noua construcție a Teatrului de stat din Orașul Stalin este destinată, în principal, pentru teatru de dramă și va funcționa ocazional și pentru spectacole muzicale. Capacitatea sălii de spectacole, prevăzută la 800 locuri, va acoperi necesitățile orașului — față de norme — la profilul prevăzut prin planul de sistematizare.

Clădirea este așezată pe bulevardul Lenin, în vecinătatea centrului administrativ al orașului.

Pe acest amplasament exista scheletul de beton armat al unui ateneu popular, început în 1948 și părăsit ca necorespunzător din punctul de vedere al programului.

Proiectul ce s-a realizat integrează parțial scheletul existent, dând construcției o formă potrivită noului program.

Prin proiectul de sistematizare a Pieței Teatrului — în studiu în prezent la I.S.C.A.S. — urmează a se crea un cadru corespunzător noii construcții și a se obține o degajare suficientă, care lipsește în prezent teatrului pe acest amplasament obligat.

★

Partiul se dezvoltă pe o schemă simplă. Spațiile de recepție se desfășoară în jurul scării principale care formează miezul central al compoziției. Distribuția publicului către sala de spectacole se face pe scara principală, către o galerie curbă ce se desfășoară pe întreg conturul

sălii, asigurând o bună repartiție și evacuare a spectatorilor. Prin denivelările acestei galerii curbe, care urmărește panta sălii, se permite atât o circulație comodă a publicului spre părțile de recepție, în timpul antractelor (foaier, fumoar, bufet), cât și accesul direct la parter, către garderobe și holul de intrare, pentru evacuare.

Această așezare la jumătate de nivel a acceselor principale ale sălii constituie un element caracteristic al soluției și dă avantajul unei mari fluente a circulației.

Sala de spectacol cuprinde 800 de locuri, dintre care 750 desfășurate pe o platee unică în pantă și gradene și 50 de locuri într-o lojă la balcon.

Dispoziția locurilor pe o singură platee, spre deosebire de cea tradițională cu loji sau balcoane suprapuse, dă avantajul unei perfecte vizibilități și oferă condiții similare tuturor spectatorilor. Ea este de altfel și mai potrivită timpurilor moderne.

S-a prevăzut o fosă de orchestră cu o capacitate de cca. 50 de locuri, pentru necesitățile spectacolelor muzicale.

O galerie special amenajată în tavanul sălii și prelungită cu fante verticale în pereții laterali va cuprinde reflectoarele, care rămân ascunse privirii publicului.

Scena este de tip turn și are un portal de 11,00 m deschidere și 7,00 m înălțime; lățimea ei este de 18,50 m și adâncimea de cca. 14,00 m. Ea este prevăzută cu un podium demontabil, în legătură cu spațiul subscenei, cu două buzunare laterale având acces direct din exterior, pentru degajarea și depozitarea decorurilor, precum și cu aparatura mecanică necesară.

O serie de ateliere de deservire pentru pictură, tâmplărie, butaforie, cismărie, croitorie, perucherie etc., precum și spații necesare pentru depozite de recuzită, costume și materiale diverse, dispuse în legătură cu scena, formează anexele acesteia.

Cabinele artiștilor și figuranților sînt distribuite pe 3 niveluri legate prin două scări și ascensor de scenă și anexele ei. Ele dispun de dușuri și lavabouri proprii și grupuri sanitare de palier.

În același corp al anexelor scenei a fost rezervat un etaj pentru conducerea artistică și administrativă a teatrului.

Ca sistem constructiv s-a folosit schelet de beton armat, acoperirea a fost făcută parțial în terasă, parțial cu învelitoare de tablă. Încălzirea este centrală, cu aburi. Sala și foaierele sînt ventilate mecanic.

Un studiu special a fost întocmit pentru acustica sălii. S-au prevăzut panouri absorbante pentru pereții sălii, iar plafonul a fost dublat cu un tavan intermediar pentru anularea vibrațiilor. De asemenea s-au luat măsuri de izolare față de zgomotul provenit de la instalații, prin amortizori speciali.

Teatrul dispune de o serie de instalații moderne pentru radioficare, semnalizări optice și sonore, precum și instalații de protecție împotriva incendiilor.

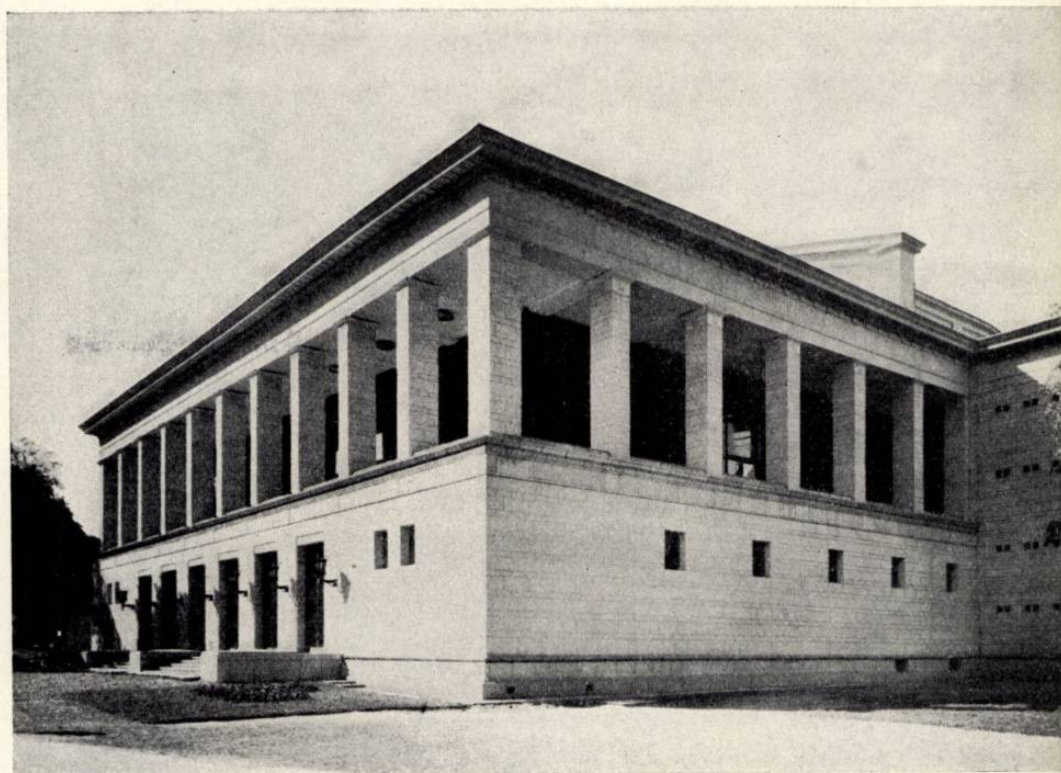
În ceea ce privește rezolvarea plastică, în ciuda greutăților provenite din înglobarea scheletului existent format din elemente masive, s-a căutat o exprimare unitară și realizarea unor spații generoase și bine legate structural.

Expresia arhitecturală, deși se înscrie pe o linie oarecum tradițională, specifică momentului în care s-a proiectat, aduce un factor înnoitor în decorație, atât prin folosirea unei game coloristice îndrăznețe, cât și prin prelucrarea originală a motivelor decorative folosite.

Indici tehnico-economici

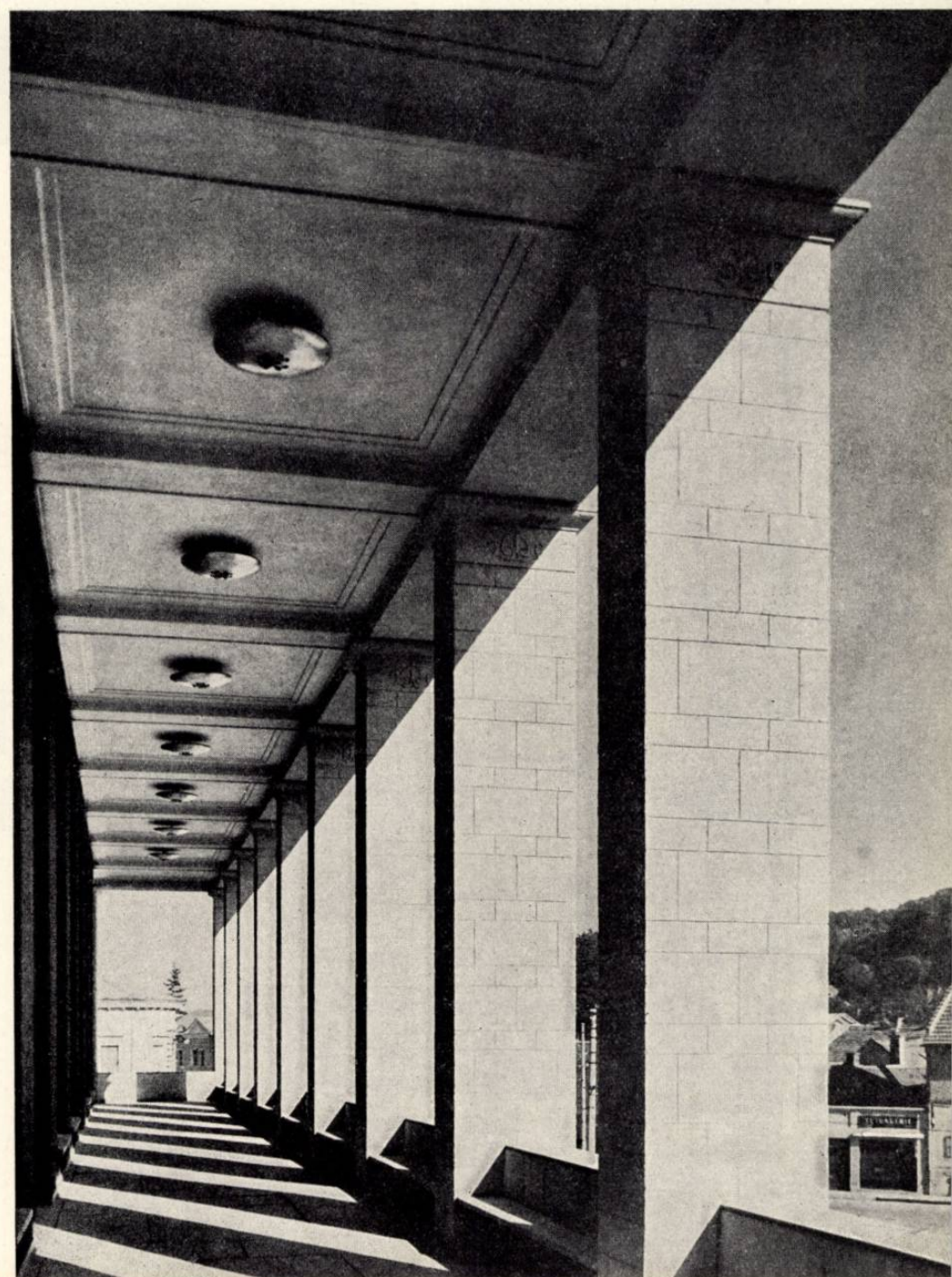
Suprafața construită	3 600 m ²
Suprafața desfășurată	9 000 m ²
Volum construit	55 000 m ³
Valoarea investiției	18 200 000 lei

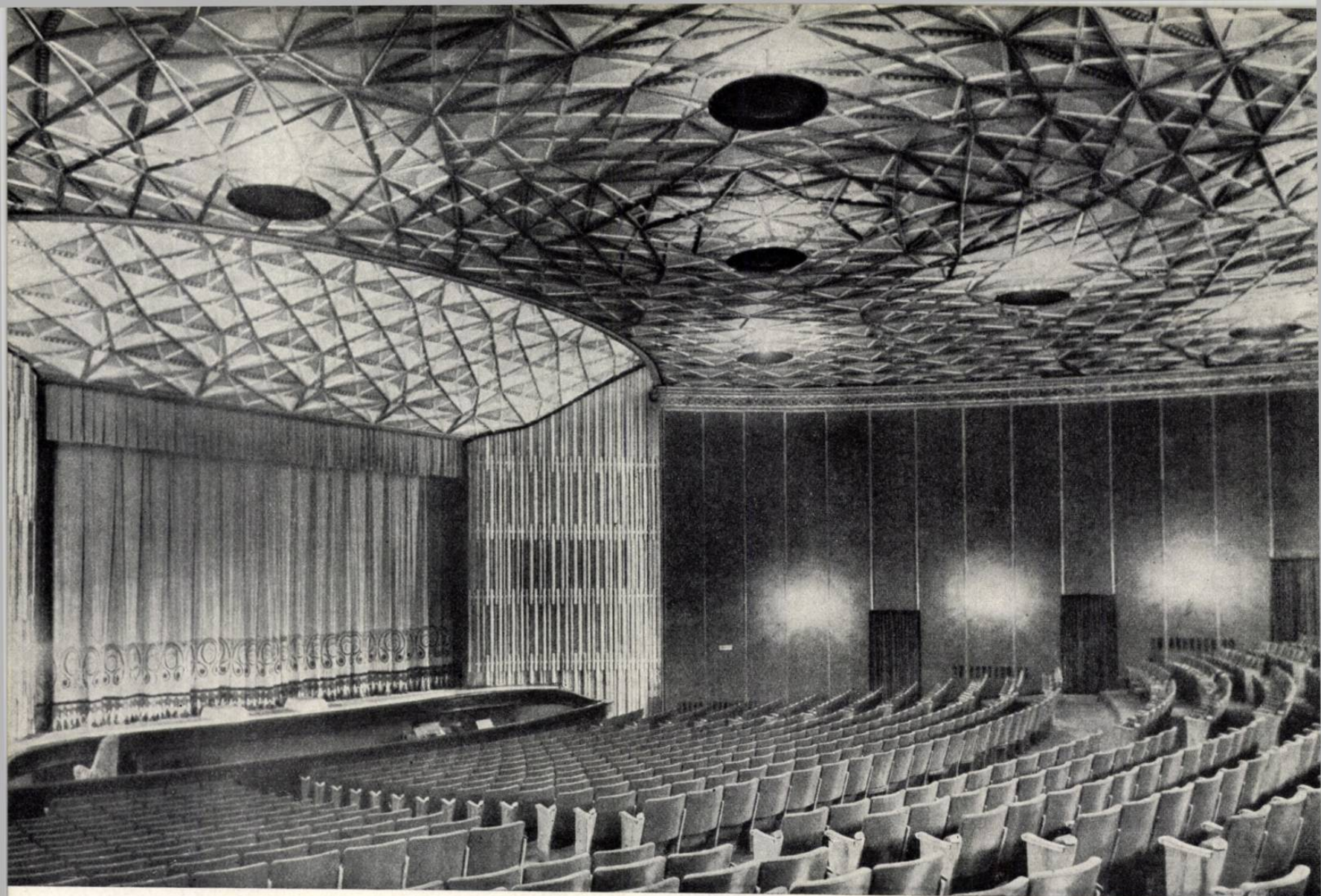
Arh. TH. ICONOMU

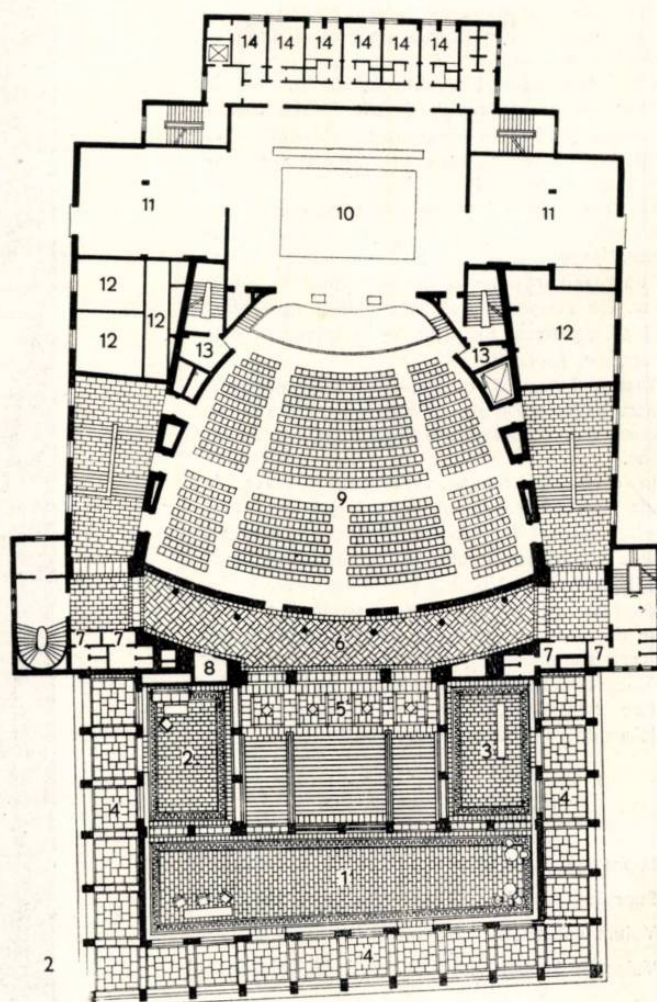
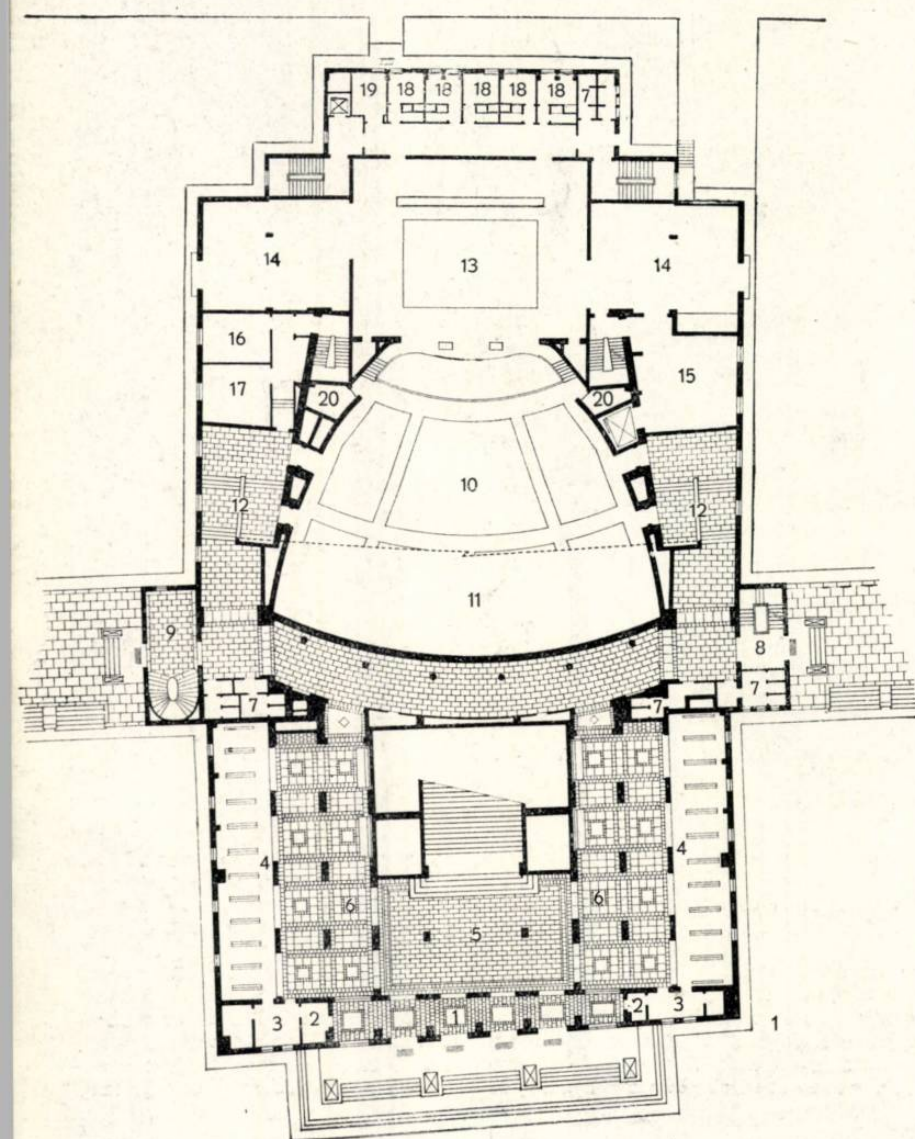
Vedere

Loggia — Vedere

Sala de spectacole — Vedere spre scenă

NOTE ASUPRA TEATRULUI DE STAT DIN ORAȘUL STALIN

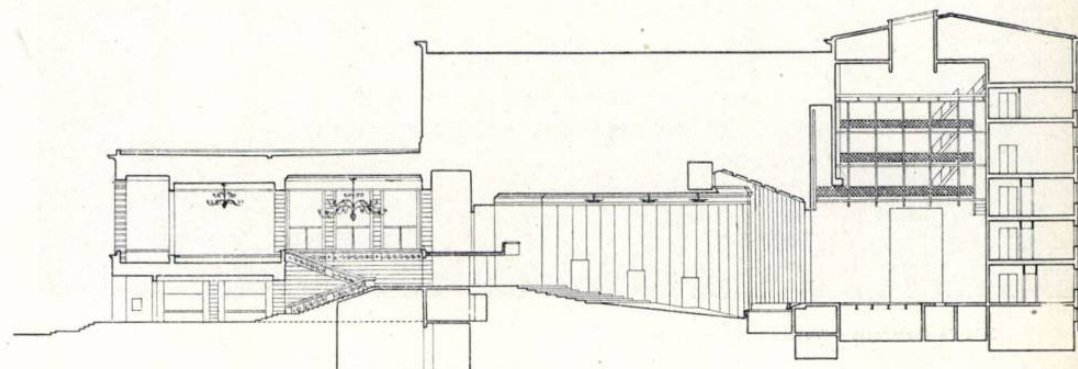
Într-un oraș cu veche tradiție de cultură cum este Orașul Stalin, o dată cu marea creștere a populației — generată de puternica dezvoltare a industriei — a crescut și cerința din ce în ce mai imperioasă a unui teatru corespunzător tuturor exigențelor scenei moderne.

Despre amplasare nu este cazul a mai discuta, deoarece ea a fost determinată de condiția folosirii structurii de rezistență a construcției începute cu zece ani în urmă.

Adoptarea partiului celui mai firesc, cu intrarea generală a publicului pe axa longitudinală a clădirii, orientează înspre b-dul V. I. Lenin fațada principală a teatrului.

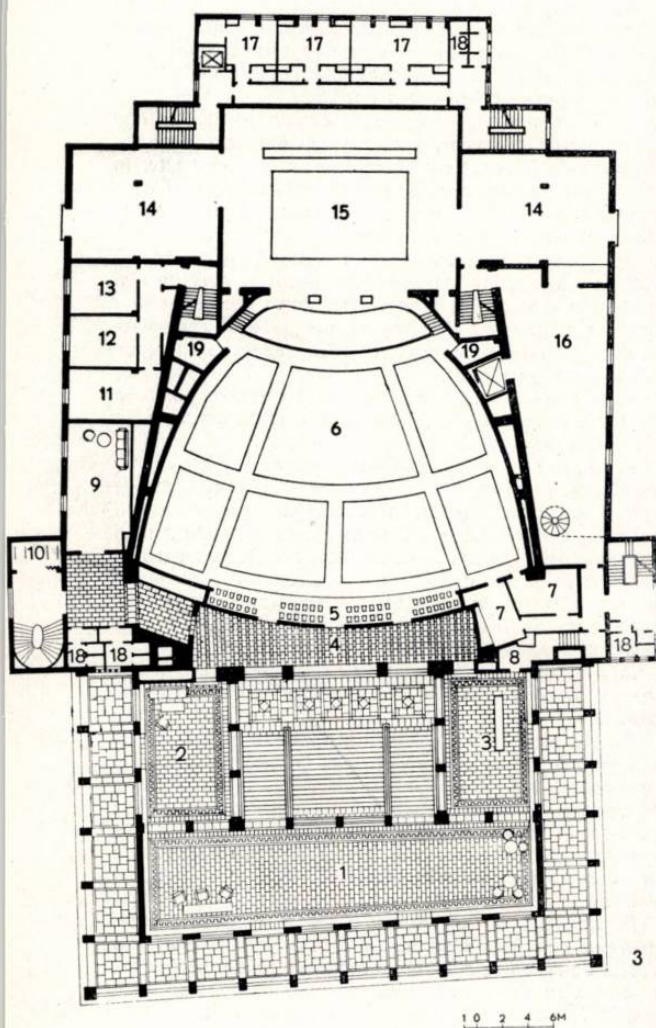
În studiile de sistematizare destinate a o pune în valoare dinspre acca parte, sînt de părere că trebuie limitată degajarea terenului la baza dealului Timpei — potrivit variantei a cărei machetă o reproducem în fotografie aeriă — evitînd prin aceasta crearea în continuare a unei alei axiale cu perspectivă descendentă, nefavorabilă clădirii.

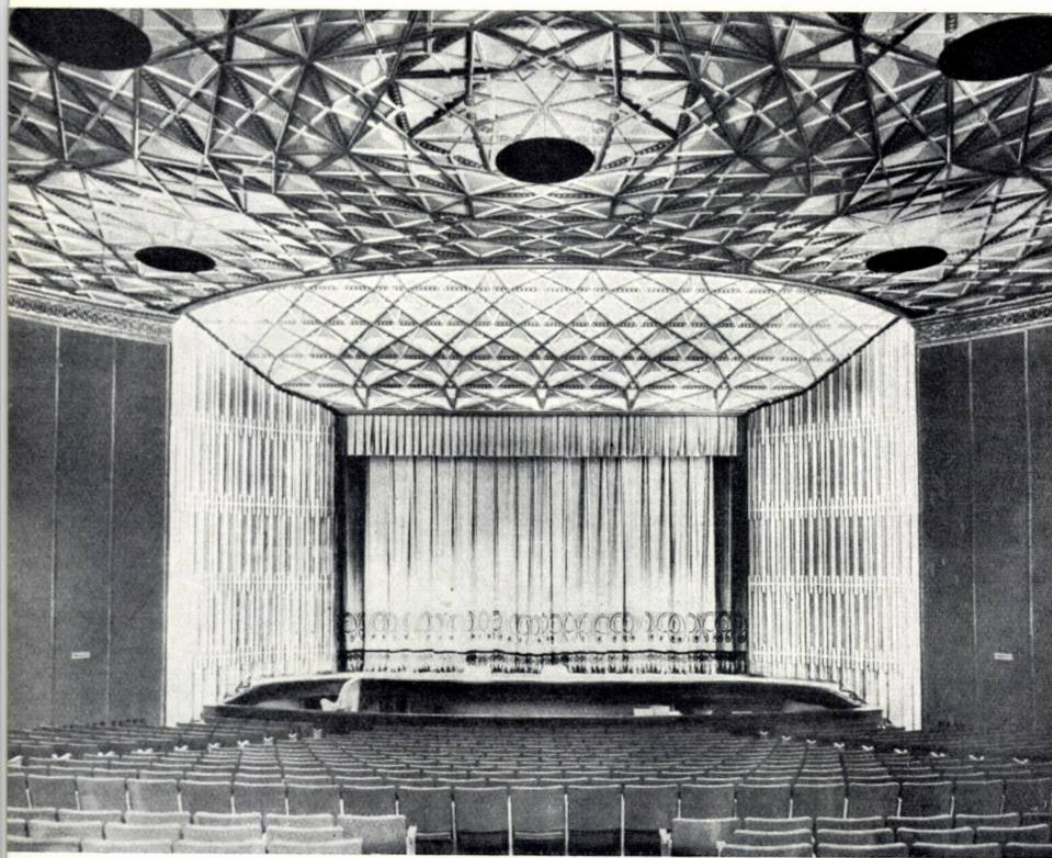
- 1 — Plan parter
1. Windfang — 2. Case de bilete — 3. Birouri
4. Garderobe — 5. Vestibul — 6. Galeriei garderobe
7. W. C. — 8. Intrare la încăperile anexe
9. Intrare — 10. Sala de spectacol — 11. Gol sub sală — 12. Accese laterale în sală — 13. Scena
14. Buzunare scenă — 15. Recuzită — 16. Pompieri
17. Depozit de material electric — 18. Cabine pentru artiști — 19. Regizor — 20. Fante pentru reflectoare
- 2 — Plan la nivelul accesului în sală
1. Foaier — 2. Fumuar — 3. Bufet — 4. Loggie
5. Palierul scării de onoare — 6. Galerie de intrare în sală — 7. W.C. — 8. Tablou electric — 9. Sala de spectacol — 10. Scena — 11. Buzunare scenă
12. Golurile anexelor scenei — 13. Fante pentru reflectoare — 14. Cabine pentru artiști
- 3 — Plan la nivelul de recepție
1. Foaier — 2. Fumuar — 3. Bufet — 4. Galerie de acces la lojă — 5. Lojă — 6. Golul sălii de spectacol
7. Televiziune — 8. Oficiu-bufet — 9. Salon
10. Garderobă — 11. Recuzită — 12. Cameră de odihnă pentru mașiniști — 13. Cameră pentru electricianul șef — 14. Golul buzunarelor scenei
15. Golul scenei — 16. Atelier de pictură — 17. Cabine pentru figuranți — 18. W.C. — 19. Fante pentru reflectoare

Secțiune longitudinală

Scara de onoare — Vedere

Sala de spectacole — Vedere

Sala de spectacole — Vedere spre loja oficială

Dacă se resimte necesitatea creării unui spațiu liber corespunzător axei principale, în schimb fațada laterală dispune astăzi de o vastă perspectivă din lungul străzii Republicii. Această arteră va păstra, în soluția definitivă de sistematizare, ca obiectiv de interes terminal, volumul corpului de intrare al teatrului, care se va detașa în rezalit pe frontul viitoarelor clădiri prevăzute a se executa pe b-dul V. I. Lenin.

Astfel, în compoziția finală va fi remediat aspectul actual, nefavorabil, pe care îl prezintă lateral succesiunea în scară a volumelor turnului scenei, sălii de spectacol și recepției. Ceea ce va trebui să se urmărească atunci va fi păstrarea, cu cea mai mare grijă, a cât mai multor plantații existente, mutînd eventual unele dintre acestea în fața viitoarelor construcții, pentru a le asigura un prim plan de grădini, potrivit caracterului specific părții centrale a orașului, precum și o zonă de plantații necesară punerii în valoare a teatrului.

În ceea ce privește rezolvarea funcțiunilor, sînt de făcut unele observații. Astfel, spațiile care preced sala de spectacol sînt larg dimensionate în raport cu suprafața utilă propriu-zisă a acestora și a complexului scenei. Îndeosebi, amplasarea ansamblului alcătuit de holul scării, cu foaierele și galeriile de la etaj este o rezolvare neeconomică.

În mod general însă, cu toate rezervele de mai sus, compoziția echilibrată și liber exprimată a acestor spații de primire, simplitatea și claritatea circulațiilor sînt între însușirile arhitecturii interioare. Vestiarele, împărțite în două grupuri bine amplasate, așa cum se întind de o parte și de alta a intrării, dau posibilitatea unei comode deserviri a publicului. Galerile laterale, cu trepte care urmează panta sălii, asigură totodată intrarea la diferitele niveluri ale acestora și rapida ei evacuare. Scara mare — care dă acces în axa sălii, prin partea ei superioară, și se desface în două rampe ce urcă la nivelul foaierei — are o frumoasă desfășurare.

Este de regretat că monumentalitatea îi este puțin diminuată la pornire, sub arcul foarte lăsat al vestibulului de intrare. După ce acest moment ingrat a fost depășit, cu atît mai largă apare însă libera-i desfășurare în ampla casă a scării, a cărei arhitectură este finisată în stuc-marmură de o culoare și un aspect plăcut.

Foaierul, cu acces la loggia de deasupra antevestibulului de intrare, are frumoase proporții și împreună cu fumaarul și bufetul alcătuiesc un ansamblu bine încheiat.

În fine, sala de spectacol, a cărei formă se înscrie într-un sector de cerc, formînd un unghi de 60° între laturile convergente spre scenă, are de pretutindeni o bună vizibilitate (o singură rezervă ar fi de făcut pentru scaunele din al doilea rînd al balconului, care ar trebui înălțate pentru ca vederea de aici să nu fie stînjinită de bara metalică a parapetului).

Dacă în volumul recepției sînt spații auxiliare supra-dimensionate, în schimb, în partea scenei și anexelor ei, unele suprafețe utile au rămas sub necesitățile practice. Acestea, limitate dintr-o economie rău înțeleasă de către organul tutelar al teatrului încă de la avizările corespunzătoare primei faze a proiectului, au creat dificultăți în desfășurarea activității din spatele scenei, dificultăți care s-ar fi putut lesne evita. Astfel, în primul rînd, sistemul scenei culisante (care ar fi constituit o apreciazabilă îmbunătățire a funcționării scenei, necesitînd o dispoziție a buzunarelor scenei numai puțin diferită, dar mult mai favorabilă decît cea realizată astăzi și un volum sporit al lor) a fost înlăturat ca prea costisitor.

Scena turnantă, improvizată ulterior, nu izbutește să-i remedieze lipsa.

Cabinele artiștilor (bine orientate și înzestrate cu instalațiile necesare), în număr suficient pentru cazuri curente, pot totuși cu greu face față spectacolelor cu distribuție și figurație mare. Pentru repetiții a trebuit să se renunțe la foaierul artiștilor.

În privința lipsei unui spațiu comun pentru odihnă și recrearea artiștilor, foarte frumoasa terasă de pe acoperiș ar fi putut s-o remedieze, măcar în parte, în anotimpul frumos, dacă ar fi fost mai accesibilă și dacă compoziția arhitecturală a volumelor clădirii ar fi suportat mascarea ei cu un parapet mai înalt.

Afară de acestea, atelierul de timpplărie, prea scund, este insuficient, iar o magazie de decoruri curente mai încăpătoare ar fi fost bine venită. Parte din cele citate mai sus, și pe lîngă ele și altele, vor putea fi remediate o dată cu realizarea construcțiilor anexe ce urmează a completa ansamblul.

Despre spiritul care a prezidat la alegerea partitului de bază, la rezolvarea funcțiunilor și la concepția arhitecturală, sînt de făcut unele observații.

Astfel, se constată, în general, o înclinație către monumentalizare, către «înfrumusețare» în urmărirea de efecte plastice. Asemenea concesii făcute laturii formale, decorative, a arhitecturii sînt consecința unui spirit — astăzi perimat — dar a cărui influență s-a mai resimțit în momentul avizării proiectului, contribuind a-l îndepărta de la simplitatea, sinceritatea, laconismul către care ne îndreaptă principiul realist al economiei și tehnica modernă.

În exterior, detaliile arhitecturii se inspiră din elemente avînd caracterul tradițional al construcției de piatră.

Fațada principală nu este lipsită de o sobră monumentalitate. (Proporția ceva cam greoaie și scundă a ordonanței de stilpi din registrul superior, aproape în raport de egalitate cu cel inferior, se datorește, pare-se în cea mai mare parte, dimensiunilor comandate de structura de beton armat rămasă de la construcția inițial destinată palatului cultural amintit la început.)

Paramentul, de un aspect și o tonalitate plăcută, apareiat cum este în asize de piatră, izbutește să dea destul de bine iluzia nobilului material, fără a se fi putut însă realiza decît o iscusită imitație, ținînd seamă de condițiile de execuție, de termene și de cost.

Considerată în ansamblu, decorația interioară ne-a părut destul de nedumeritoare prin eclectismul ei.

De inspirație clasicizantă, urmărind, îndeosebi în spațiile de recepție care precedă sala de spectacol, găsirea unei unități de stil în reminiscențe elenistice, ea se alcătuiește în ansamblu din variații pe tema «grec» și «meandru».

În sală, liberându-se de aceste împrumuturi făcute antichității, decorația capătă un caracter propriu, inedit.

Plafonul, alcătuit dintr-o rețea de baghete care se compun după o geometrie foarte complicată, surprinde îndeosebi prin aspectul neașteptat al bogatelor sale împletituri. Acestea se întind pe întreaga suprafață până la lîntoul portalului scenei, la care se racordează în scafă. Cadrul portalului este completat lateral de două ecrane decorate de asemenea cu baghete dispuse în sens vertical. Destul de viu colorată, această decorație constituie elementul predominant al arhitecturii interioare.

Un partiu mai liniștit, care să distragă mai puțin atenția publicului, ar fi fost cu mult mai potrivit; în apropierea scenei se simte prea mult prezența plafonului, care mai primește lumină difuzată prin reflecții, chiar și în timpul spectacolului. La fel se întâmplă și cu plastica suprafețelor laterale, a cărei vibrație ar trebui atenuată, pentru o mai bună punere în valoare a scenei.

Cît privește mobilierul sălii, fotoliile — executate din lemn și «vinilin», de un aspect plăcut ca formă, material și culoare — nu sînt totuși suficient de confortabile pentru urmărirea în cît mai bune condiții a spectacolului.

În linii generale, principiul călăuzitor al întregii decorații nu este prea ușor de desprins în mod lămurit, ținînd seamă de eclectismul ei, care de la prima vedere produce acea nedumerire de care am mai amintit, nedumerire pe care o trezește în noi și o oarecare îndoială și nehotărîre a autorilor înșiși cu privire la alegerea limbajului celui mai potrivit pentru formele și materialele care să exprime conținutul de idei al creației lor. Vocabularul acesta — fie că recurge la izvoare clasice, tradiționale, fie că rezultă din invenție proprie, originală — are adesea tendința de a căpăta un caracter formal.

Asemenea ezitări sînt desigur inerente momentului în care opera a fost concepută, cît și problemelor ce și le-au pus autorii în fața noilor căi deschise creației arhitecturale de epoca conferință unională a constructorilor de la Moscova din decembrie 1954. Evitarea de a cădea, pe de o parte, în excese ornamentale și pe de alta în «tehnicismul nud» al constructivismului a dus pe proiectanți la o soluție de mijloc. O folosire mai directă a materialelor și formelor construcției, specifice țării și epocii noastre, ar fi putut fi realizată însă, fără a risca să cadă neapărat în uscăciunea și inexpressivitatea «forme rupte de fond», constructivistă.

O parte din răspunderea pentru asemenea nedumeriri și lipsă de orientare — care pot duce pe proiectanți la o izolare în domeniul abstract și inexpressiv al formalismului — o poartă și organele de avizare și îndrumare a proiectării, care nu au știut totdeauna să-i lămurească la timp și să-i îndrepte.

Cu toate observațiile și rezervele de mai sus în ceea ce privește arhitectura teatrului, din modul în care, în general, proiectanții au înțeles să rezolve problemele de ordin plastic se pot trage unele concluzii care rezumă principalele preocupări după care s-au condus în creația lor.

Proiectanții au urmărit, atît în arhitectura generală a clădirii, cît și în decorația care o subliniază și o întregeste, prelucrarea creatoare a unor forme clasice. Cu toate că acestea — corespunzătoare unor metode meșteșugărești — se îndepărtează de tehnica și de structura contemporană, au izbutit în bună parte (cu excepțiile mai sus relevate, îndeosebi pentru unele detalii de decorație) să exprime opera lor arhitecturală clar și unitar, într-o plastică calmă și echilibrată.

În sfîrșit, trebuie menționată în mod special importanța acordată culorii, pe care au folosit-o adesea cu îndrăzneală, reamintindu-și rolul ce l-a avut în arhitectura noastră din trecut și pentru care poporul nostru a dovedit dintotdeauna un simț deosebit, și astăzi manifestat în unele dintre creațiile cele mai spontane ale arhitecturii rurale.

★

În sfîrșit, cîteva observații în legătură cu problemele acusticii și instalațiilor.

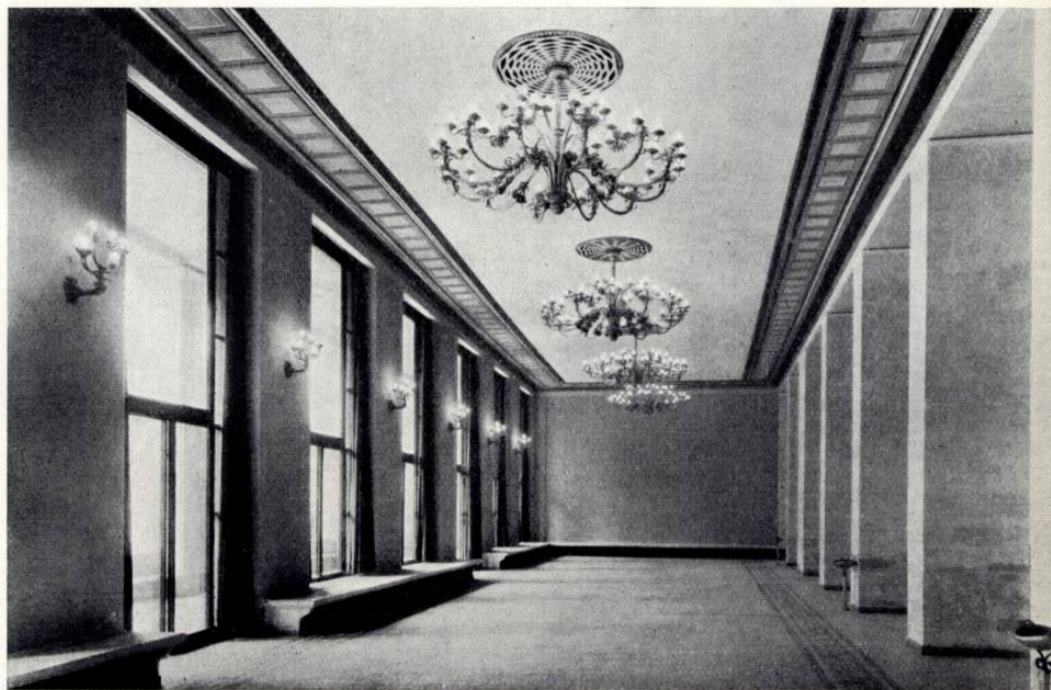
Principalul succes al sălii este buna ei acustică. Aceasta se datorește unei colaborări susținute între colectivul de proiectare de arhitectură și specialiștii acusticieni (ing. I. Necșulea și ing. N. Wegener), adică unei conlucrări la însăși conceperea proiectului, pentru stabilirea formei, dimensiunilor și finisajelor sălii de spectacol, în loc ca acusticienii să fie consultați în ultima oră (așa cum uneori se întâmplă), cînd nu se mai poate interveni decît cu paleative, pentru corectări acustice.

În capitolul iluminatului — atît de important în compoziția decorativă a unui teatru — începînd din exterior, regret profuziunea de felinare din fier forjat dispuse pe fațada principală. Ele amintesc, în format redus, cunoscutele prototipuri «cuatrocentiste» a căror pastişare s-a banalizat în epoca proiectării teatrului și care nu adaugă nimic interesului și valorii fațadei, ci, dimpotrivă, distonează cu rigoarea arhitecturii sale. Ar fi fost de preferat folosirea mai sinceră și totodată cît mai discretă a unui dispozitiv de luminat specific vremii noastre, eventual cu lumină indirectă.

În interior, lustrul de aramă din tavanul vestibulului de la intrare accentuează lipsa de înălțime de care suferă acest vestibul. Folosirea de console în pereți și îndeosebi de lumină indirectă care, prin aspectul diafan cel-dă suprafeței de reflecție, are darul de a o îndepărta, ar fi fost mai potrivită. În alte locuri, dimpotrivă, profuziunea consolelor de lumină în pereți este exagerată și obositoare, îndeosebi în salonul de la etaj, unde este greu de găsit loc pentru o oglindă în perete.

Impresionantul lustru din casa scării — care are meritul de a fi o creație originală de proporții monumentale, în armonie cu toate celelalte corpuri de iluminat ale edificiului și care ne scutește de eternele lustre inspirate din prototipurile Teatrului de Operă și Balet din București (și care, standardizate de fabrica «Pădurea Neagră», s-au răspîndit pînă în magazinele alimentare și în frizerii) — ni s-a părut că ar putea suporta mai multe și mai intense surse de lumină. Talerele de aramă pentru lumină indirectă din sala de spectacol și din unele spații anexe, cu toate că sînt prea aproape de tavan pentru a asigura o bună difuzare a luminii, nu izbutesc totuși să mascheze suficient becurile, orbitoare îndeosebi pentru spectatori balconului.

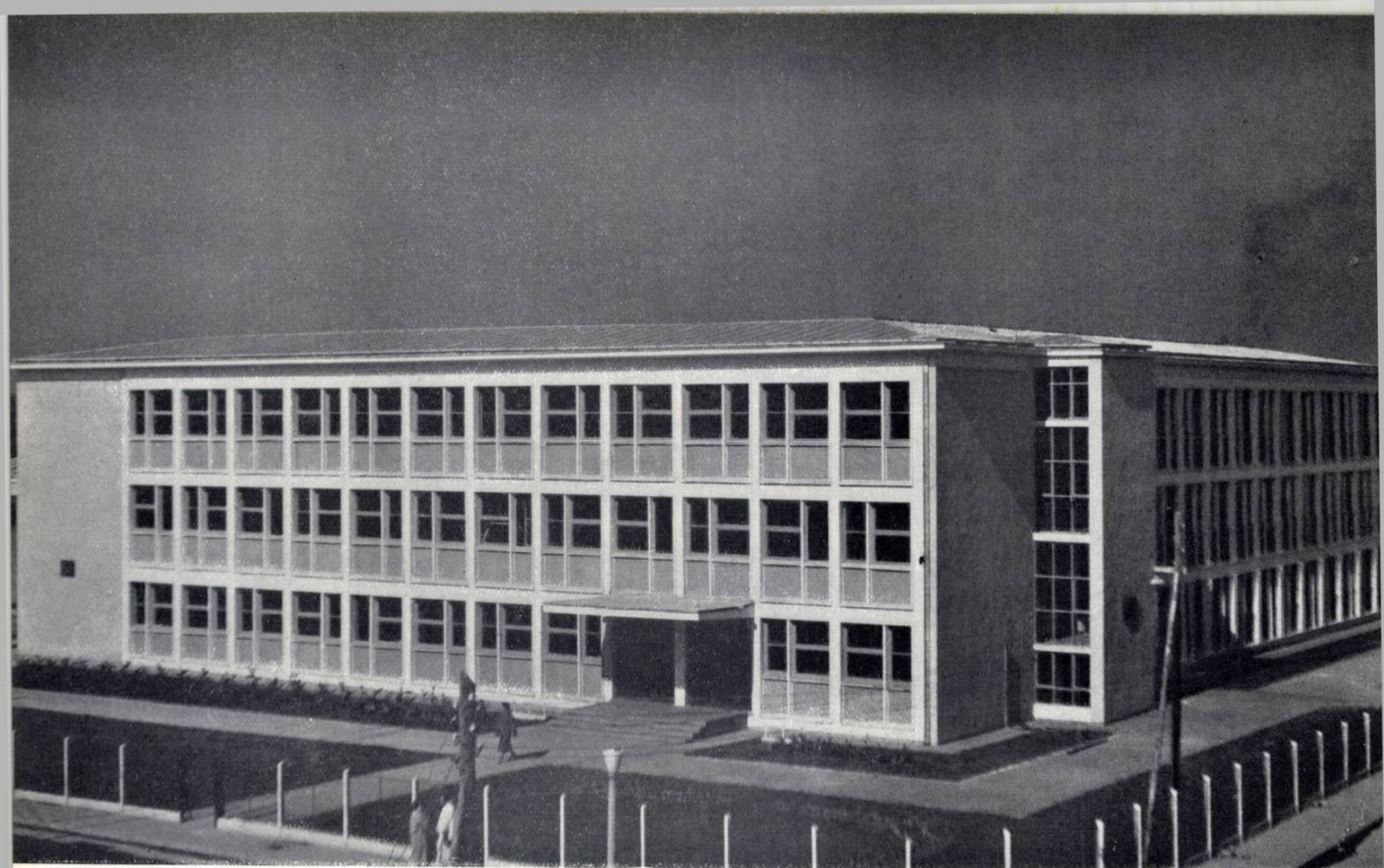
Mai rămîne un cuvînt de spus cu privire la execuția finisajelor. Acestea au avut de suferit din cauza grabei cu care au fost făcute; sperăm că ele vor fi reluate cu toată grija cuvenită ținutei corecte și valorii arhitecturale pe care proiectanții au izbutit s-o dea clădirii.

Foaierul — Vedere

Scara de onoare — Vedere

1

NOILE ȘCOLI CU 24 DE CLASE, CONSTRUIE ÎN BUCUREȘTI

Autori, arhitecții D. Bacalu, G. Cristea;
inginerii V. Vasilache, Vl. Marcovici
Șef-atelier, arh. V. Agent
Institutul Proiect-București

În cursul anului 1959, ca urmare a sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.M.R. din 26—28 noiembrie 1958, pe baza unor noi teme de proiectare stabilite de Ministerul Învățământului și Culturii în colaborare cu fostul Departament de Arhitectură și Urbanism și sub îndrumarea organelor de partid, I.P.C.T. și I.P.B. au trecut la întocmirea noilor proiecte de școli elementare și medii.

Dezvoltarea învățământului de cultură generală și generalizarea învățământului elementar de șapte ani, eventual trecerea la învățământul elementar de opt ani, a necesitat întocmirea noilor proiecte de școli cu 4, 8, 16 și 24 săli de clasă.

I.P.C.T. a întocmit proiectul pentru școala cu 16 săli de clasă, care va fi folosit în diferite orașe din țară și în București, iar I.P.B. a întocmit proiectul pentru școala cu 24 săli de clasă, care a fost realizat în cursul anului 1959 în zece puncte din București.

Ambele proiecte au fost elaborate pe baza noului normativ directiv, care cuprinde suprafețele ce urmează a fi respectate pentru diferitele încăperi, funcțiunile noi cerute de procesul de învățământ (ateliere pentru politehnizare), dimensionarea coridoarelor, plasarea vestiarelor etc.

Dăm mai jos suprafețele din normativ pentru încăperile necesare școlilor cu 16 și 24 săli de clasă:

— Săli de clasă și atelierele,	fiecare	50 m ²
— Laboratoarele,	fiecare	60—65 m ²
— Cancelaria și biblioteca,	fiecare	30 m ²
— Camera pentru pionieri, P.M.R.-sindicat-U.T.M., director, secretar-contabilitate, cabinet medical, material didactic și depozitele pentru laborator și ateliere,	fiecare	15 m ²

Normativul mai precizează:

- sala de clasă pentru 40 de elevi va avea suprafața de 50 m²;
- vestiarele elevilor vor fi plasate în sălile de clasă;
- se vor prevedea două laboratoare, unul pentru fizică-matematică și unul pentru chimie-biologie;
- cele două ateliere pentru politehnizare (lăcătușerie și tâmplărie), fiecare cu depozitele respective, vor face parte din corpul școlii și vor fi izolate de restul încăperilor;
- coridorul, în cazul când este prevăzut cu încăperi pe o singură parte, va avea lățimea de cel mult 2,50 m, iar când este central, adică cu încăperi pe ambele părți, va avea între 2,50 și 3,00 m;
- înălțimea liberă a încăperilor va fi redusă de la 3,50 la 3,30 m.

În cadrul lucrărilor de reconstrucție socialistă a orașului București, Sfatul popular al Capitalei a întreprins în primăvara anului 1959 opera de construcție a unui însemnat număr de școli, totalizând cca. 380 săli de clasă.

Proiectul, care constituie obiectul articolului de față, a fost întocmit în cadrul Institutului Proiect-București, fiind tipul de școală mare — cu 24 de clase — putând servi atât pentru cursuri elementare, cât și pentru cele medii.

Proiectul re folosibil pentru București în anul 1959, a fost realizat în zece puncte ale orașului: în cvartalul nou-construit din Floreasca, pe bulevardele 1 Mai, Muncii și Armata Poporului, pe calea Rahovei, pe străzile Stoian Militaru, Silvia, Bachus, Turturele, Drumul Serii, împlinind necesitățile cartierelor respective.

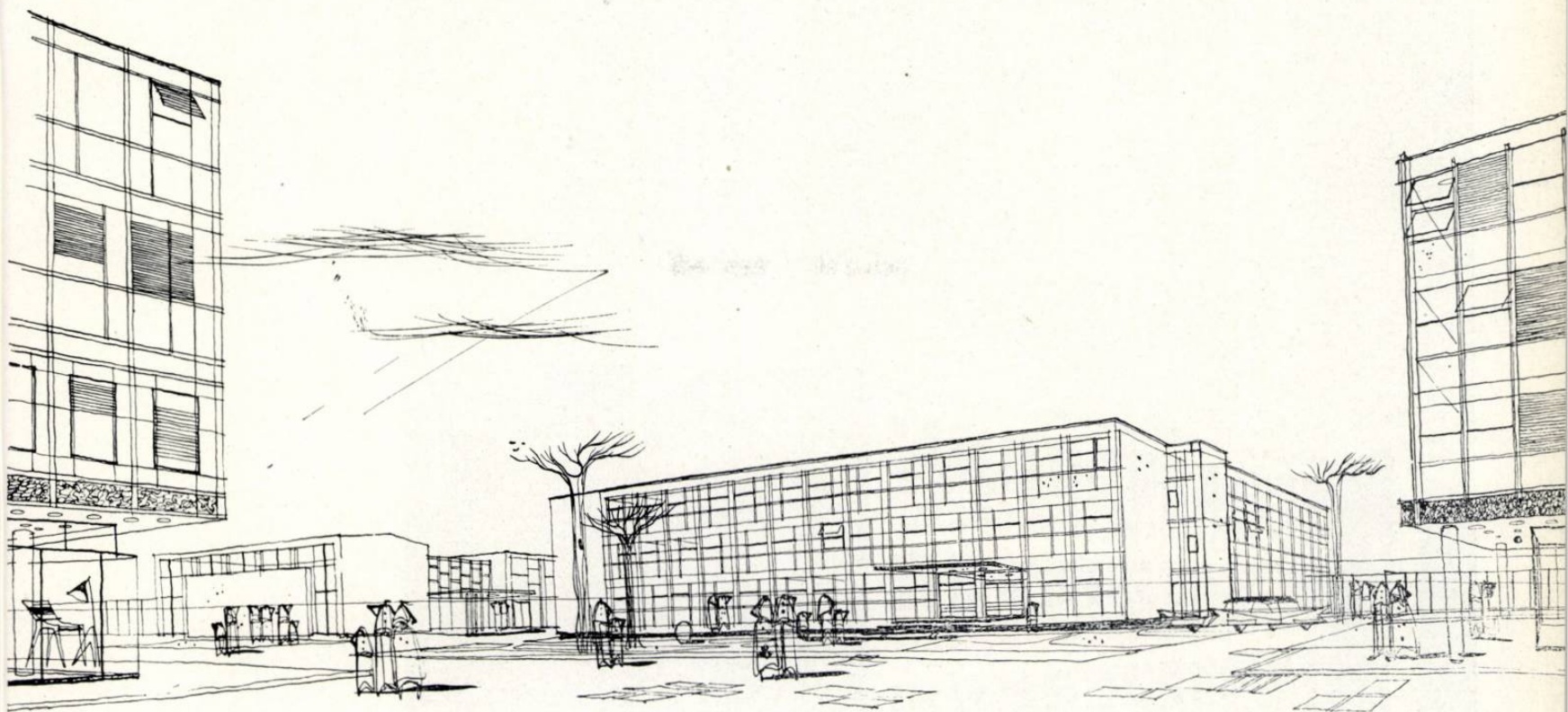
Toate aceste școli au fost date în folosință la începutul noului an școlar 1959—1960.

La baza realizării proiectului a stat noul normativ-directivă care înlocuiește o seamă de date ale vechiului normativ de școli, în vederea obținerii unor soluții cât mai economice.

Tipul de clasă ales trebuia să îndeplinească o sumă de condiții: de suprafață, de înălțime, de luminozitate, de orientare etc., iar partiul ales trebuia să prezinte calitatea deosebită de a putea fi re folosit — cu modificări minime — pentru cele mai diferite terenuri, orientări sau accese.

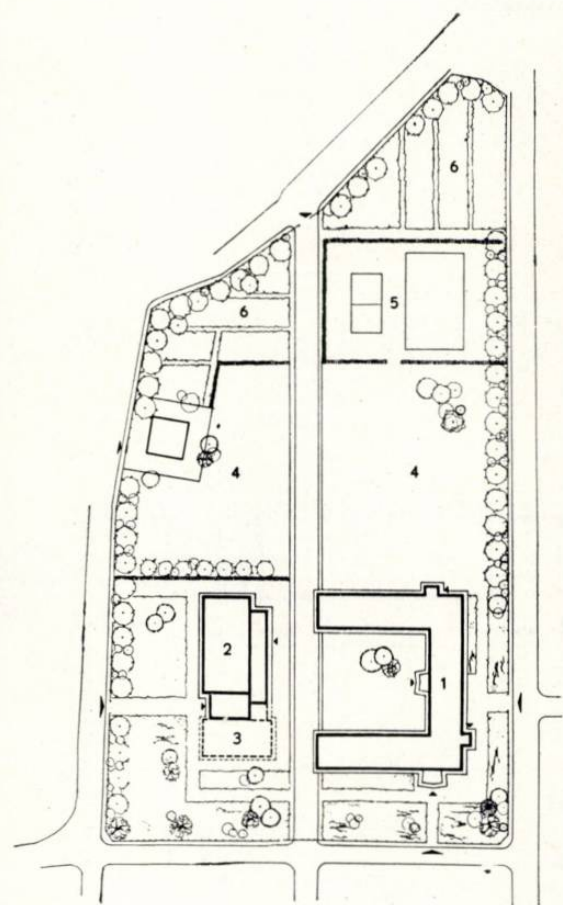
Coridorul de circulație, care capătă în același timp și funcțiunea de unic spațiu acoperit de recreație, are lățimea de 2,50 m.

S-au respectat cu strictețe normativele cu privire la orientare, clasele ocupând fronturile

3

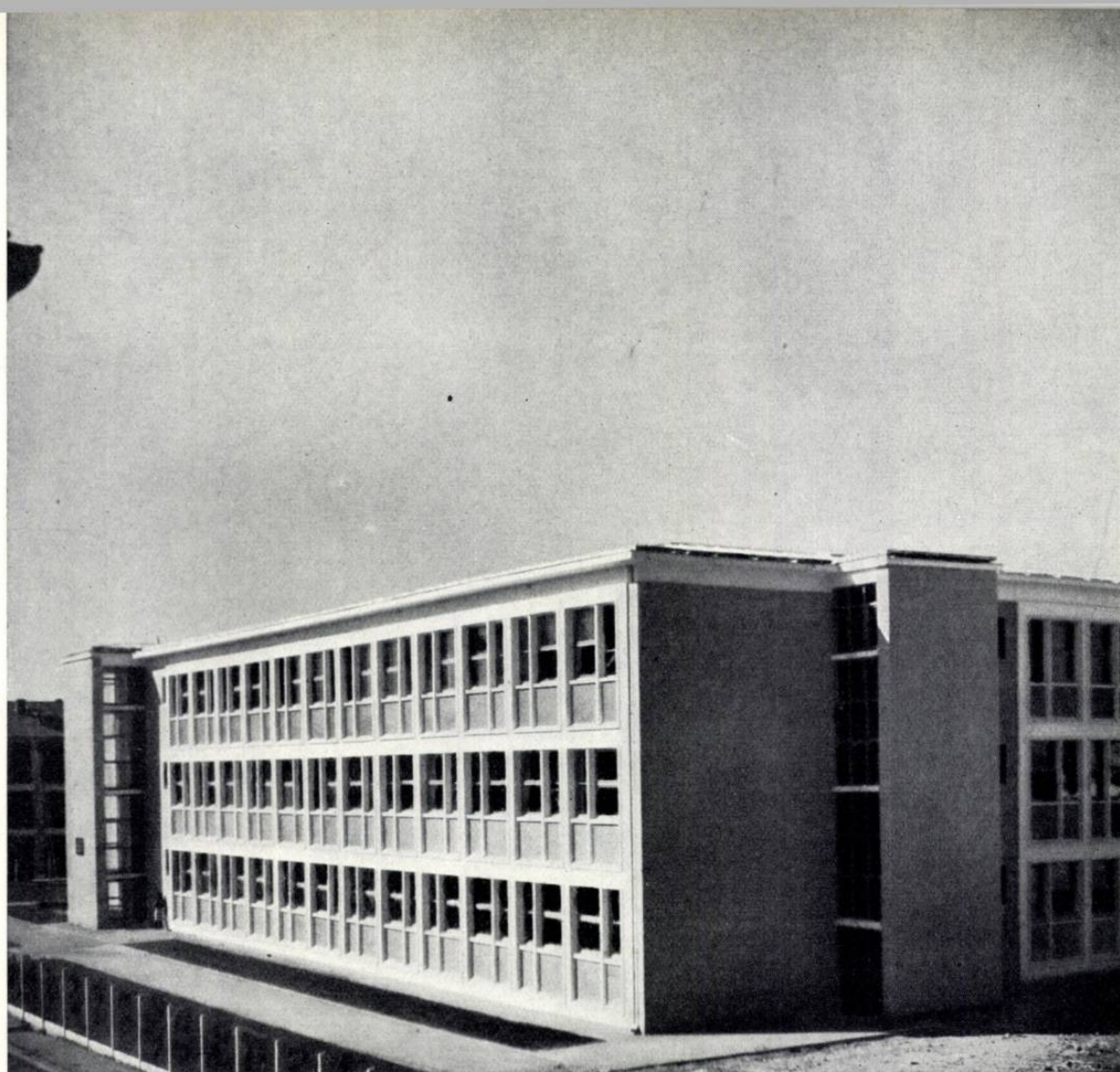
4

2

- 1—Școală cu 24 de clase din cartierul Floreasca— Vedere
 2—Școală cu 24 de clase din cartierul Floreasca— Plan de situație
 1. Școală— 2. Sală de festivități— 3. Sală de gimnastică ce se va executa— 4. Curte de joc— 5. Terenuri de sport— 6. Loturi experimentale
 3—Școală cu 24 de clase, cu sală de festivități separată— Perspectivă
 4— Detaliu de intrare

← Școala din cartierul Floreasca
Fațada laterală — Vedere

Detaliu de fațadă →

sud și est, iar atelierele pentru politehnizare și laboratoarele, latura nord.

Partiul construcției trebuind să fie ușor adaptabil pentru amplasamente și orientări foarte diferite, s-a ales un contur aproximativ pătrat, cu trei laturi construite; prin situarea alternativă pe latura sud sau est a grupului direcției (în locul a două clase) s-au realizat două variante de plan, răspunzând tuturor cerințelor de orientare.

Construcția este prevăzută cu parter și două etaje.

La parter, pe frontul din sud (sau est) este amplasat grupul secretariat-cabinet director, în legătură cu holul intrării principale. La același nivel sînt dispuse și atelierele de tâmplărie și lăcătușerie, avînd aceeași suprafață cu a sălilor de clasă, dar fiind orientate spre nord.

La primul etaj, cu aceeași orientare a atelierelor, este situat laboratorul de fizică-matematică, iar suprapus acestuia, la etajul II, laboratorul de chimie și biologie.

Laboratoarele, dimensionate pentru a putea cuprinde 40 de elevi, sînt prevăzute cu tot aparatul necesar experiențelor, cu o nișă pentru pregătire și cu cîte un mic depozit; laboratoarele au o travee mai mult decît sălile de clasă (2,77 m).

Școala mai dispune de o serie de încăperi anexe: o mică bibliotecă cu depozitul respectiv, un cabinet medical, o cameră pentru pionieri, o încăpere pentru organizația P.M.R., depozite pentru materiale didactice etc.

Circulația verticală se face prin două scări largi, egale, situate lîngă intrările elevilor, în legătură directă cu exteriorul.

Grupurile sanitare se află în imediata apropiere a scărilor.

Școala este prevăzută cu încălzire centrală; camera pentru boiler și centrala termică se gă-

seasc în extremitatea aripii nordice a construcției, la parter.

Structura de rezistență a corpului școlii a fost studiată într-un sistem mixt de stîlpi de beton armat și ziduri portante longitudinale.

Ferestrele mari ale fațadelor de pe conturul exterior al construcției au dus la introducerea unui șir de stîlpi de beton armat, la linia acestor fațade.

Planșeele sînt de beton armat turnate monolit. Repetarea de-a lungul întregii construcții a traveei de 2,77 m a permis folosirea panourilor de cofraj demontabile și realizarea în acest mod a unei importante economii de material lemnos.

Construcția este acoperită cu șarpantă de lemn și învelitoare de tablă.

Sălile de clasă au fost dotate cu bănci de lemn, cu blaturi din panouri de fibre presate (PAL), iar partea de sprijin, din țevi metalice cu posibilitatea de a fi reglate pentru copii de diferite vârste.

Laboratoarele sînt înzestrate cu instalații de apă, canal, gaze și forță la îndemîna elevilor. De asemenea, atelierul de politehnizarea învățămîntului dispune de bancuri de lucru, instalații de forță etc.

Curtea închisă între cele trei laturi ale construcției este pavată și constituie locul de recreație al elevilor, ușor de supravegheat.

Finisajele interioare sînt simple, căutîndu-se obținerea unui aspect agreabil, permițînd în același timp o întreținere cît mai ușoară.

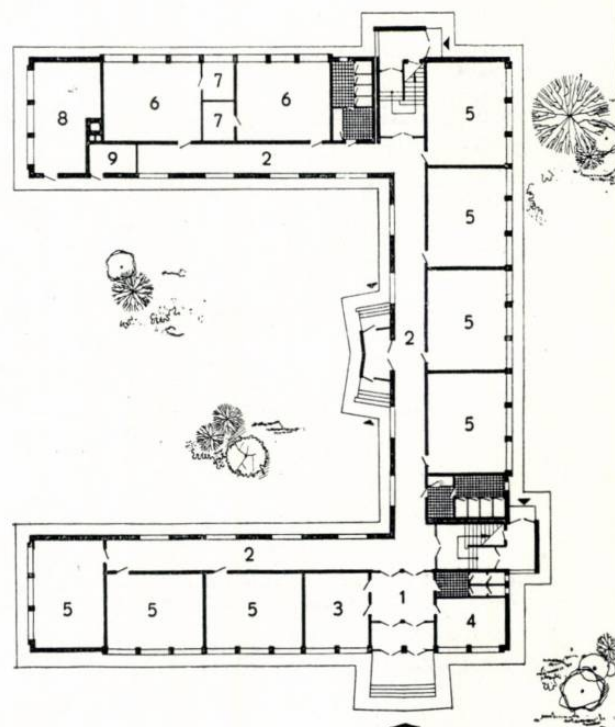
Plastica fațadei este clară, simplă, exprimînd sugestiv structura de beton armat — stîlp, grindă — și zidăria de umplutură a parapetelor ferestrelor și a scărilor.

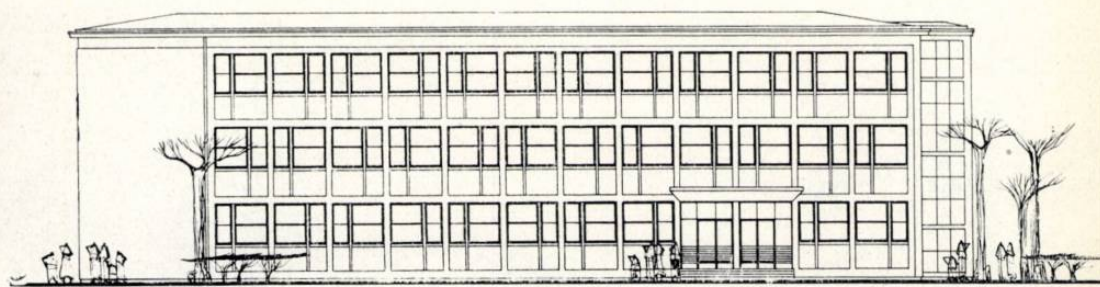
La tencuielile exterioare s-a folosit terasit divers colorat.

Intrarea principală este marcată printr-o copertină în consolă la același nivel cu plafonul holului.

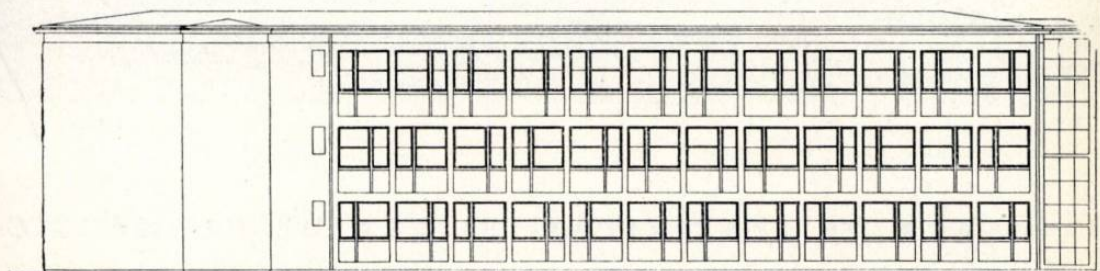
Plan parter

1. Hol — 2. Culoare — 3. Secretariat — 4. Director
5. Clase (pentru 40 de elevi) — 6. Ateliere — 7. Depozite mici — 8. Centrala termică — 9. Hidrofor

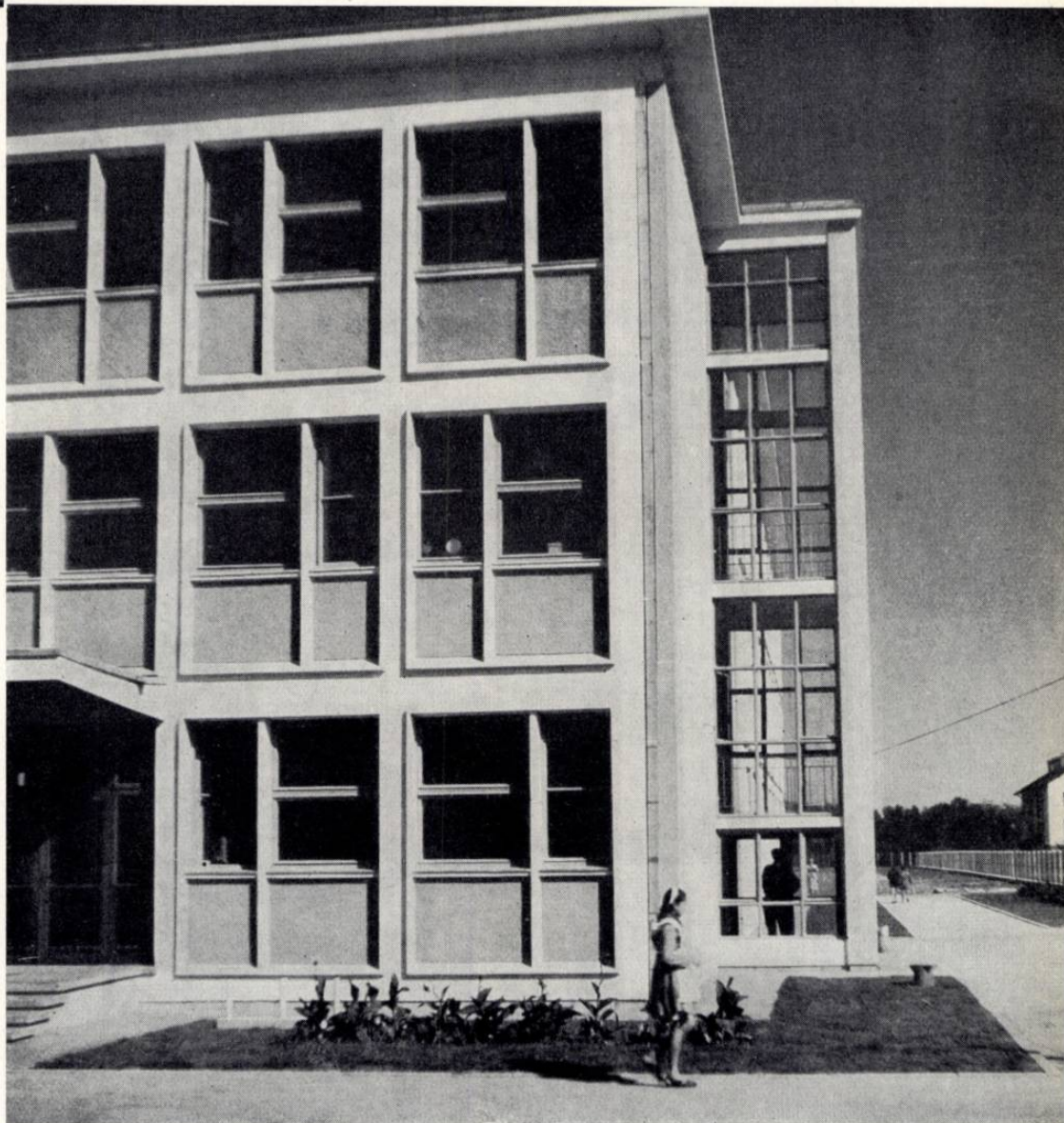
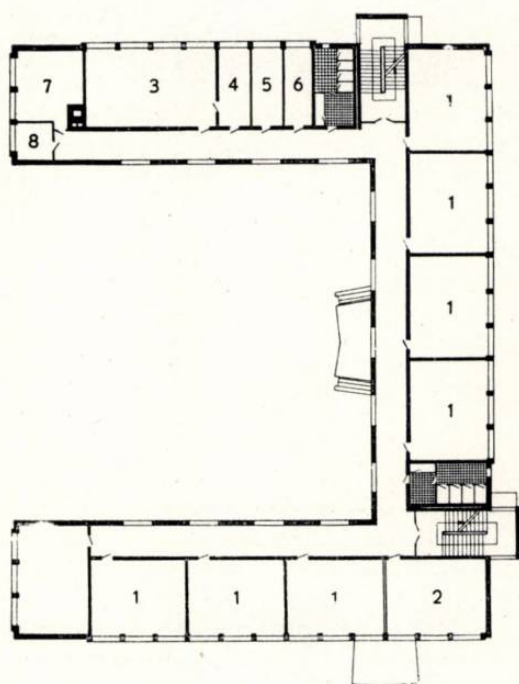
Fașadă principală

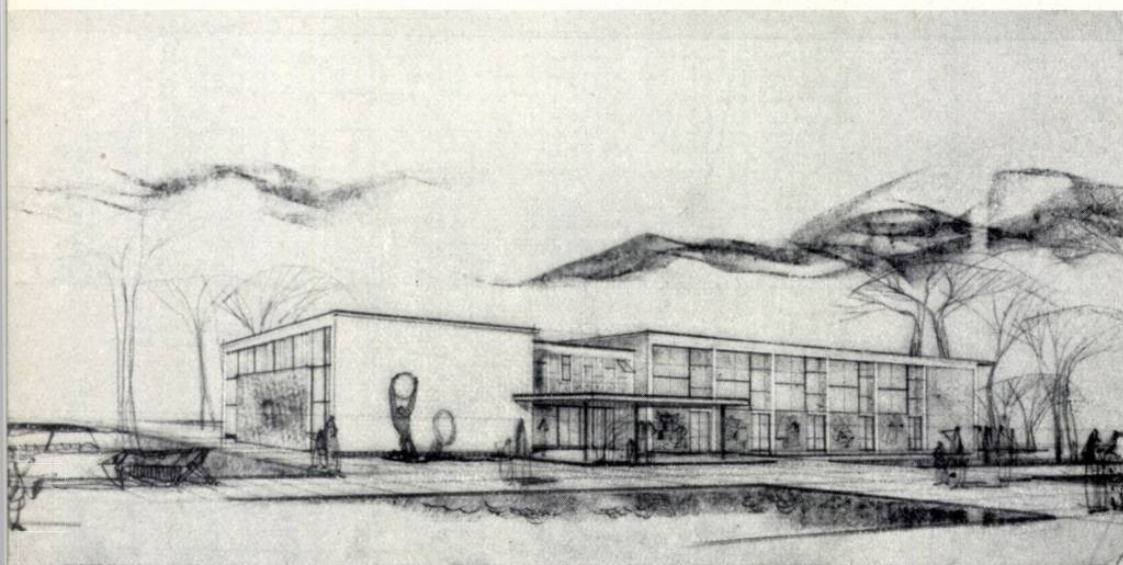

Fașadă laterală

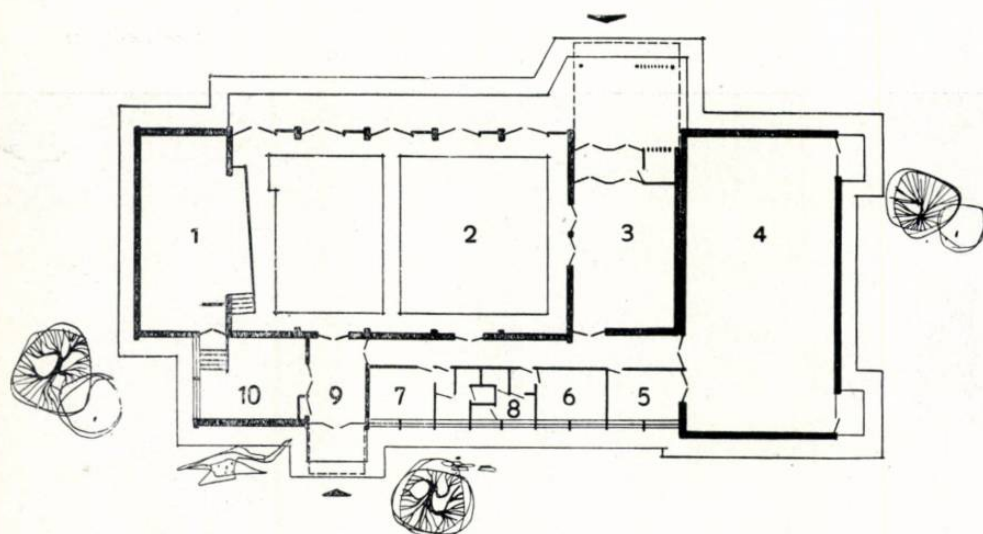
Detaliu de fașadă

Plan etaj curent
 1. Clase (pentru 40 de elevi)—2. Cămară profesori—
 3. Laborator—4. Depozit laborator—5. Depozit material
 didactic—6. Cabinet medical—7. Bibliotecă—8. Depozit
 bibliotecă

SALA DE FESTIVITĂȚI ȘI CEA DE GIMNASTICĂ

Corpul care cuprinde sala de festivități și sala de gimnastică constituie o construcție separată, situată în imediata apropiere a școlii.

Poziția față de corpul școlii este diferită pentru fiecare amplasament, fiind în funcție de terenul existent și de orientarea lui față de căile de acces.

Concepută ca loc de adunări (festivități, ședințe) și pentru sport (gimnastică, jocuri sportive), clădirea trebuia să cuprindă un minimum de dotări pentru satisfacerea deplină a acestor două funcțiuni.

Sala de festivități, în care pot lua loc 400 de spectatori, este precedată de un hol de primire dotat cu vestiare pentru public și w.c.-uri, e prevăzută cu o mică scenă pentru eventuale spectacole teatrale, are ecran de cinematograf și un mic grup de proiecție-derulare amplasat peste holul de intrare și cu acces direct din exterior.

În cealaltă piesă a corpului, sala de gimnastică de tip școlar ($9,00 \times 18,00$ m), se poate juca și volei.

Cele două săli sînt deservite de un grup comun de anexe, cuprinzînd, în afara holului de acces al elevilor, încăperi separate pentru vestiare elevi-eleve, w.c.-uri, cameră de regroupare pentru artiști, în imediata apropiere a scenei, și un depozit de materiale sportive.

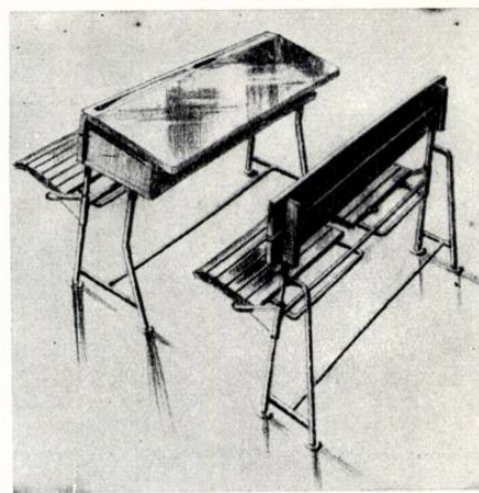
Sistemul constructiv ales: cadre de beton armat turnat monolit, cu 12,50 metri deschidere.

Pentru obținerea unui plafon neted în sală, placa s-a turnat la partea inferioară a riglelor cadrului.

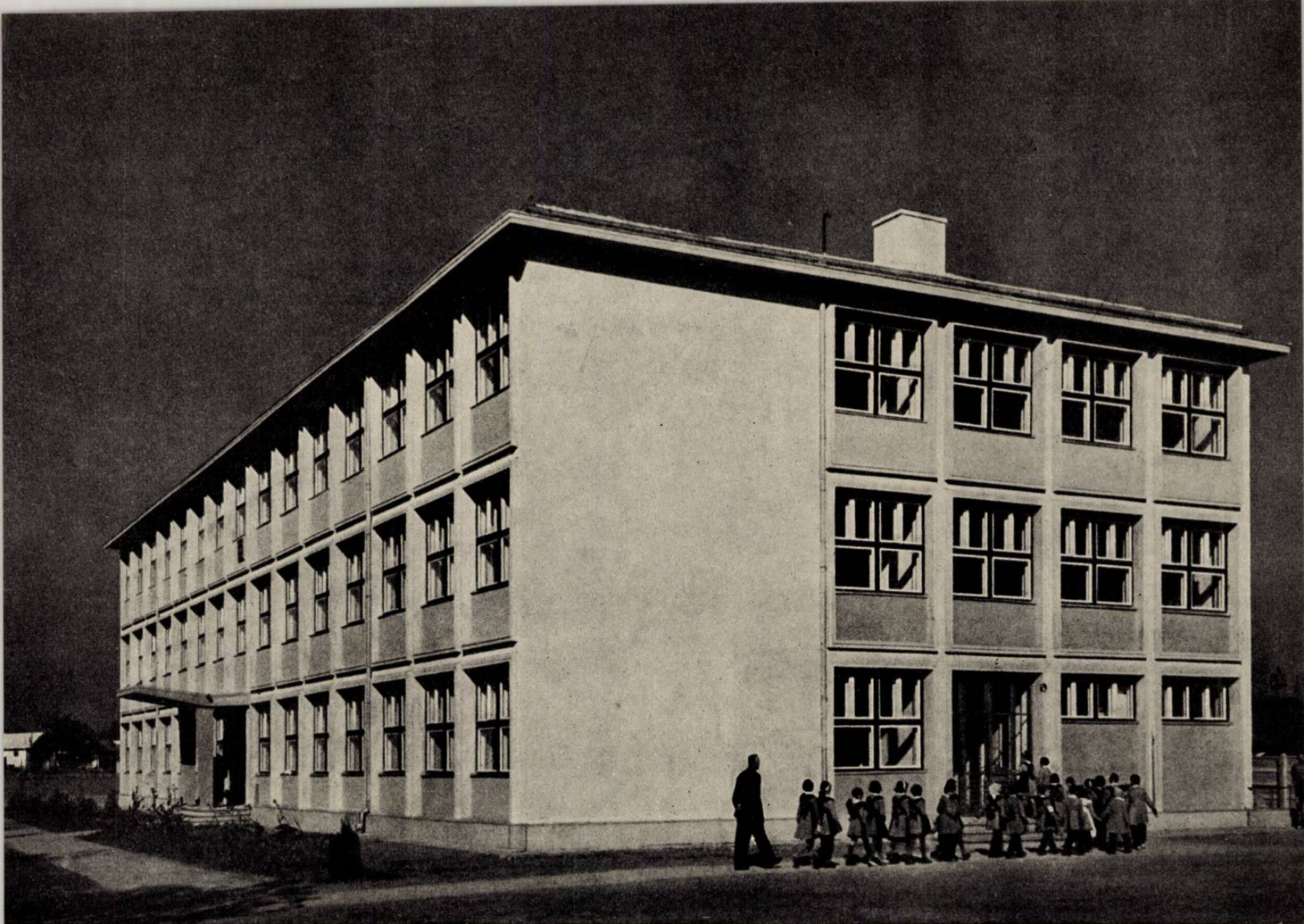
Cele două săli sînt exprimate în volume clare, precise, iar structura este evidențiată și prin culoarea materialului folosit.

În curtea școlii mai sînt de asemenea prevăzute terenuri de volei, în mici spații plantate, iar pentru « micii agricultori », loturi experimentale.

Arh. D. BACALU, arh. G. CRISTEA

1. Perspectivă
2. Fațada principală
3. Plan parter
 1. Scenă — 2. Sală cu 400 de locuri — 3. Hol primire
 4. Sală de gimnastică (9×18) — 5. Depozit material sportiv — 6, 7. Vestiare — 8. W.C. — 9. Hol elevi
 10. Cameră regroupare
4. Sala de festivități — Vedere (sala de gimnastică se va executa în etapa viitoare)
5. Detaliu de mobilier

Școală cu 16 clase realizată după proiectul tip I.P.C.T. în București (strada Cilindrului) — Vedere

PROIECT TIP PENTRU ȘCOALĂ CU 16 CLASE, ÎN MEDIUL URBAN

Pe baza temelor revizuite de M.I.C. și D.A.U., Institutul de proiectare a construcțiilor tip (I.P.C.T.) a realizat noi proiecte tip de școli, asigurând astfel construirea de școli prevăzute în planurile sfaturilor populare pe anul 1959. S-au realizat proiectele pentru: școală cu 4 clase în mediul rural, școală cu 8 clase în mediul rural și urban, școală cu 16 clase în mediul urban, sală de gimnastică pentru școli cu 8 săli de clasă în mediul urban și sală de gimnastică pentru școli cu 16 săli de clasă în mediul urban.

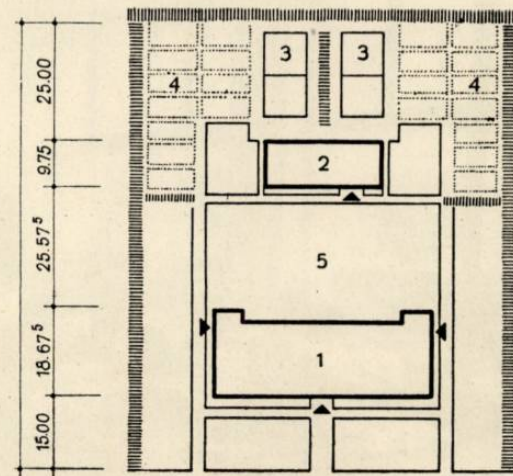
*

În articolul de față prezentăm proiectul tip nr. 954 «Școală cu 16 săli de clasă în mediul urban».

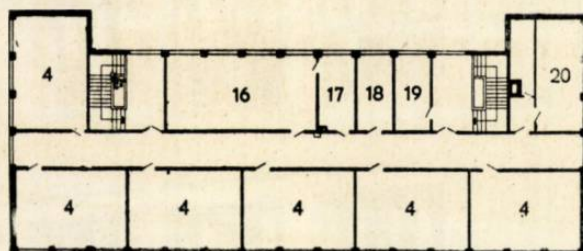
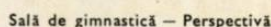
Pavilionul-școală este proiectat cu 3 niveluri și cu subsol parțial pentru centrala termică.

Soluția de plan adoptată este cu coridor central, avînd pe o parte a lui clasele, iar pe partea opusă laboratoarele, atelierele și alte încăperi care nu necesită o orientare obligată. Coridorul

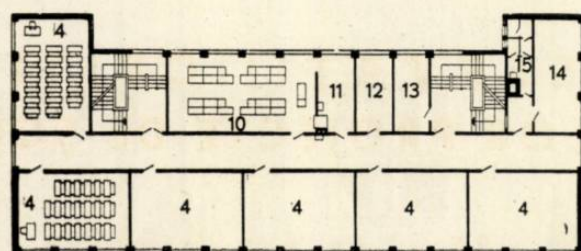
Colectiv de proiectare:
autori, arhitecții G. Trifu, N. Petrașincu, Silvia Păun;
coautori, inginerii I. Ziaeddin, E. Mitlauer
I.P.C.T.

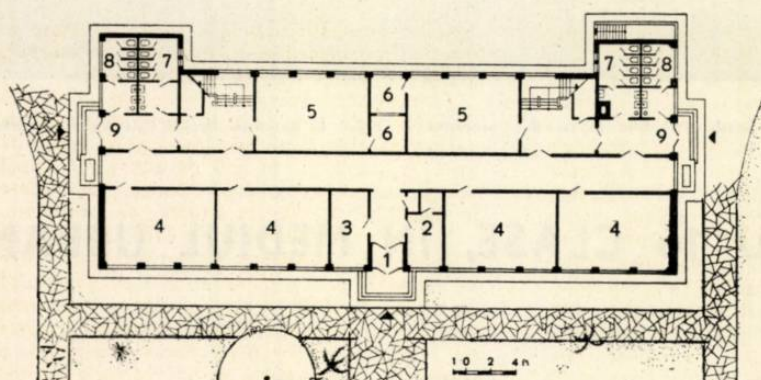
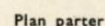
Plan de situație
1. Școală — 2. Sală de gimnastică — 3. Terenuri de sport — 4. Loturi experimentale
5. Curte de joc și recreație

Plan etai it

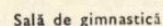
Plan etai 1

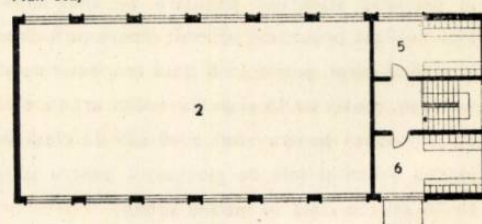
Interiorul unei clase — Vedere

1. Intrare — 2. Cabinetul directorului — 3. Secretariat-contabilitate — 4. Clase — 5. Ateliere — 6. Depozite pentru ateliere
7. Grupuri sanitare (elevi)
8. Grupuri sanitare (elevi) — 9. Intrarea elevilor
10. Laborator de chimie-biologie — 11. Depozit pentru laborator — 12. Depozit pentru material didactic
13. Camera pionierilor
14. Cancelaria profesorilor
15. Grup sanitar (profesori) — 16. Laborator pentru fizico-matematici
17. Depozit pentru laborator — 18. Depozit de material didactic
19. Cabinet medical
20. Bibliotecă

Plănșeele și scările sînt din beton armat monolit. Grinzile plănșeelor se descarcă pe zidurile portante interioare de 25 cm și pe stîlpii de beton armat dintre ferestrele exterioare. La dimensionarea acestora s-a ținut seama de

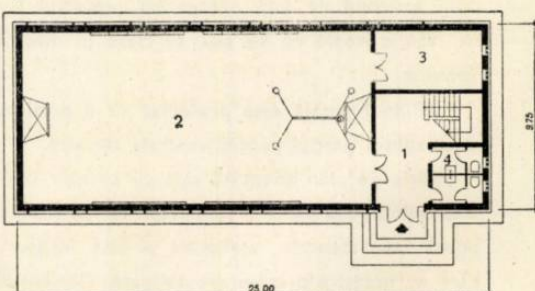

Plan etaj

Plan parter

1. Vestibul — 2. Sală de gimnastică — 3. Material sportiv
4. Grup sanitar — 5. Vestiar pentru elevi — 6. Vestiar
pentru eleve

continuitatea și de încăstrarea elastică în stâlpii de beton armat.

Învelitoarea este prevăzută cu plăci ondulate de azbociment.

Ca finisaje interioare s-au prevăzut pardoseli de mozaic, parchet pe dușumele oarbe în asfalt, tencuieli și spoieli la pereți și plafoane, iar ca finisaje exterioare, cornișa, profilele din jurul ferestrelor și soclul din praf de piatră, iar spațiul de sub ferestre din terasit colorat.

Proiectanții au urmărit eliminarea exagerărilor decorative și a finisajelor scumpe și inutile.

S-a căutat ca sala de gimnastică cu dimensiuni de 9×18 m și anexele ei să fie înglobate într-un singur volum. Pentru aceasta, vestiarele pentru eleve și elevi s-au amplasat la etaj, peste depozitul de material sportiv, vestibul și grupul sanitar, legate de parter printr-o scară.

★

Prin soluția de plan adoptată și printr-o judicioasă grupare a funcțiunilor s-au putut reduce suprafața cu 19%, iar prețul cu 25% față de proiectul I.P.C.T. Sc. 65—58 «Școală cu 14 săli de clasă în mediul urban».

Acest proiect tip a fost utilizat în anul 1959 în mai multe localități din țară: București, Lugoj, Cernavoda, Hunedoara, Orașul Stalin, Tîrnăveni.

În București a fost construită, după acest proiect tip, o școală pe strada Cilindrului; începută în mai, ea a fost dată în folosință la 23 August 1959. Ținem să subliniem grija cu care Sfatul popular al Capitalei s-a ocupat de realizarea îngrijită a acestei construcții, precum și a lucrărilor exterioare (împrejmuiri, plantații, flori, alei pavate, fântini de băut apă, lot experimental etc.).

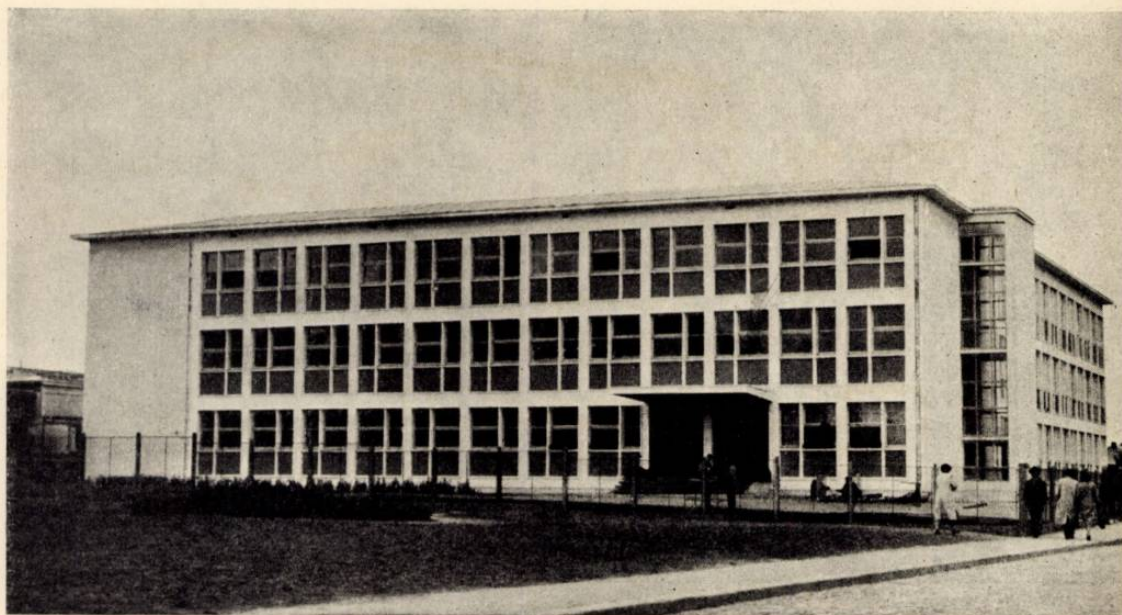
Proiectanții, împreună cu D.A.U. și M.I.C., au urmărit pe parcurs execuția construcției, fapt care a ajutat ca la redactarea pentru tipar a proiectului să i se aducă îmbunătățiri.

Astfel, s-au revizuit detaliile și sistemul de deschidere a ferestrelor, s-a redimensionat și subțiat copertina de la intrare — eliminându-se cei doi stâlpi care o îngreuiuau — s-au introdus copertine deasupra intrărilor elevilor, s-au mărit ușile de intrare la grupurile sanitare, s-a restudiat balustrada scărilor și s-a micșorat dimensiunea grinzii de vang de la etajul al II-lea al scărilor.

Faptul că înainte de definitivarea proiectului, proiectanții au avut ocazia să vadă realizat un prototip — lucru absolut necesar în proiectarea tip — a dus la remedierea anumitor greșeli de proiectare. Totodată s-au introdus în proiect și anumite lipsuri semnalate pe parcurs, atât la piesele scrise, cât și la cele desenate.

Socotim că această experiență trebuie extinsă pe scară largă în proiectarea tip, fapt ce ar duce la realizarea unor proiecte de bună calitate, atât din punct de vedere funcțional, tehnic, economic, cât și plastic.

Arh. N. PETRAȘINCU

Școală cu 24 de clase pe str. Pescăruș

UNELE OBSERVAȚII CRITICE ASUPRA NOILOR PROIECTE DE ȘCOLI

Proiectele de școli analizate trebuiau studiate pe baza următoarelor principii:

— Școala să aibă un front de fațadă cât mai redus, pentru a permite amplasarea ei pe terenurile cu front către stradă cât mai mic.

— Terenul să fie astfel folosit, încât, în afara construcției școlii, a sălii de gimnastică și a celei de festivități, să se poată dispune de spații suficiente pentru recreație, terenuri de sport, loturi experimentale, spații plantate agreabile etc.

— Sălile de clasă să fie dimensionate strict corespunzător mobilierului și circulațiilor elevilor, iar orientarea indicată de normativ (est, sud-est, sud) să fie respectată; de asemenea, luminozitatea claselor să fie mărită la 1/3 față de 1/4—1/5 cât era la școlile vechi, iar înălțimea să fie redusă de la 3,50 la 3,30 m.

— Ciclul I, format din clasele I—IV, să fie plasat pe cât posibil la parter, pentru a evita circulația elevilor mici pe scări, constituind în același timp o separare a elevilor mici de cei mari.

— Atelierele pentru politehnizarea învățămîntului prevăzute în temă (lăcătușerie și tâmplărie) și care produc zgomot trebuie izolate de sălile de clasă.

— Respectarea dimensiunilor din normativ, în vederea reducerii prețului de cost prin găsirea unui partiu cât mai corespunzător.

— Clădirea să fie cât mai reprezentativă. Analizînd proiectele în lumina principiilor arătate, se poate aprecia că proiectanții au căutat, în limita timpului redus pus la dispoziție (cca. 3 luni), să rezolve condițiile cerute de proiectarea unor asemenea edificii.

Printre principiile generale rezolvate de proiectanți se poate aprecia ca reușită soluționarea partiurilor pe o suprafață construită cât mai mică, ceea ce a determinat un cost redus al construcțiilor, în comparație cu cele vechi (de la 130 000 lei la 90 000 lei costul unei săli de clasă).

Cele două proiecte de școli au fost studiate diferit. Proiectul școlii cu 16 săli de clasă adoptă coridorul central de 2,75 m lățime, iar proiectul școlii cu 24 săli de clasă, coridorul lateral de 2,50 m lățime.

Ambele soluții se încadrează în prevederile normativului.

În ceea ce privește obținerea unor fronturi de fațadă cât mai reduse și rezolvarea posibili-

tății de orientare optimă a sălilor de clasă în funcție de diversitatea orientării terenurilor, proiectele beneficiază de aceste calități.

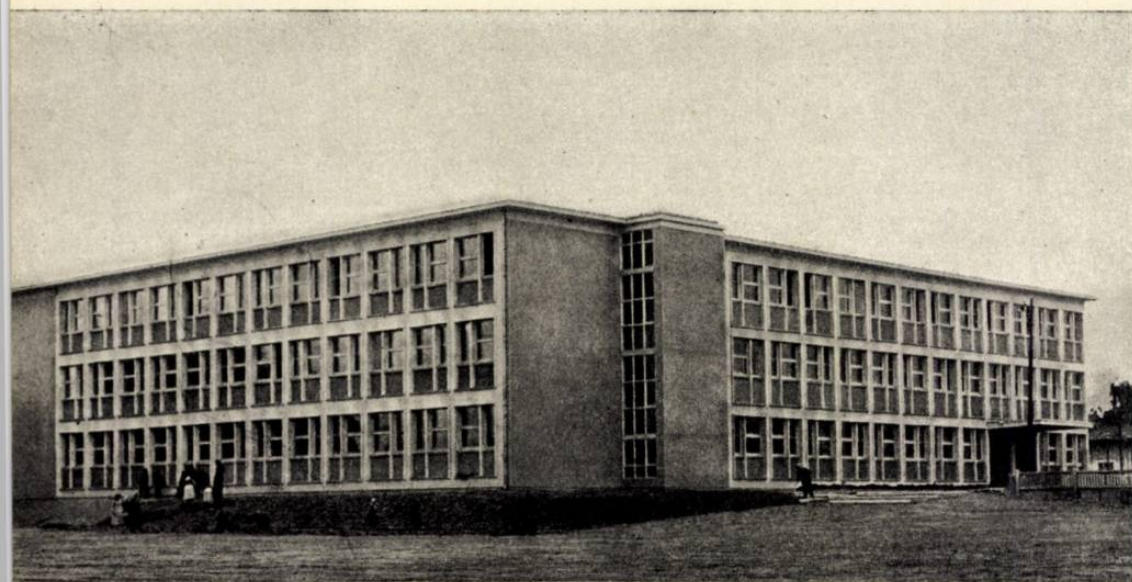
Formele clădirilor, în U la școala cu 24 săli de clasă, prin crearea unei curți interioare de recreație, și în U cu cele două aripi destul de mici, la școala cu 16 săli de clasă, reprezintă soluții corespunzătoare din punctul de vedere al încadrării în diferite situații de amplasare.

La unele amplasamente, în cazul școlii cu 24 săli de clasă, s-a adoptat soluția închiderii curții de recreație prin amplasarea sălii de gimnastică pe latura deschisă. Aceasta a dus la împărțirea spațiului de recreație în două, formînd o curte de recreație pentru elevii mici — prevăzută a fi pavată — și altă curte pentru recreația elevilor mari. Această soluție, deși din punct de vedere funcțional ar fi justificată, din punctul de vedere al supravegherii elevilor în timpul recreației prezintă totuși dezavantaje, neconstituind o unitate în supraveghere. De altfel, sala de gimnastică amplasată în această situație, neavînd legături directe cu corpul de clădire al școlii, prin cele două aripi, nu se justifică organic.

În majoritatea amplasamentelor, sala de gimnastică sau corpul de clădire format din sala de festivități și sala de gimnastică, este amplasat în prelungirea uneia dintre aripi, rezolvînd astfel unitatea curții de recreație.

Localurile propriu-zise ale școlii — care cuprind majoritatea funcțiunilor, în afara celor destinate educației fizice și a sălii de festivități, prevăzute în pavilioane complet separate — sînt studiate logic, avînd o distribuție corespunzătoare a încăperilor pe palieri, în funcție de natura lor și de cerințele pedagogice și educative.

Elementul principal al școlii este sala de clasă, care trebuie să aibă asigurată orientarea optimă. La proiectul școlii cu 16 săli de clasă, majoritatea sălilor (14) au aceeași orientare, două fiind orientate pe latura în unghi, ceea ce permite orientarea optimă a tuturor sălilor de clasă. La școala cu 24 săli de clasă, majoritatea sălilor sînt plasate pe laturi în unghi, care permit, în diferite situații de amplasare, încadrarea într-una dintre orientările indicate de normativ (est, sud-est, sud). Excepție fac trei săli de clasă, care sînt orientate necorespunzător, și anume spre nord.

Școală cu 24 de clase pe str. Turturele

O atenție deosebită trebuia dată dimensionării sălii de clasă. Normativul arată ca date precise suprafața de 50 m² și înălțimea liberă de 3,30 m.

La sălile de clasă, proiectanții au adoptat travee și lățimi diferite, care au influențat mult asupra soluționării partiurilor respective. Proiectul școlii cu 16 săli de clasă prevede traveea de 3,00 m și lățimea de 5,80 m, iar proiectul școlii cu 24 săli de clasă, traveea de 2,77 m și lățimea de 6,20 m.

La școala cu 24 săli de clasă, alegerea traveei de 2,77 m a fost determinată și de obținerea unui front de fațadă cât mai redus, impus de situația terenurilor puse la dispoziție pentru aceste școli, cât și de necesitatea obținerii unei cât mai reduse lungimi a coridorului.

Aceste dimensiuni au determinat săli de clasă de 8,06 × 6,20 × 3,30 m și respectiv 8,75 × 5,80 × 3,30 m.

După părerea mea, practica în proiectarea localurilor de școli a dovedit totuși că I.P.C.T. a progresat în dimensionarea optimă a sălilor de clasă. Volumul sălii de clasă, determinat de dimensiunile 8,75 × 5,80 × 3,30 m, mi se pare mai reușit și mai proporționat decât al proiectului școlii cu 24 săli de clasă studiat de Institutul «Proiect-București».

Adoptarea adâncimii sălii de clasă de 6,20 m și a lungimii de 8,06 m la școala cu 24 săli de clasă prezintă și inconvenientul că mobilierul școlar (băncile) este dispus fără să se respecte toate cerințele pedagogice. Din cauza lungimii mici a sălii de clasă, nu se mai poate prevedea spațiul de circulație între ultimul rând de bănci și peretele din fund, spațiu necesar pentru circulația profesorilor în vederea supravegherii elevilor.

În plus, la acest proiect, adoptarea unei deschideri de 6,20 m față de 5,80 m cât prevede proiectul tip, prin modularea întregului sistem de construcție, folosind traveea de 2,77 m, a dus la obținerea unor încăperi de 2,58 m lățime și 6,20 m adâncime, cu totul disproporționate și practic nefolosibile rațional (ca, de exemplu, cabinetul medical, biroul P.M.R., depozitul laboratorului etc.).

În afara sălilor de clasă, laboratoarele au un rol deosebit pentru procesul de învățământ.

Față de proiectele vechi, unde se prevedea un singur laborator de dimensiunile unei săli de clasă, noile proiecte prevăd două laboratoare, pentru fizico-matematici și chimie-biologie, cu suprafețe de 60—65 m² fiecare, modern utilizate. Trebuie menționată preocuparea deosebită a proiectanților pentru utilizarea și mobilarea corespunzătoare a laboratoarelor cu mese speciale, puncte de lucru pentru câte zece elevi — având instalații de apă, lumină și gaz — și separat pentru profesor, precum și o nișă pentru experiențele cu gaze toxice.

Amplasarea laboratoarelor la niveluri diferite, prin suprapuneri, rezolvă nevoile învățământului.

Proiectanții școlii cu 24 săli de clasă nu au aprofundat suficient studiile asupra acestor laboratoare. Astfel, la unele școli (cea amplasată în calea Rahovei), ușile de acces și tabla sînt plasate greșit, elevul fiind obligat a primi lumina din dreapta în cazul cînd i se explică la tablă. De asemenea, la laboratorul de chimie-biologie,

suprafața de perete rezervată pentru tablă, între nișa de experiențe și ușa de acces în depozit, este prea mică.

Atelierele — introduse pentru prima dată în proiectele tip de școli, în vederea aplicării politehnizării — producînd zgomot, trebuie izolate de sălile de clasă. La școala cu 16 săli de clasă, această izolare este bine studiată, atelierele fiind plasate în partea opusă sălilor de clasă, cu acces din intrarea elevilor, avînd spații-tampon suficiente spre sălile de clasă.

Și la școala cu 24 săli de clasă s-a urmărit separarea atelierelor de sălile de clasă, plasîndu-le pe o latură a clădirii opusă laturii cu sălile de clasă. Izolarea zgomotului nu este însă asigurată suficient, deoarece culoarul din care se accede în ateliere este comun cu cel al sălilor de clasă. Era mai indicată o separare netă și a acestor două culoare.

Celelalte încăperi necesare învățămîntului, ca biblioteca, camera de pionieri, cabinetul medical etc., sînt dispuse pe paliere în raport cu rolul pe care-l au.

Grupurile sanitare sînt dispuse pe baza a două principii. La școala cu 16 săli de clasă s-a adoptat, cu titlul experimental, amplasarea grupurilor sanitare numai la parter, folosindu-se tipul de w.c. turcesc, iar la școala cu 24 săli de clasă, amplasarea grupurilor de w.c. la fiecare nivel, folosindu-se tipul de w.c. englezesc. Ca dispoziție, sînt în apropierea ieșirilor spre curte, prevăzîndu-se separarea pe sexe și separat pentru profesori.

Din analiza proiectelor de școli cu 16 și 24 săli de clasă se constată că, în general, proiectanții s-au încadrat în prevederile normativului.

Eforturile depuse de colectivele respective în cadrul I.P.C.T. și I.P.B. s-au concretizat prin realizarea unor proiecte mai bune și mai economice decât proiectele existente, lucru vizibil din compararea indicilor spațiali și de cost realizați de «Școala cu 14 săli de clasă», proiect valabil în 1958, și cei ai proiectelor «Școală cu 16 săli de clasă» (I.P.C.T.) și «Școală cu 24 săli de clasă» (I.P.B.) elaborate în 1959.

Din tabelele 1 și 2 reiese că la proiectul I.P.C.T. s-a realizat, într-o suprafață construită desfășurată mai mică cu 18% față de proiectul din 1958, o suprafață pentru învățămînt (clasă, laboratoare, ateliere) cu 14% mai mare, iar la proiectul I.P.B. s-a realizat, într-o suprafață mai mare numai cu 11%, o suprafață de învățămînt mai mare cu 37%.

Indicele spațial de 5,18 m² de elev la școala cu 14 săli de clasă a fost redus la 3,68 m² de elev la școala cu 16 săli de clasă și la 3,41 m² de elev la școala cu 24 săli de clasă.

Indicele de cost pentru construcții și instalații pe sală de clasă a fost simțitor redus, de la 138 800 lei la proiectul din 1958 la 90 562 lei și respectiv 83 250 lei la proiectele din 1959, proiectanții încadrîndu-se astfel în directiva dată de a nu se depăși suma de 100 000 lei pe sala de clasă.

Ambele soluții prezintă avantaje și dezavantaje.

Soluția amplasării w.c.-urilor la parter s-a adoptat bazîndu-se pe ideea obligării elevilor de a coborî, în timpul recreației, în curte.

Această soluție nu prevede însă un spațiu de recreație și de degajare mai mare, la parter, pentru a evita aglomerația în cazul în care timpul nefavorabil oprește ieșirea elevilor în curte pentru recreație.

De asemenea, adoptarea tipului de w.c. (turcesc sau englezesc) este discutabilă, întreținerea w.c.-ului turcesc fiind mult mai ușoară decât a celui cu scaun. Experimentarea folosirii acestor două sisteme de w.c., atît în ceea ce privește distribuțiile lor pe niveluri, cît și în ceea ce privește adoptarea tipului de scaun, poate duce la concluzii în vederea alegerii celei mai potrivite soluții.

Circulațiile pe verticală sînt asigurate de două scări, dimensionate și plasate în apropierea ieșirilor către curțile de recreație. La școala cu 16 săli de clasă, scările sînt plasate destul de lateral, ceea ce face, în cazul accesului prin intrarea principală, să fie căutate.

Spațiile de circulație, vestibuluri, holuri, culoare, au suprafețe suficiente, necesare unei bune circulații și eventual pentru recreație. La școala cu 24 săli de clasă, trecerea din hol în culoar și din casa scării în culoar nu este suficient de bine rezolvată; din hol și scări se debrușează în coridor printr-o trecere prea bruscă de la o lățime de două travee a holului, la o lățime de o travee a culoarului, dîndu-se impresia unei reduceri neechilibrate și asimetrice a circulației.

Aspectul interior al culoarelor este suficient de reușit, cu excepția unora dintre școlile cu 24 săli de clasă, la care s-a renunțat, din motive de economie, la căptușelile ușilor de la clase și nu s-au prevăzut nișe pentru radiatoare, elemente care contribuie foarte mult la obținerea unui aspect estetic interior plăcut.

Sala de gimnastică și cea de festivități cuprind funcțiunile cerute prin temă și sînt bine studiate.

Un pas înainte s-a făcut în rezolvarea mobilierului școlar. Adoptarea unui tip de bancă avînd partea de susținere din fier, iar pupitrul și șezutul din lemn, cu posibilitatea de a-i regla înălțimea în funcție de înălțimea elevilor, rezolvă buna vizibilitate a elevilor către tablă. Acest tip de bancă corespunde cerințelor pedagogice și igienice. De asemenea, tabla, catedra și celălalt mobilier școlar sînt corespunzătoare.

Ca aspect exterior, clădirile de școli cu 16 și 24 săli de clasă sînt agreabile, datorită plasticii reușite a fațadelor, care sînt aspectuoase și reprezentative. Intrările principale sînt bine marcate în cadrul arhitecturii fațadelor principale.

Aceste tipuri de școli reprezintă un frumos succes în rezolvarea bazei materiale a învățămîntului în țara noastră.

Arh. N. DRĂGAN

Partiul ales la proiectul I.P.C.T., cu coridor central lat de 2,75 m, avînd încăperile plasate de o parte și de alta, a dus la obținerea unui volum unitar, adunat, cu o desfășurare mică a frontului fațadei (45 m). Această soluție permite și o reversibilitate a planului, ceea ce ușurează amplasarea pe terenuri diverse.

Plasarea încăperilor pe ambele părți ale coridorului a dus însă la luminarea coridorului numai prin capete, ceea ce — după cum s-a constatat și la ancheta întreprinsă la școala executată în București în str. Cilindrului — nu este satisfăcător luminat.

La proiectul I.P.B., desfășurarea mai mare a construcției pe trei laturi, adoptîndu-se soluția în U, cu încăperile numai pe o parte a coridorului (de 2,50 m lățime) a dat posibilitatea unei bune luminări a spațiilor de circulație.

La acest proiect, intrarea principală, cu încăperile adiacente, poate fi plasată și pe cealaltă latură în funcție de diversitatea orientărilor terenului, astfel că oricare din fațadele cu clase poate deveni fațada principală a școlii. Și aici fronturile clădirii au o desfășurare mică a fațadelor, cea mai mare latură fiind de 47,57 m, ceea ce reprezintă o soluție corespunzătoare. Cele trei laturi ale clădirii închid o curte interioară care poate fi bine folosită pentru recreația copiilor.

La unele amplasamente din cuprinsul orașului București, sala de gimnastică și festivități nu a

Indici spațiali

Tabelul 1

Denumirea proiectului	Supr. constr. (m ²)	Supr. desfăș. (m ²)	Nr. elevi	Supr. Nr. elevi (m ²)	Supr. de învățământ (clase + lab. + atelier) (m ²)
Școală cu 14 săli de clasă	967	2902	560	5,18	910
Școală cu 16 săli de clasă Proiect I.P.C.T. nr. 954	762,85	2353,39	640	3,68	1 050
Școală cu 24 săli de clasă Proiect I.P.B. nr. 1617	1078	3277	960	3,41	1 442

NOTĂ: Indicii spațiali și de cost se referă numai la pavilioanele școlilor și nu cuprind și pavilioanele sălilor de gimnastică.

Indici de cost

Tabelul 2

Denumirea proiectului	Cost construcții + instalații + org. + diverse (lei)	Lei/m ² constr. + inst. + org. + diverse	Cost sală de clasă (lei)	Cost/elev (lei)
Școală cu 14 săli de clasă	1 944 000	670	138 800	3 470
Școală cu 16 săli de clasă pr. I.P.C.T. 954	1 449 000	616	90 568	2 264
Școală cu 24 săli de clasă pr. I.P.B. nr. 1617	1 998 000	609	83 250	2 081

fost plasată în modul cel mai fericit; clădirea a fost amplasată pe cea de a patra latură, ceea ce a dus la închiderea curții de joc a elevilor.

Din punct de vedere funcțional, ambele proiecte satisfac cerințele cerute de procesul de învățământ.

Încăperile necesare conducerii și administrației au fost plasate la parter, cu un acces separat și comod pentru persoanele care vin dinafara școlii. La proiectul I.P.B., suprafețele acestor încăperi sînt însă mai mari decît cele indicate în normativ; de asemenea și vestibulul de intrare este mai dezvoltat.

La proiectul I.P.C.T., cancelaria profesorilor este mai bine izolată de circulația generală a elevilor, avînd în imediata apropiere și un grup sanitar propriu.

Intrarea elevilor în școală se face la fiecare proiect, separat de intrarea profesorilor și a părinților; prin cîte două scări, judicios dimensionate, elevii au acces la etajele superioare.

Este de observat că la proiectul I.P.B. rezolvarea dată nodurilor de circulație din dreptul scărilor și al intrărilor nu a fost suficient adîncită și nu s-a dat soluționarea optimă.

Dimensionarea sălii de clasă a fost respectată de ambii proiectanți, aceștia încadrîndu-se în suprafața de 50 m² precizată prin normativ; la proiectul I.P.C.T. sala de clasă are dimensiunile de 8,75 × 5,80 = 50,75 m² iar la proiectul I.P.B. 8,06 × 6,20 = 49,97 m².

Observația arh. N. Drăgan relativ la mai buna proporționare a sălii de clasă la proiectul I.P.C.T., nu mi se pare prea fondată; diferențele de dimensiuni ale celor două clase sînt prea mici pentru a se putea aprecia că un volum este mai reușit decît celălalt.

Accesul elevilor în sălile de clasă se face printr-o ușă într-un singur canat, care se deschide spre coridor (dimensiunile: 1,00/2,20 m la proiectul I.P.C.T. și 0,90/2,10 m la proiectul I.P.B.). La anchetele făcute pe teren la școlile cu 24 săli de clasă din București s-a constatat că pentru motive de economie, beneficiarul a prevăzut ușile la intrarea în clase fără căptușeli și pervazuri, ceea ce face ca aspectul interior să fie mai puțin favorabil.

Au fost proiectate ferestre mai mari la sălile de clasă, laboratoare etc., mărindu-se raportul de luminositate al claselor: la proiectul I.P.C.T. la 1:3,4 și la proiectul I.P.B. la 1:3,8, în loc de 1:5—1:6 cum prevăd normele uzuale. Au fost realizate astfel și fațade mai expresive decît în vechile proiecte de școli, care aveau fațade cu ferestre mai mici și cu plinuri mai mari între ferestre (ajungînd pînă la 1,40 m).

Micșorarea înălțimii claselor de la 3,50 la 3,30 m nu a adus nici un fel de inconvenient, cubajul nefiind coborît sub norma de 4 m³/elev (în proiecte, 4,20 m³/elev).

S-a adoptat la ambele proiecte soluția cu vestiare în clase, așa cum preciza normativul. Acest lucru a dus la reducerea suprafețelor construite, prin suprimarea spațiilor rezervate special pentru vestiare (fie centrale, la parterul clădirii, fie plasate la fiecare nivel, pe coridoarele claselor).

Plasarea vestiarelor pe peretele din fundul claselor, la proiectul I.P.C.T. și pe cel dinspre coridor, la proiectul I.P.B., s-a făcut însă numai prin prevederea unor simple cuiere fixate în perete. Considerăm că studiarea mai atentă a acestei probleme ar fi putut duce la o rezolvare mai corespunzătoare, prin crearea unor nișe în care să fie plasate vestiarele și care să aibă tot-

odată posibilitatea de a fi închise, asigurîndu-se un sistem de ventilație.

Documentația străină consultată arată că, la astfel de școli, vestiarele elevilor, în majoritatea cazurilor, nu sînt plasate în clase, ci pe coridorul claselor, în nișe, dulapuri sau cuier.

Înglobarea atelierelor în cuprinsul școlii a fost bine soluționată la ambele proiecte, în sensul că aceste încăperi zgomotoase au fost izolate de restul claselor. La proiectul I.P.C.T. s-a reușit a se crea o circulație separată din casele scărilor la ateliere, fără a se mai trece prin coridorul general de circulație.

Considerăm ca o lipsă a proiectului I.P.C.T. prevederea grupurilor sanitare numai la parterul clădirii, ceea ce obligă pe copiii care folosesc aceste grupuri sanitare să coboare de la etajul al II-lea la parterul clădirii. În cazul cînd vremea nefavorabilă nu permite accesul elevilor în curtea de joc, ei sînt totuși nevoiți a coborî două etaje pentru a merge la grupurile sanitare, lucru de

care ar fi fost scutiți în cazul prevederii w.c.-urilor pe fiecare nivel.

La proiectul I.P.B., separarea grupurilor de w.c.-uri pentru băieți și fete la fiecare nivel și plasarea lor în grupuri sanitare separate va necesita circulații suplimentare ale elevilor pe coridoare.

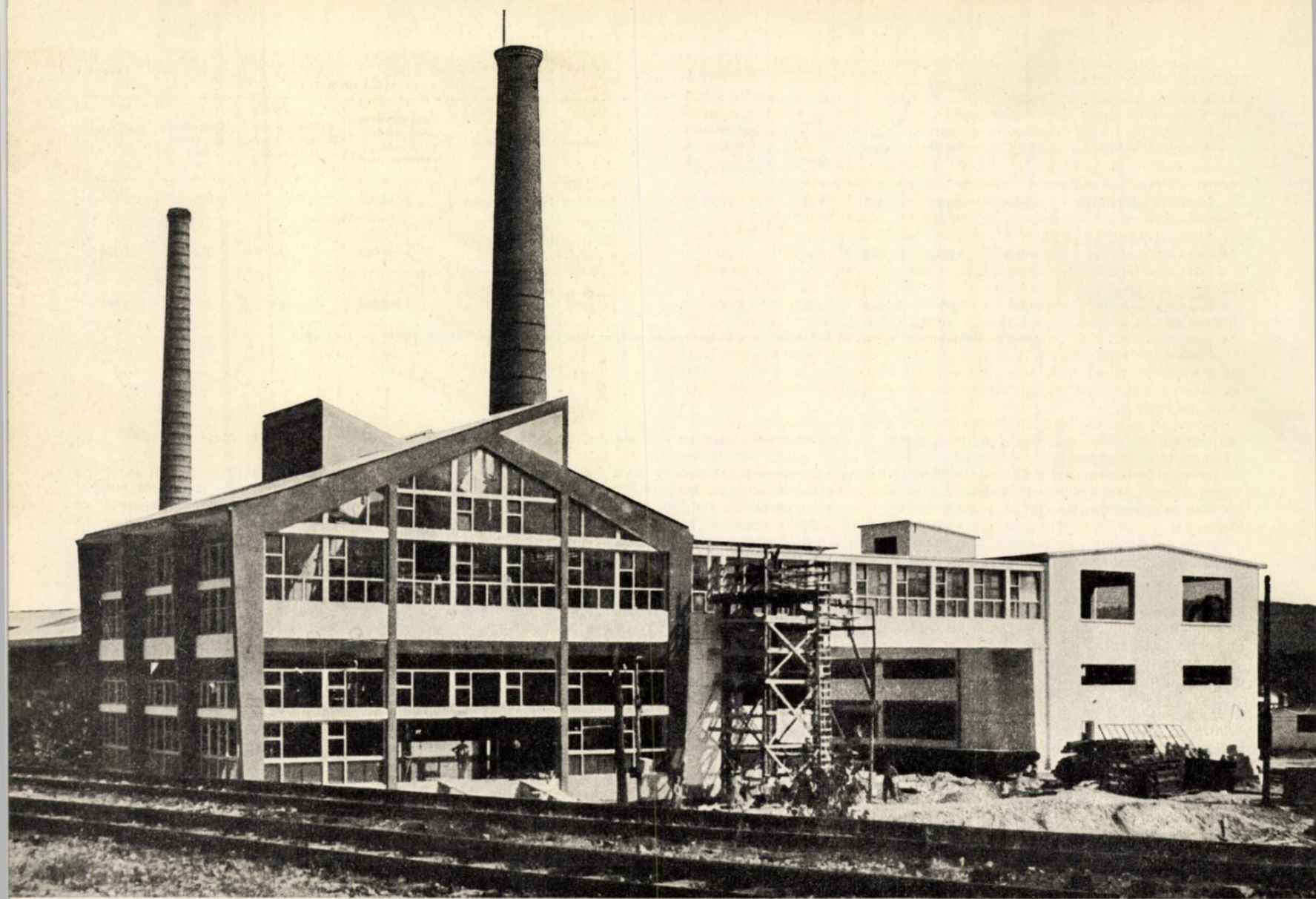
La ambele proiecte s-au realizat volume simple cu parter și două etaje, cu o plastică frumoasă și expresivă, ceea ce face ca proiectele să se poată înscrie cu ușurință, atît în cartierele existente, cît și în cvartalele noi de locuințe.

Îmbunătățirile care sînt menționate în articolul cu privire la școala cu 16 săli de clasă a I.P.C.T. și care au fost aduse de proiectanți în urma anchetei făcute pe teren la clădirea executată, au darul să înlăture unele scăpări pe care le considerăm inerente unei proiectări în termene scurte, cum au fost elaborate noile proiecte tip.

Arh. N. ROMAȘCANU

Școală cu 24 de clase pe calea Rahovei

UZINA II DE GEAM TRAS — BLEJOI

Autor, arh. Vera Ulic Hariton
I.P.C.M.C.

Ritmul deosebit al construcțiilor din țara noastră a impus necesitatea dezvoltării fabricilor de materiale de construcție existente, în vederea asigurării cantităților de materiale necesare șantierelor.

Pe de altă parte, stăpânirea cât mai completă a posibilităților pe care le oferă sticla în general a generat crearea unor noi sortimente, care să răspundă diverselor probleme ridicate de industria materialelor de construcție.

În acest sens, actuala fabrică de geamuri de la Blejoi urmează a se reprofila pentru a putea face față noilor sale sarcini de producție.

Planul de perspectivă al acestei lucrări se axează pe un proces tehnologic principal, ce se va realiza în mai multe etape. Astfel, de la linia de descărcare a materiei prime (cuart) se accede într-o sală de amestec și pregătire a acesteia. Prin intermediul a două instalații mecanizate se alimentează complexul de mașini Fourcault, care cuprinde cuptorul de topire a sticlei, mașinile de tras și dispozitivele automate de tăiat marginile. Același complex cuprinde două debiteuse (duze) — piese speciale de șamotă, scufundate în sticla topită, în zona de tras geam, și care debitează un bulb de sticlă din care mașina de tras se alimentează continuu.

Fiecare cuptor deservește câte trei mașini de tras geam cu o lățime de bandă de 1 600 mm. Grosimea plăcii de geam poate fi reglată după viteza mașinii.

Geamul iese din complexul Fourcault la cota +7,60 m, de unde este transportat, prin două paserele, la secția de tăiat geam. Aici el este sortat și apoi expedit după o prealabilă ambalare.

Pentru expediția geamului au fost preconizate rampe de încărcare pentru linie de cale ferată, iar de partea cealaltă a depozitului, o rampă pentru expediție cu autocamioane.

Deșeurile rezultate din procesul de fabricație se colectează în două containere așezate lângă fiecare cuptor, în care se varsă periodic, se topesc și intră în circuitul normal al producției.

Din acest întreg ansamblu de clădiri, în 1959 s-au executat o primă serie de lucrări, cuprinzând uzina II de geam tras și atelierul de sortat, ambalat și expedit geamuri.

Uzina de geam tras împreună cu sala cuptoarelor reprezintă o singură clădire, dispusă paralel cu linia ferată.

Clădirea este rezolvată cu o travee unică de 6,00 m, deschiderea variind între 18,00 m, în sectorul geamului tras, și 15,00 m la sala cuptoarelor.

Construcția este rezolvată cu cadre de beton armat susținând o învelitoare de azbociment, foarte indicată în acest caz, din cauza degajărilor mari de căldură, nefiind obligatorie prevederea unei izolații termice speciale pentru acoperiș. Cadrele de beton armat sînt preconizate a se realiza monolit, datorită coeficientului mare de seismicitate al regiunii în care este amplasată fabrica.

În cadrul volumului realizat, procesul tehnologic a necesitat prevederea a cinci niveluri ($-4,00$; $+0,46$; $+2,98$; $+5,60$ și $+7,60$ m), dintre care nivelurile $+2,98$ și $+7,60$ m sînt realizate din platforme metalice.

Luminarea interioară este asigurată de ferestrele laterale, precum și de luminatoarele alternante dispuse în prelungirea pantei acoperișului.

Pentru deservirea celor 56 de lucrători din acest sector de fabricație, la parterul construcției a fost prevăzut un grup sanitar cu vestiare.

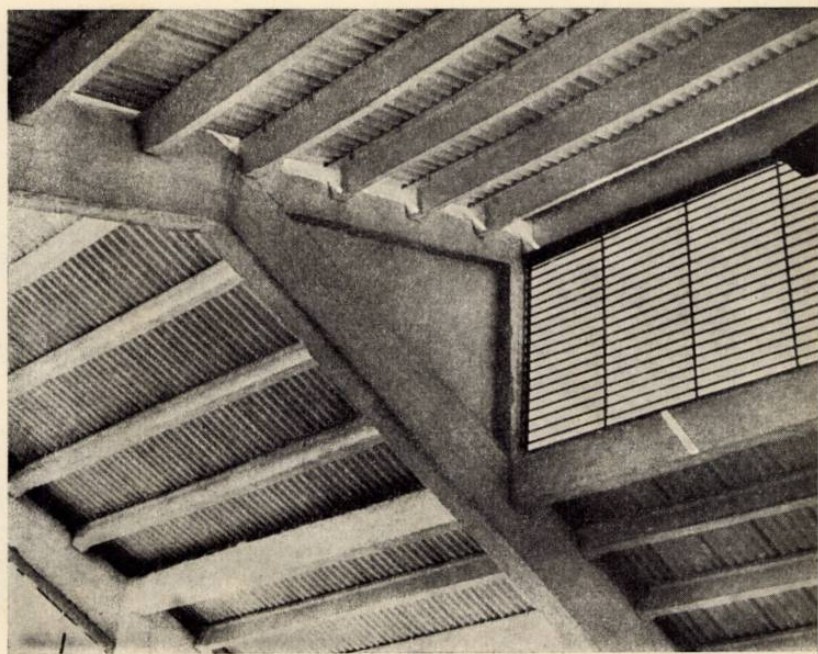
Plastica arhitecturală a acestei clădiri este subliniată de abundența sticlei, material pe care îl considerăm specific unui asemenea gen de construcții.

În acest sens, înseși clapetele reglabile ale ventilațiilor prevăzute în pereții laterali sau la luminator au fost prevăzute din sticlă, ceea ce aduce o notă de personalitate uzinei, răspunzînd totodată necesităților sale tehnologice.

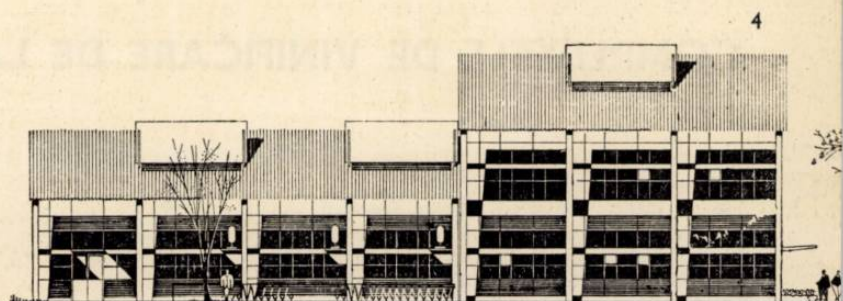
Paserela de legătură cu celălalt corp de clădire este de asemenea prevăzută cu o friză dominantă de ferestre, demonstrînd o dată în plus că la ferestrele de beton armat se pot realiza secțiuni foarte reduse pentru șprosurile ochiurilor de geam.

Atelierul de sortat, ambalat și expedit este o construcție cu două niveluri dispusă paralel cu uzina; la etaj se află sortarea, iar la parter depozitul, cu rampele sale de expediție.

Investițiile făcute anul acesta pentru fabrica de geamuri Blejoi au permis ridicarea apreciabilă a productivității muncii. Astfel, de la producția anuală de 34 tone pe cap de muncitor s-a ajuns la 52 tone, deci la o creștere de 59%. Totodată, prețul de cost al unui metru pătrat de geam a fost redus cu 10%.

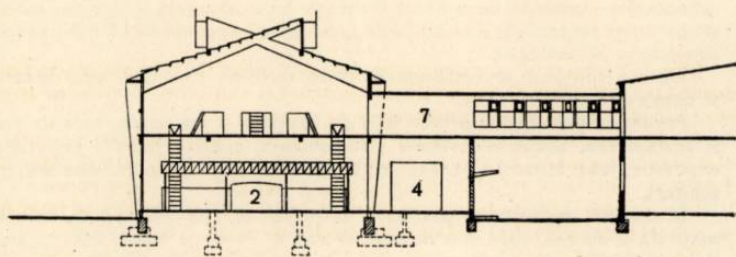

3

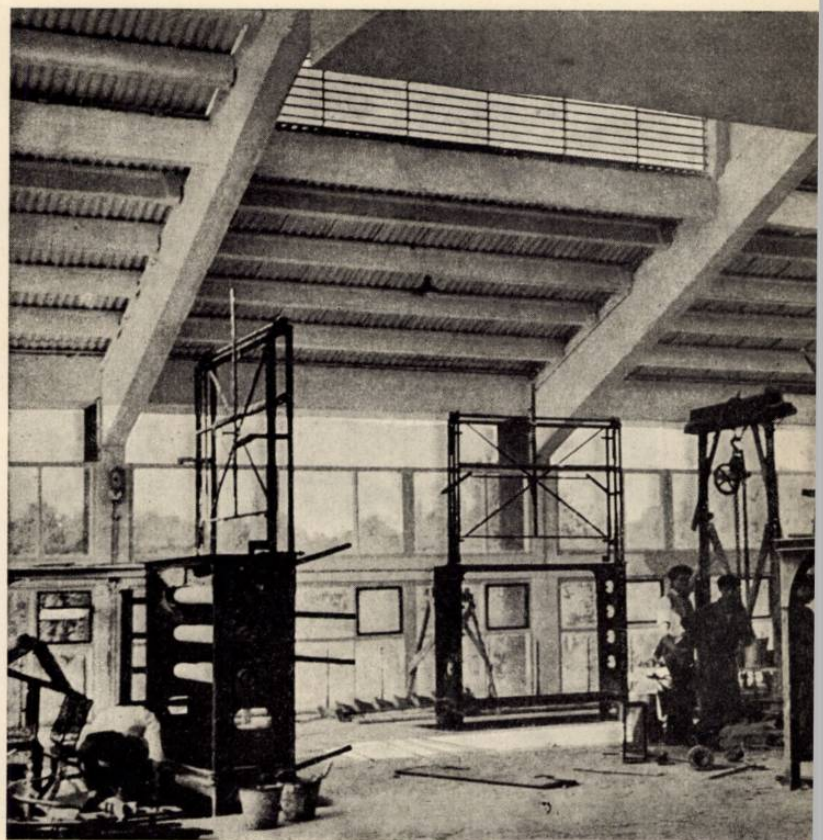
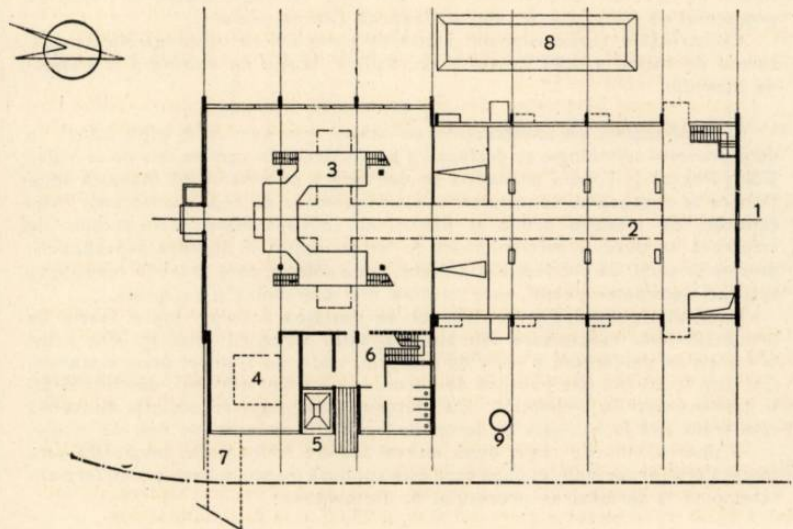
4

- 1 — Secțiune transversală
2 — Plan — 1. Alimentare — 2. Cuptor pentru sticlă topită — 3. Platformă metalică — 4. Cuptor pentru duze — 5. Buncăr de cărbuni — 6. Scară spre grupul social — 7. Paserelă spre atelierul de tăiat și expediție — 8. Bazin pentru sticlă — 9. Coș de fum
3 — Luminatorul — Vedere interioară
4 — Fațada spre calea ferată
5 — Hala în timpul execuției — Vedere interioară

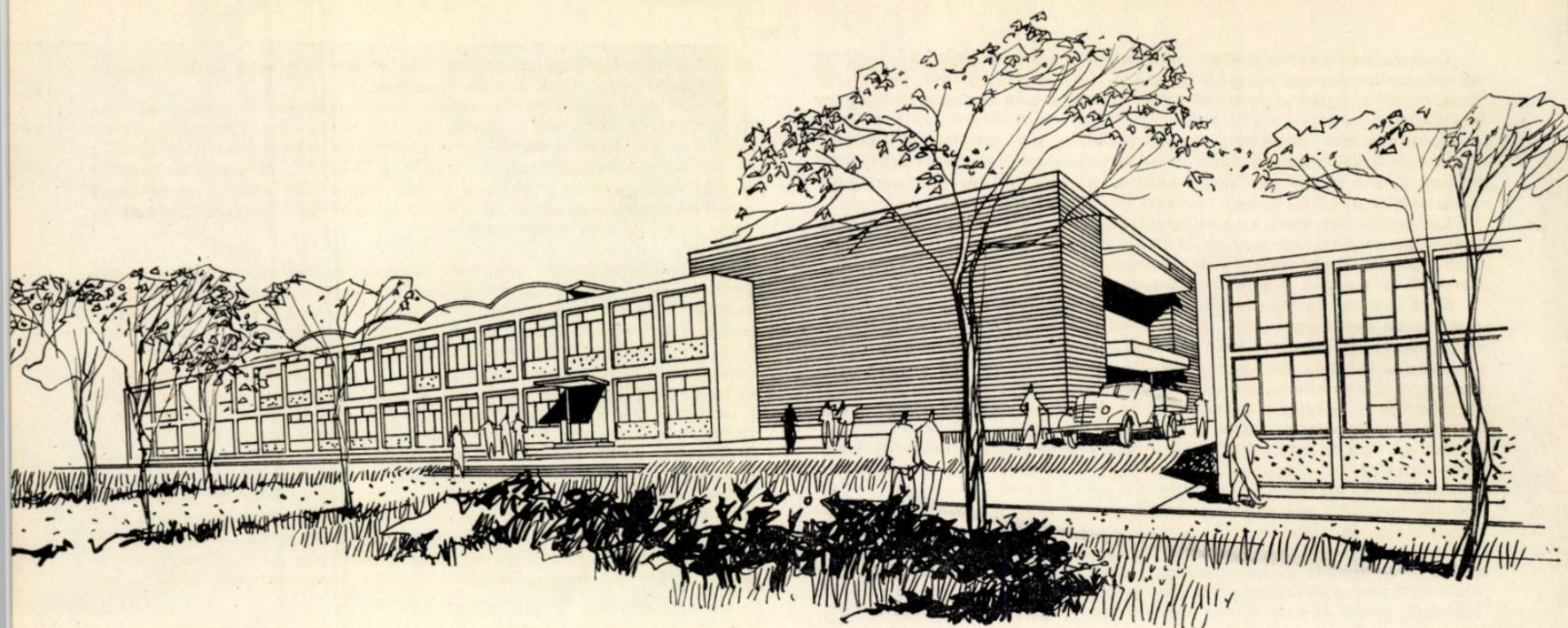

1

2

5

1

COMPLEXELE DE VINIFICARE DE LA VALEA CĂLUGĂREASCĂ ȘI TOHANI

Colectiv de proiectare:

pentru complexul de la Valea Călugărească, autori, arhitecții: Mircea Enescu, Adriana Ciortan și Sanda Almosnino;
pentru complexul de la Tohani, autori, arhitecții: I. Găleşanu și Dorina Vișan
Structura de rezistență: atelier ing. C. Doagă
Șeful proiectelor, arh. N. Ioniță
Proiectant de specialitate I.P.C.M.C.
Proiectant general I.S.P.A.
Șef proiect complex, arh. Andrei Lazăr
Tehnologia: inginerii N. Hudea și C. Greceanu

Ramura viticolă cunoaște astăzi noi forme de industrializare, fapt care a dus la punerea în valoare a produselor noastre, atât pe piața internă, cât și pe cea externă. Mărturie acestui salt calitativ stau nenumăratele medalii de aur cucerite de vinurile românești la diversele concursuri internaționale.

În scopul livrării unor cantități de vinuri tot mai mari și de mai bună calitate, cât și din necesitatea de a se asigura o stabilizare și omogenizare a diferitelor sorturi de vinuri, Ministerul Agriculturii a hotărât construirea unor complexe moderne de vinificare, al căror proces tehnologic să fie în întregime mecanizat și automatizat. Astfel, în acest an s-au proiectat și construit două asemenea complexe, unul la Valea Călugărească — avînd un caracter experimental și de cercetare, cu o capacitate de depozitare de 100 de vagoane în cisterne emailate și 60 de vagoane în butoaie de lemn — iar celălalt la Tohani — avînd un caracter de producție, cu o capacitate de depozitare de 200 de vagoane în cisterne emailate și 80 de vagoane în butoaie de lemn.

Proiectele de execuție a acestor construcții au avut la bază și proiectele tehnologice întocmite de o firmă franceză (care totodată a furnizat utilajele și aparatura respectivă) și sarcinile de proiectare întocmite de I.S.P.A., adaptate proiectelor tehnologice.

Fiecare complex se compune dintr-un pavilion principal, unul secundar și cîteva construcții anexe.

Pavilionul principal cuprinde hala de recepție și vinificare, hala de stocaj și tratamente, anexe industriale (șampanizare, spălare butelii, îmbuteliere, expediție, laboratoare) și anexe social-administrative (birouri, vestiare, grup sanitar).

În directă legătură cu pavilionul principal se află hrubele de învechire naturală a vinului, care sînt dispuse la același nivel cu halele industriale, la Valea Călugărească (unde panta terenului a permis acest lucru) și la o cotă inferioară celei a halelor — îngropate — la Tohani (unde terenul orizontal a impus această soluție).

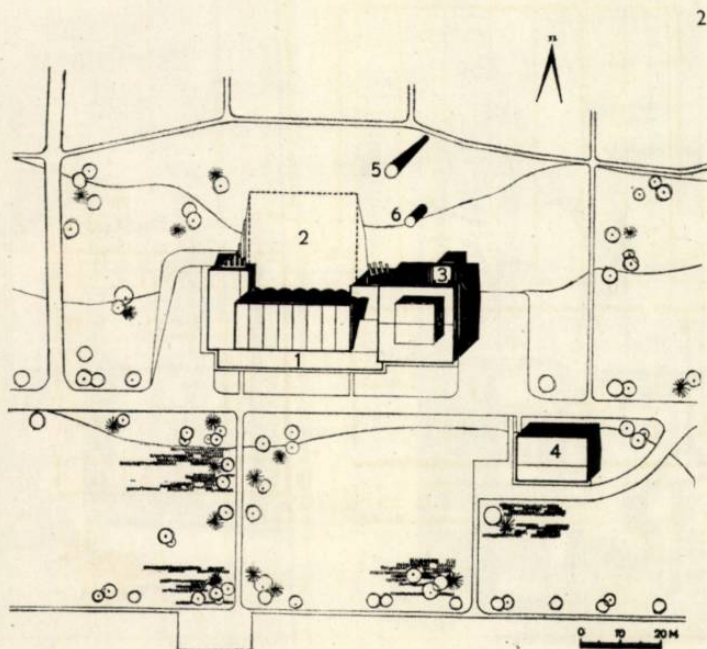
Pavilionul secundar, destinat prelucrării deșeurilor rezultate de la vinificare în vederea valorificării lor, cuprinde, pe lângă încăperile necesare procesului de fabricație, și centrala termică a complexului.

Construcțiile anexe cuprind: stația de pompare cu rezervoarele de apă, turnul de răcire a apei necesare recirculării, stația de clorinare și bazinul de incendiu.

Spre deosebire de construcțiile de același gen executate pînă astăzi, în care procesul tehnologic se desfășoară pe verticală, în complexele de la Valea Călugărească și Tohani producția se desfășoară pe orizontală. Această soluționare se bazează pe considerentul că, fiind vorba de depozitarea unor mari cantități de materie primă și prelucrată, dimensionarea elementelor de structură ar duce la secțiuni mari de beton armat în ipoteza suprapunerii diverselor secții de producție. Ca atare, noua soluție, care prevede rezemarea tuturor cisternelor pe sol, este cu mult mai economică și rațională.

Procesul de fabricație a vinurilor se desfășoară liniar, toate fazele de producție fiind mecanizate sau automatizate. Strugurii recoltați sînt aduși la rampa de descărcare a halei de recepție, unde, cu ajutorul unor macarale, sînt descărcați în niște buncăre de beton, în care sînt zdrobiți, desciorchinați și transformați în mustuială. Cu ajutorul unor pompe, această mustuială este transmisă la bazinele de fermentare dispuse separat, pe linii de vinuri:

— pentru vinurile roșii, după cîteva zile de fermentare, mustuiala este trecută prin prese mobile, după care este condusă înapoi în bazinele de fermentare, pînă la terminarea procesului de fermentare;

2

— la vinurile albe, mustuiala trece din buncăre la scurgătoare, unde se face separarea mustului de ravac de restul materialului; mustul ravac este trecut în bazinele de coacere, de aci în cele de limpezire, iar apoi în cele de fermentare.

Important este faptul că circulația lichidului este asigurată în perfecte condiții de igienă. Transvazările și celelalte operații necesare stocajului și tratării vinului se fac prin intermediul unei tubulaturi de oțel inoxidabil, comandată central de la două tablouri. În acest mod, circulația se face în mediul gazului de carbon, care se produce permanent, evitându-se orice contact cu mediul exterior.

Atât în cazul prelucrării vinurilor roșii, cât și al celor albe, tescovina, ciorchinii și simburii rezultați se transportă la pavilionul de subproduse.

După terminarea fermentării, vinurile sînt trecute la hala de stocaj-tratament, unde sînt depozitate în cisterne de oțel emailat. Aici se efectuează operațiile necesare îmbunătățirii și învechirii lor prin ultrarefrigerare; acest procedeu permite ca într-un timp redus de numai 3—4 luni, să se obțină maturizări echivalente cu cele ale vinurilor învechite pe cale naturală într-un timp de 4 ani. În același timp, prin ultrarefrigerare se obțin limpezirea, stabilizarea și omogenizarea perfectă a vinului.

Pe lângă hala de stocaj-tratament se află secția de șampanizare, care primește vinul tratat și cupajat, transformîndu-l, printr-o nouă fermentare și refrigerare, în șampanie.

Vinurile și șampania sînt livrate în butoaie și sticle, pentru care sînt prevăzute încăperile necesare spălării și imbutelierii.

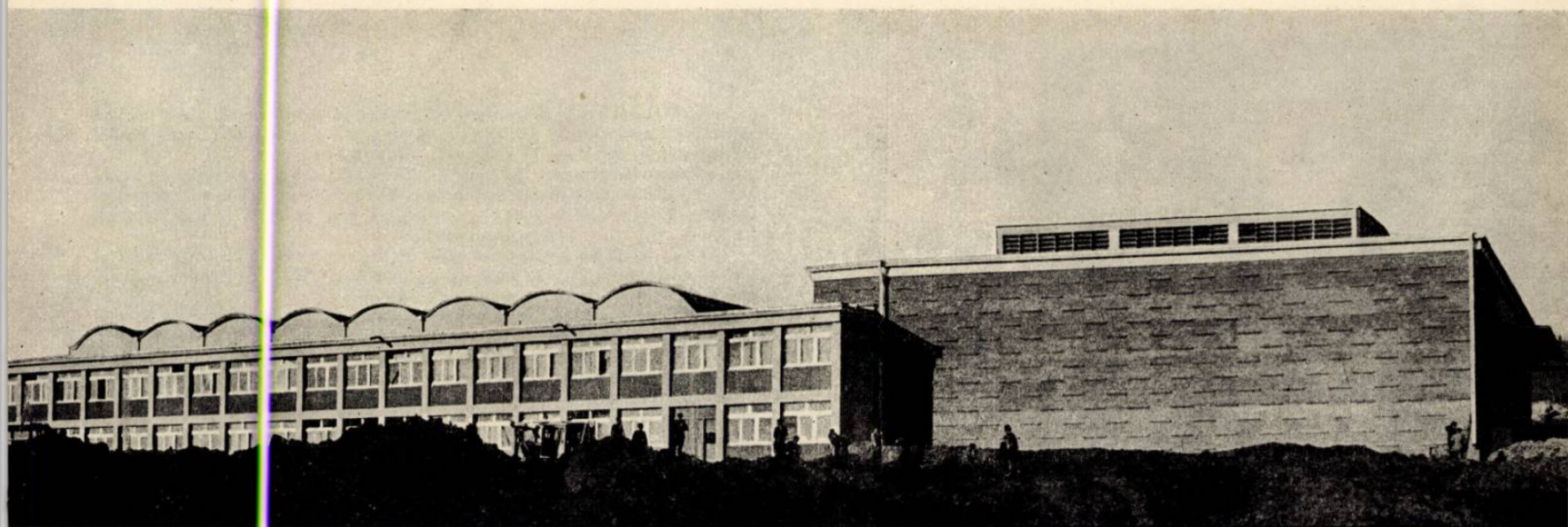
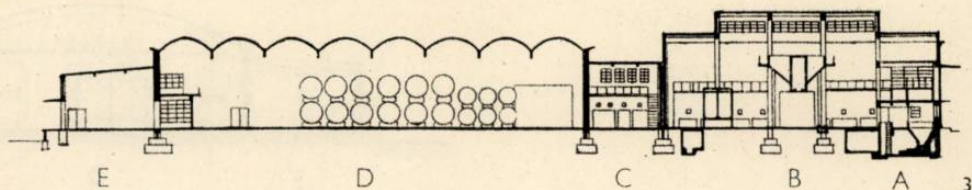
Hrubele, care se găsesc în imediata apropiere a halei de stocaj-tratament, servesc la învechirea pe cale naturală a unei cantități de 10, respectiv 15%

din producția anuală de vin. Depozitarea se face în butoaie de lemn dispuse în compartimente, după ani de învechire.

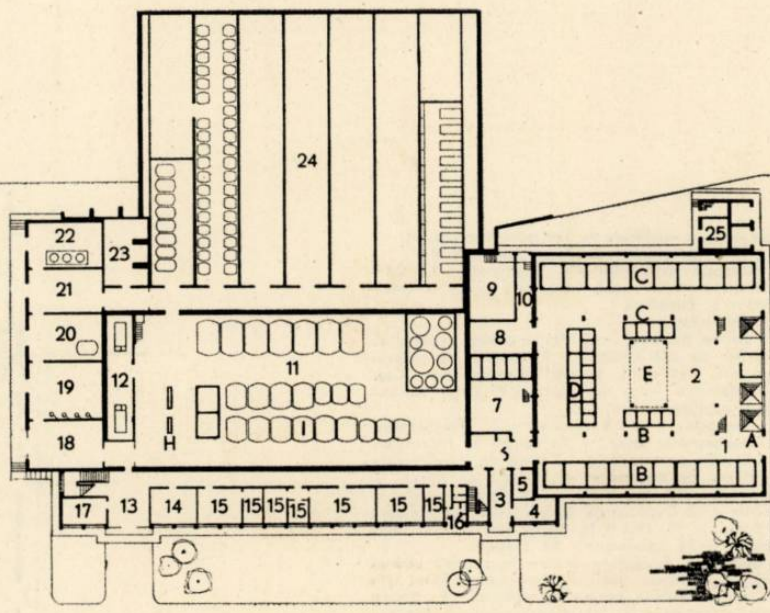
În pavilionul de subproduse se prelucurează tescovina și drojdia rezultată de la vinificare, obținîndu-se coniac, drojdie, rachiuri etc. Tehnologia acestui pavilion a fost studiată de autorii proiectului de arhitectură din I.P.C.M.C., cu ajutorul specialiștilor de la I.C.H.V. și GOSTAT, adoptîndu-se sistemul de distilare a pichetei. În procesul de fabricație a subproduselor se utilizează toate deșeurile rezultate de la vinificare, astfel încît întreaga cantitate de materie primă este valorificată.

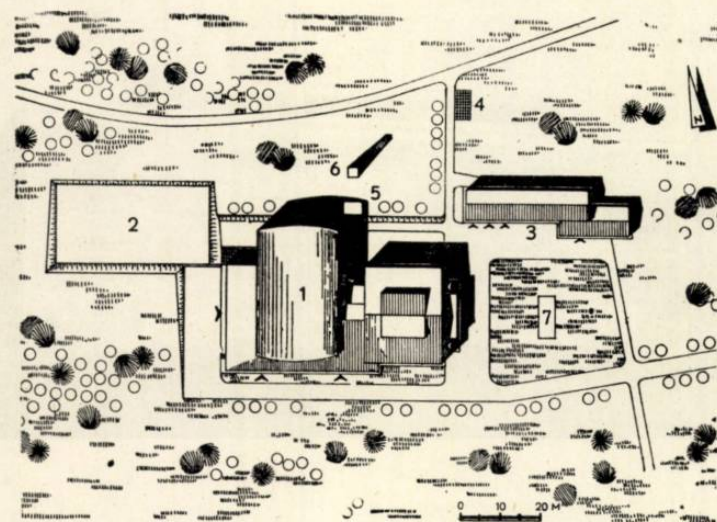
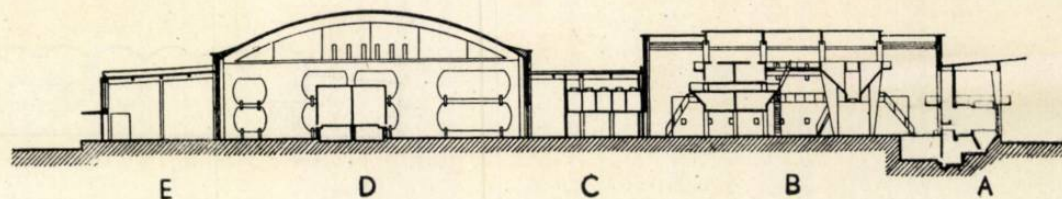
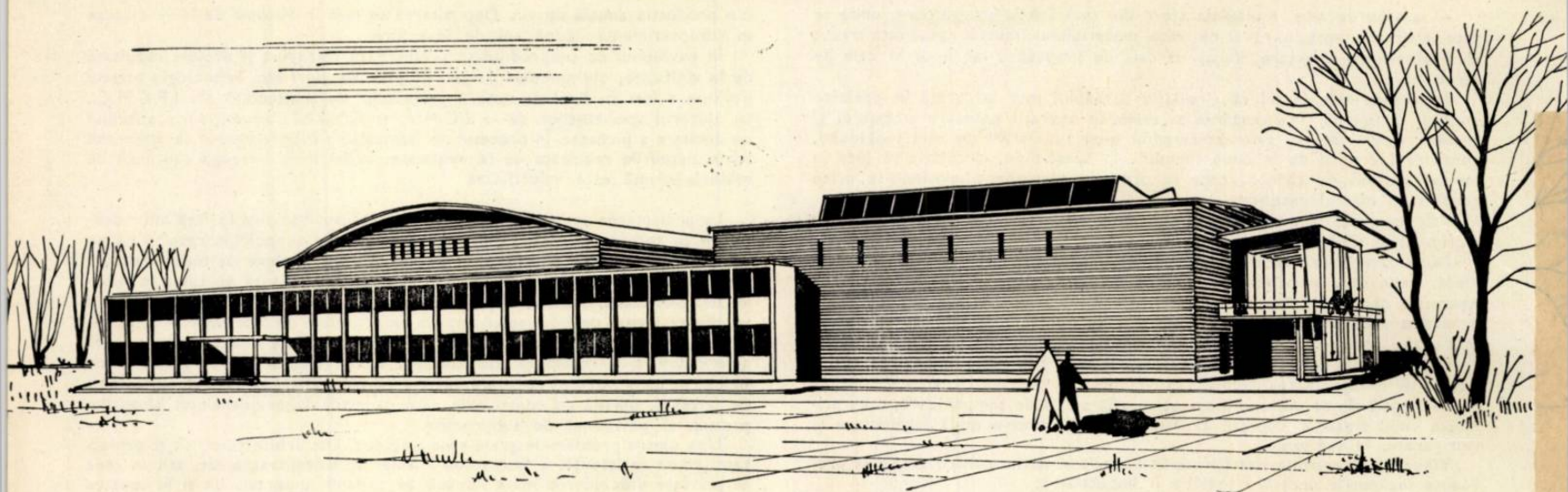
La proiectarea acestor complexe, arhitecții au fost puși în fața unor probleme cu totul noi. Astfel, din analiza procesului tehnologic rezultă că nu este vorba de crame obișnuite, ci de adevărate complexe de industrializare a vinului de proporții unor uzine. Ca atare, proiectanții au ținut să sublinieze acest lucru, căutînd totodată să dea o unitate plastică și un echilibru volumelor destul de frîntate impuse de procesele de fabricație. Atît rezolvarea plastică, cât și cea a partiului au avut în vedere o exprimare sinceră a funcțiunii și a sistemului constructiv; astfel, s-au tratat cu plinuri mari halele în care nu este necesară luminarea naturală, sau cu suprafețe mari de ferestre, partea de construcție care cuprinde laboratoarele și birourile, precum și pavilionul de subproduse.

Una dintre problemele grele care s-au pus, atît arhitecților, cât și proiectanților de rezistență, a fost aceea a halei de stocaj-tratament, atît în ceea ce privește deschiderea mare impusă de utilajul importat, cât și în ceea ce privește condițiile speciale de exploatare (asigurarea unei temperaturi constante de 10—12°). Pentru realizarea optimă a acestor condiții, halele au fost

- 1 — Complex de vinificare la Valea Călugărească — Perspectivă
 - 2 — Plan de situație
 - 3 — Pavilionul principal — Secțiune longitudinală
 - 4 — Complex de vinificare la Valea Călugărească — Vedere de pe șantier
 - 5 — Pavilionul principal — Plan
1. Recepție — 2. Vinificare — 3. Intrare secundară
 4. Birou — 5. Măle — 6. Degajament — 7. Concentrare must — 8. Centrală de ventilație — 9. Stație frigorifică — 10. Stație de pompe — 11. Hală de stocaj și tratament — 12. Sală de filtre — 13. Intrare principală — 14. Bibliotecă — 15. Laboratoare
 16. Grup sanitar — 17. Birou — 18. Depozit de sticle
 19. Spălare sticle — 20. Imbuteliere — 21. Expediție
 22. Șampanizare — 23. Depozit — 24. Hrube
 25. Post trafo
 - A. Buncăre — B. Budane pentru vin alb — C. Budane pentru vin roșu — D. Budane pentru vin aromat
 - E. Lin — F. Stație pentru ultrarefrigerare — H. Tablou distribuitor — I. Cisterne emailate (1—3 vagoane fiecare)

proiectate fără stâlpi intermediari, cu o bună izolare termică, zidurile fiind executate din blocuri de diatomit de 60 cm grosime, peste placa acoperișului punându-se un strat de 12 cm plută expandată.

La Valea Călugărească, acoperișul este realizat din pînze subțiri de beton armat tip Zeiss, de 20,00 m deschidere și 6,00 m travee; la Tohani, acoperișul este prevăzut din pînze subțiri rezemate pe arce de 30,00 m deschidere și 6,00 m travee, cu tiranți precomprimați.

Hrubele au fost realizate din bolți de beton simplu de 30 cm grosime și 6,00 m deschidere, care suportă un strat de cca. 4,00 m de pămînt, necesar asigurării regimului termic impus.

Totodată s-a prevăzut și o instalație mecanică de condiționare a aerului din aceste hale de stocaj și tratament, la o temperatură constantă de 10—12°.

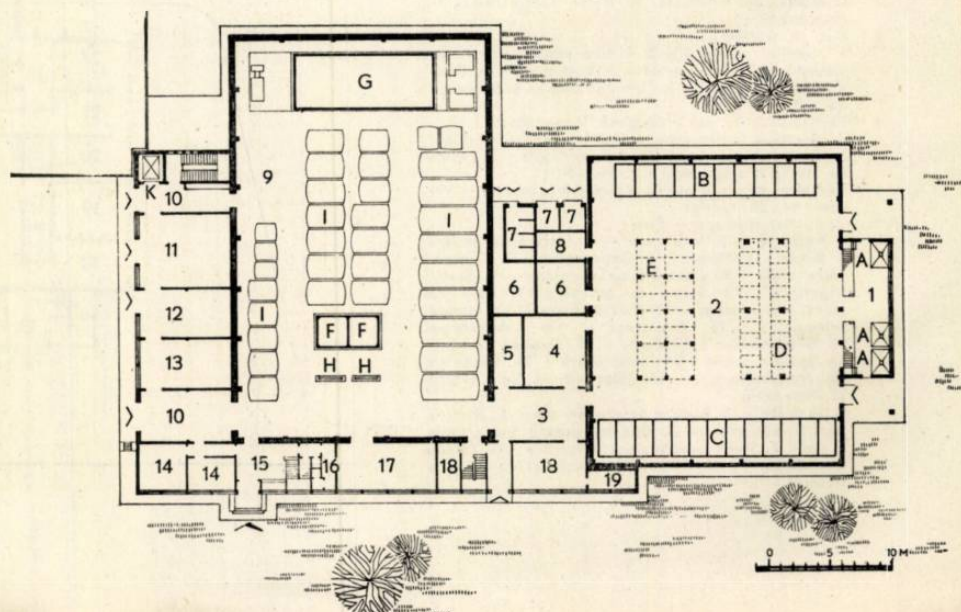
În restul ansamblului s-a folosit sistemul osaturii de beton armat monolit, cu ziduri de umplutură de cărămidă; în scopul obținerii unui cost cît mai redus, s-a căutat a se folosi finisaje ieftine, dar corespunzătoare bunei funcționări.

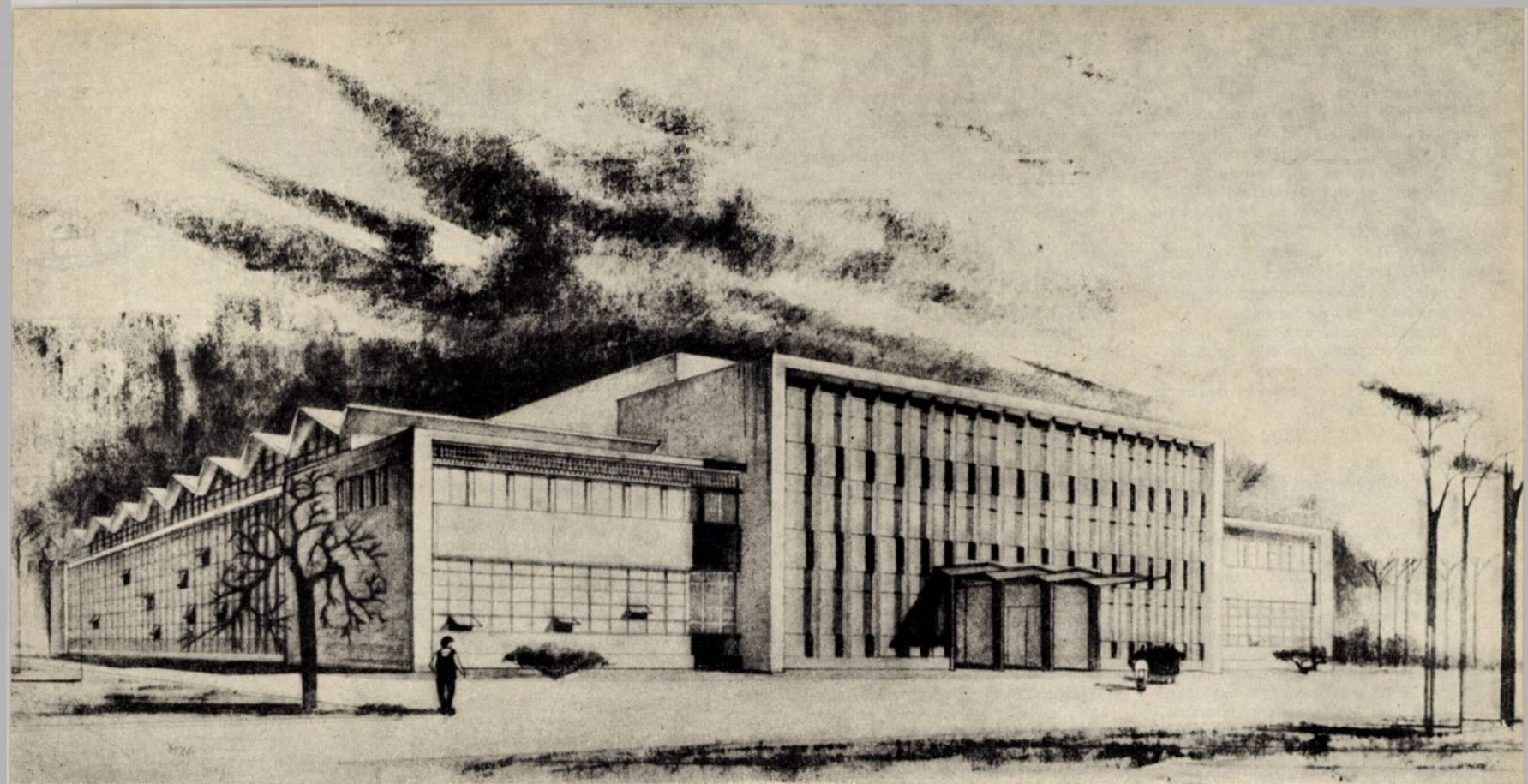
În fiecare dintre cele două complexe lucrează un număr redus de oameni, datorită mecanizării și automatizării procesului de fabricație, și anume: 9 lucrători în pavilionul principal, 20 în pavilionul de subproduse, 25 în exterior (în perioada recoltării și recepționării strugurilor) și 5 în funcțiile de conducere.

Construcțiile au fost proiectate și realizate, în linii generale, într-un termen de numai 9 luni. La 5 octombrie 1959, ambele complexe au intrat parțial în funcțiune, vinificînd recolta din 1959. Sînt în curs de terminare lucrările de finisaj, rețelele exterioare de instalații, drumurile și spațiile verzi, precum și acoperirea hrubelor.

Arh. MIRCEA ENESCU, arh. ION GĂLEȘANU

- 1 — Complex de vinificare la Tohani — perspectivă
- 2 — Pavilionul principal — Secțiune longitudinală
 - A. Recepția strugurilor — B. Vinificare — C. Concentrare must și anexe — D. Hala stocaj și tratament — E. Expediție
- 3 — Plan de situație
 1. Pavilion principal — 2. Hrube pentru învechirea vinurilor pe cale naturală — 3. Pavilion de subproduse — 4. Platformă pentru tescovină — 5. Casa pompelor — 6. Turn de răcire — 7. Bazin de apă
- 4 — Planul pavilionului principal
 1. Recepție — 2. Vinificare — 3. Degajament — 4. Concentrare must — 5. Pompe și hidrofoare — 6. Centrala de ventilație — 7. Post de transformare — 8. Tablou de distribuție — 9. Hala de stocaj și tratament — 10. Expediție — 11. Spălarea sticlei și butoaielor — 12. Depozit de butelii — 13. Șampanizare — 14. Birou — 15. Hol — 16. Punct sanitar — 17. Sala filtrelor — 18. Laborator — 19. Depozit
 - A. Buncăre — B. Budane pentru limpezirea vinului roșu — C. Budane pentru limpezirea vinului alb — D. Lin — E. Budane pentru fermentare — F. Bazine pentru amestec — G. Stație pentru ultrarefrigerare — H. Tablou distribuitor — I. Cisterne de oțel emailat (1—5 vagoane fiecare) — K. Ascensor pentru butoai

În cadrul combinatului de la Reșița a luat ființă în timpul regimului de democrație populară și noul sector de turnătorii de la Mociur, care, cu marile sale turnătorii de oțel, de fontă și de metale neferoase, va satisface în mare măsură necesitățile de piese turnate ale industriei siderurgice. Turnătorie de oțel, care a intrat în funcțiune de câțiva ani, a fost executată după proiecte sovietice, iar turnătorie de fontă, intrată și ea parțial în producție, este executată după proiecte întocmite de IPROMET.

Turnătorie de metale neferoase și de precizie, obiectul articolului de față, se execută după un proiect întocmit la începutul anului 1959 în IPROMET; construcția este acum ridicată aproape în întregime.

Cu prilejul alcătuirii proiectului acestei turnătorii a ieșit în evidență importanța deosebită a muncii arhitecților și inginerilor pentru introducerea noilor soluții tehnice în realizarea unui ansamblu care să îmbine economicitatea cu calitățile funcționale și estetice cerute unei construcții moderne.

Expunerea asupra proiectării acestui obiect prezintă interes și datorită faptului că, existând un proiect anterior, alcătuit pe premise tehnologice similare, rezultatele noii proiectări au avut o bază de comparație.

EVOLUȚIA PROIECTĂRII

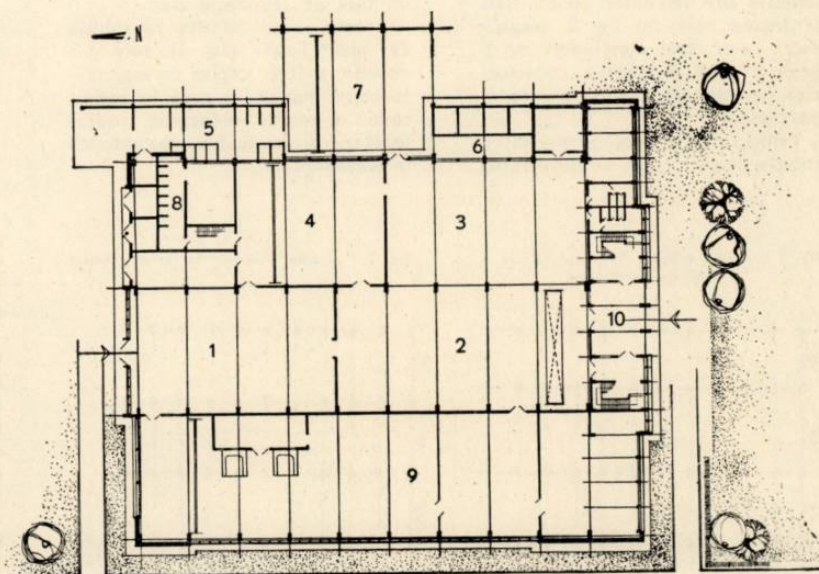
Pentru această turnătorie a fost întocmit un proiect de execuție în anul 1956, care satisfăcea procesul tehnologic dat atunci. Ulterior, cerințele de producție fiind mult sporite față de datele inițiale, a rezultat și sporirea suprafeței ce urma să se construiască și în consecință necesitatea re-proiectării.

O TURNĂTORIE DE METALE NEFEROASE ȘI DE PRECIZIE

Colectiv de proiectare:

autori, arh. P. Mihalik, ing. I. Otescu
colaborator, proiectant N. Nicolau
Inginer tehnolog, I. Ghenea
Șef atelier de arhitectură, arh.
G. Nicolau
IPROMET

1. Topire
2. Turnare-formare
3. Miezuire-uscare forme
4. Curățătorie
5. Depozit acoperit pentru materiale de fuziune
6. Depozit acoperit pentru materiale de formare
7. Depozit descoperit pentru forme
8. Stație electrică
9. Turnătorie de precizie
10. Anexe, vestiare, birouri, laborator

În turnătorie de neferoase și precizie urmează să se toarne, pe lângă altele, în special piesele necesare noii fabricații de motoare Diesel-electrice și a producției de turbine cu abur și hidraulice.

Principalele procese de producție vor avea loc în hala propriu-zisă, având trei deschideri. În deschiderea centrală se vor afla cuptoarele de inducție pentru topirea metalelor și spațiile necesare platformelor pentru turnare și formare. Într-una din cele două deschideri laterale se va afla secția de miezuire, cuptoarele de uscat

miezuri și forme și curățătoria. În aceeași deschidere, pe unul dintre fronturi sînt grupate, pe etaj, spațiile anexelor pentru alimentarea cu energie electrică. În cea de-a treia deschidere se va organiza turnătoria de precizie, cu tehnologie și flux propriu, nelegată de restul decit prin deservirile comune.

Pe latura de est sînt amplasate depozitele, iar pe cea de sud, spre turnătoria de fontă, se va alătura o clădire anexă cuprinzînd vestiarele, birourile, laboratorul și atelierul de întreținere.

MODIFICAREA TEMEI PRIN COLABORAREA CU TEHNOLOGII

Tema tehnologică inițială era bazată pe ideea încadrării procesului de producție dezvoltat în trasa hălei din proiectul existent.

Se preconiza păstrarea proiectului ca schemă și ca detalii constructive, cerîndu-se numai prelungirea a două dintre deschideri cu cîte două travese de 6,00 m. Soluția părea, la prima vedere, corespunzătoare. În același timp, proiectarea putea fi urgentată prin reutilizarea detaliilor din proiectul existent, realizîndu-se astfel o scurtare a termenului de execuție a lucrării pe șantier.

Ansamblul constructiv ar fi avut

atunci, în plan forma din fig. 1, care ar fi dus însă la un aspect exterior necorespunzător.

În același timp, la o analiză a proiectului s-a constatat că soluțiile de arhitectură și cele constructive proiectate în 1956 sînt depășite, nemaicorespunzînd noilor mijloace tehnice. Nici aspectul arhitectural și nici indicii economici rezultați nu mai sînt satisfăcători.

În acel moment s-a văzut că trebuie reconsiderat proiectul în ansamblu. A început astfel discutarea tehnologiei însăși, de către arhitect și tehnologi în colaborare cu consiliul tehnic din institut.

Suprafață suplimentară necesară față de mediul proiect

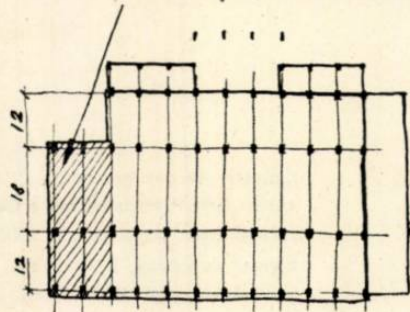

Fig. 1 — Trasa stilpilor din soluția proiectului inițial cu prelungirea necesară noii teme tehnologice

PLANUL

O primă concluzie a acestei conclucrări a fost că pentru noul profil al producției ar fi fost indicate alte deschideri pentru hală și anume cele din fig. 2. Inegalitatea celor trei deschideri ar fi generat însă o schemă constructivă nerațională și volume neproporționate.

Principal, trebuia urmărită o soluție în care, prin uniformizarea

celor trei deschideri, să se asigure o repartizare perfectă a spațiilor tehnologice și a celor auxiliare și un flux de fabricație clar.

Aceste studii au dus la soluția de plan finală (fig. 3), care s-a dovedit a fi pe deplin corespunzătoare tehnologic și care, în același timp, a permis reducerea suprafeței construite față de cea indicată în tema inițială.

Fig. 2 — Trasa stilpilor în prima soluție a tehnologiei ameliorate

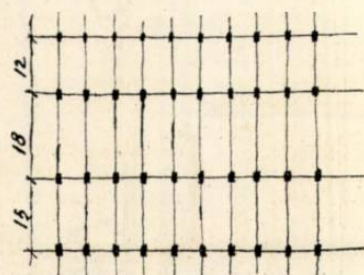
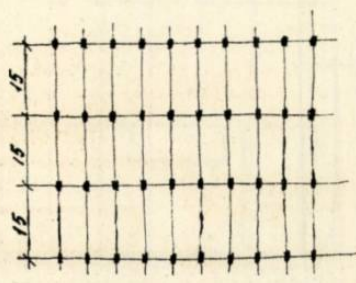

Fig. 3 — Trasa stilpilor în soluția finală

PROFILUL TRANSVERSAL

Schema în plan fiind definitivată, urma să se stabilească profilul, deci și scheletul constructiv.

La o cercetare atentă a secțiunii curente din vechiul proiect (fig. 4) a apărut posibilă o eventuală reducere a suprafețelor de luminare și ventilare a hălei. Într-adevăr, la o recalculare a acestor suprafețe în funcție de degajările de căldură ale utilajelor pe noile amplasamente, s-a ajuns la rezultate foarte avantajoase pentru economicitatea construcției. S-a renunțat la luminatoarele pe toate cele trei deschideri, fiind înlocuite cu deflectoare.

Urma ca arhitectul, împreună cu inginerul constructor, avînd aceste date de bază (fig. 5), adică o hală cu trei deschideri egale, cu nava centrală suprainălțată, bine luminată natural și ventilată cu deflectoare, să găsească o soluție constructivă foarte economică, estetică și ușor de executat, pentru a se reduce la minimum timpul de execuție a lucrărilor.

S-a ajuns la următoarea schemă de principiu: două nave laterale mai joase, luminate prin panourile de ferestre ale fațadelor și ventilate cu deflectoare, o navă centrală suprainălțată luminată prin două fișii de ferestre deasupra celor laterale și prin fronton (fig. 6).

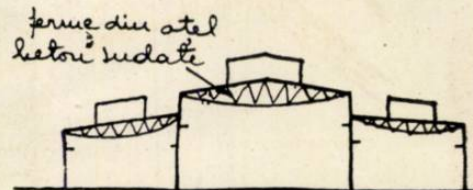

Fig. 4 — Profilul hălei din proiectul inițial

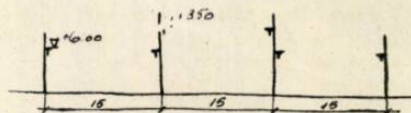

Fig. 5 — Datele de bază pentru profilul secțiunii finale

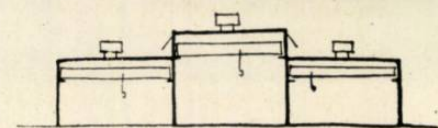

Fig. 6 — Profilul de principiu al hălei în soluția finală

SOLUȚIA CONSTRUCTIVĂ

Soluția tehnică a sistemului constructiv trebuia deci să răspundă tuturor acestor date, să fie în special economică și să participe la obținerea efectului plastic al arhitecturii ansamblului.

S-a ajuns, în principiu, la concluzia că cea mai avantajoasă soluție pentru acoperirea navelor laterale, ținînd seama și de faptul că podurile rulante au o capacitate de ridicare redusă (5 tone), este utilizarea pinzelor subțiri de beton armat turnat monolit. După studierea unui număr de variante posibile s-a adoptat, ca cea mai potrivită, pinza subțire în suprafețe cutate, soluție utilizată pentru prima oară

s-a transformat ea însăși, datorită cutării, dintr-un element plan într-unul spațial, devenind astfel autoportantă pe 15 m deschidere.

Pentru nava centrală, mai înaltă, s-a căutat o soluție care să permită utilizarea ca suprafață de luminare și ventilare a întregii diferențe de înălțime dintre nave. De asemenea a fost ales sistemul constructiv care să permită execuția cu cofraje reutilizabile, fără susțineri. Acoperirea a fost proiectată din beton armat turnat monolit, cu grinzii cu carcase sudate prin care se obține un aspect favorabil, la interior grinzile fiind foarte subțiri, lamelate (fig. 8).

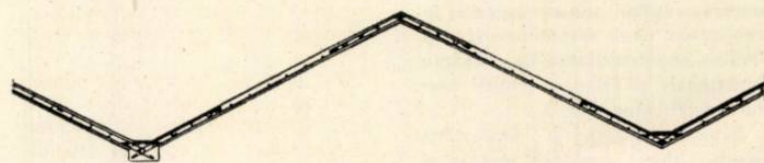
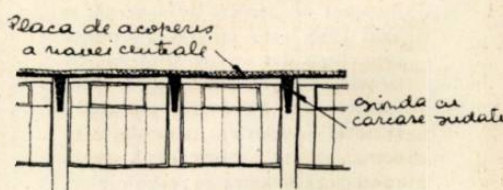

Fig. 7 — Secțiune prin pinza subțire cutată

la noi în construcții industriale cu deschideri mari (fig. 7).

Avantajele evidente erau: înălțimea minimă de construcție, ușurință în execuție, utilizîndu-se cofraje de inventar în panouri drepte, efectul plastic deosebit pentru interior și exterior (fig. 9) și mai ales economicitatea obținută prin eliminarea oricărui element principal de susținere a plăcii — grinzii de cadru sau ferme, ca în soluțiile clasice. Placa de 7 cm grosime

Fig. 8 — Secțiune prin acoperișul navei centrale cu grinzii cu carcase sudate

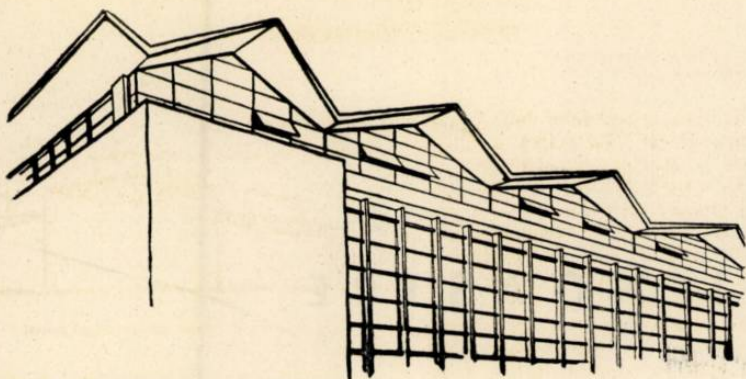

Fig. 9 — Perspectivă exterioară — Detaliu

REZOLVAREA ARHITECTURALĂ

Planul ansamblului construcției se prezintă ca o rețea regulată de stâlpi pe patru șiruri principale, cuprinzând cele trei deschideri egale prevăzute cu poduri și grinzi rulante. Suprafața totală construită a halei este de 2 620 m². Pe fațada secundară de est se află depozitele acoperite pentru materialele de formare și de fuziune și depozitul descoperit pentru forme (fig. 1).

Secțiunile și fațade. Secțiunea transversală și cea longitudinală, precum și fațadele arată în ce măsură s-a putut obține o proporționare a volumelor, un echilibru al formelor. Prin felul de exprimare a volumelor în fațade s-a căutat să se retușeze pe cât posibil proporțiile dintre volumele rezultate din necesitățile de plan și de elevație ale tehnologiei, nu tocmai fericite pentru toate fronturile.

Cele mai dificil de rezolvat au fost frontoanele clădirii, adică fațadele de sud și de nord.

Dacă însă fațada dinspre sud a putut fi bine rezolvată prin alipirea anexei vestiarelor, căreia printr-o anume repartizare a spațiilor pe etaje i s-a putut da un joc de volume corespunzător ca plastică, pentru frontul de nord nu s-ar fi putut face același lucru fără a interveni un fals în tratarea fațadei.

Unui eventual fals i s-a preferat însă exprimarea sinceră a volumelor. Ameliorarea proporțiilor acestui fronton, având nava centrală decroșată, aproape pătrată, s-a realizat prin tratarea ei pe verticală, cu o serie de panouri de ferestre prefabricate. Acestea vor fi clădite una peste alta și legate pe verticală cu nervuri interioare lamelate, a căror armătură

va fi sudată ca niște grinzi cu zăbrele (fig. 10). Prin turnarea lamelelor va fi monolitizată întreaga fațadă, fără a mai necesita obișnuitul schelet greoi de beton armat al frontoanelor.

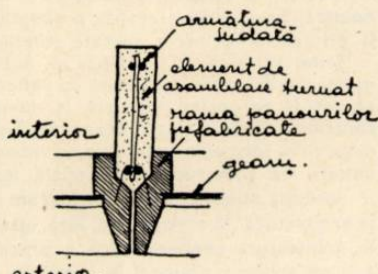

Fig. 10 — Detaliu de montare a panourilor de ferestre de beton armat, la frontul dinspre nord

Elementul de arhitectură principal, dominant, al fațadelor lungi este coronamentul navelor laterale, format din plăci cutate ieșite în consolă (fig. 9). Pentru accentuarea efectului de ușurință pe care îl are acest sistem de acoperire prin însăși natura sa, sub el se desenează o bandă continuă de ferestre metalice, mascând stâlpii de beton și urmărind zig-zagul plăcilor.

Restul fațadei principale, în afara plinurilor laterale, va fi închis prin montarea unor panouri de ferestre prefabricate.

În contrast cu linia frântă a cornișei fațadelor laterale, toate celelalte volume sînt exprimate prin linii drepte. Suprafețele lor sînt tratate cu linii accentuate verticale sau orizontale, pentru a scoate în evidență întrepătrunderile și legăturile în compoziția acestor volume.

CONSIDERENTE ECONOMICE

În tot timpul proiectării a existat o preocupare continuă pentru reducerea prețului de cost. Soluționarea planului de ansamblu prin organizarea suprafețelor și a fluxurilor într-o rețea constructivă clară, alegerea sistemelor constructive pentru scheletul de rezistență și pentru realizarea fațadelor, rezolvarea de-

taliilor de arhitectură și a celor constructive, toate au participat la obținerea unui cost redus pentru investiții.

Din studiul tehnico-economic, avînd ca bază de comparație proiectul similar întocmit în 1956, au reieșit indicii de cost din tabelul alăturat.

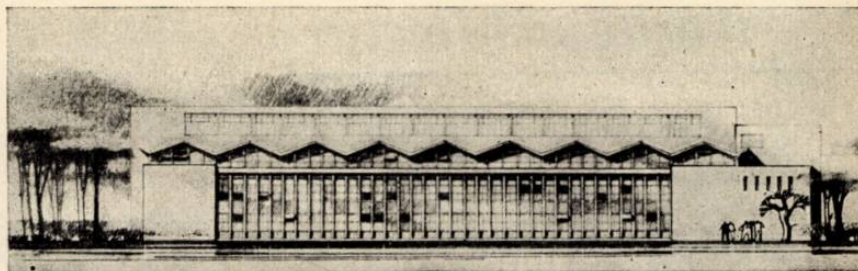
Obiectul	Proiectul vechi (lei/m ²)	Proiectul nou (lei/m ²)
Hală	1 180	760
Anexe (vestiare, birouri și laborator)	794 desfășurat	527

Se remarcă în special costul redus obținut pe metru pătrat de hală pentru o turnătorie, cu regimul de lucru specific halelor grele. Indicele de 760 lei/m² construit este cu totul neobișnuit pînă acum, mai ales dacă se consideră și dificultățile de fundare specifice amplasamentului.

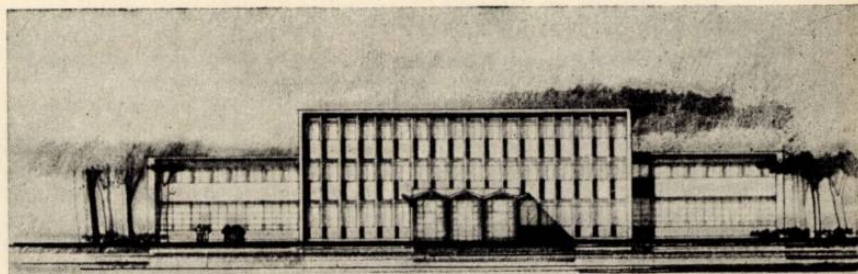
În total, prin modificarea soluției din proiectul anterior s-a realizat o economie de investiție în construcții de 1 500 000 lei, reprezentînd cca. 37%.

Prin utilizarea rațională a noilor mijloace tehnice de care putem dispune acum, prin documentare, studiere și urmărire atentă a lucrărilor pe șantier, se va ridica neîncetat nivelul calitativ al lucrărilor de construcții, se va reduce din ce în ce mai mult prețul de cost. În acest fel, proiectanții pot participa activ la întărirea puterii industriale și economice a țării.

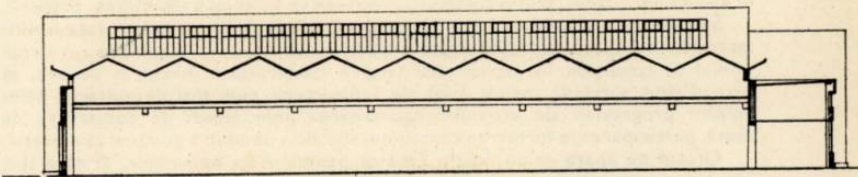
Arh. P. MIHALIK, ing. I. OTESCU

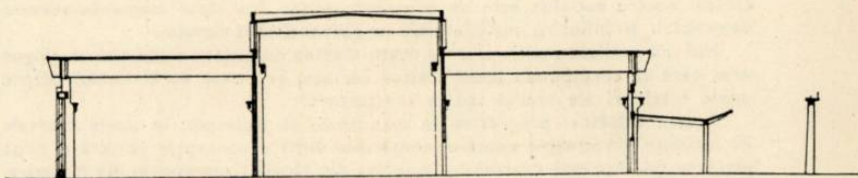
Fațada laterală vest

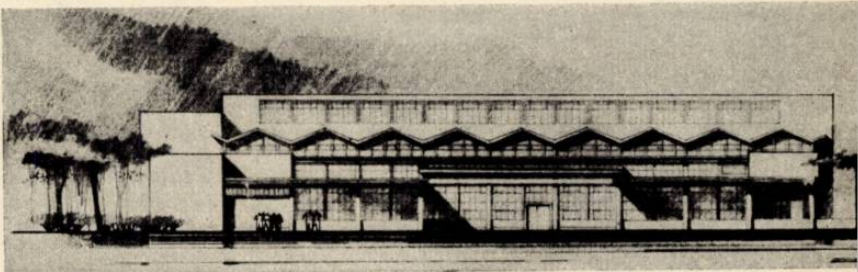
Fațada principală sud cu grupul anexă

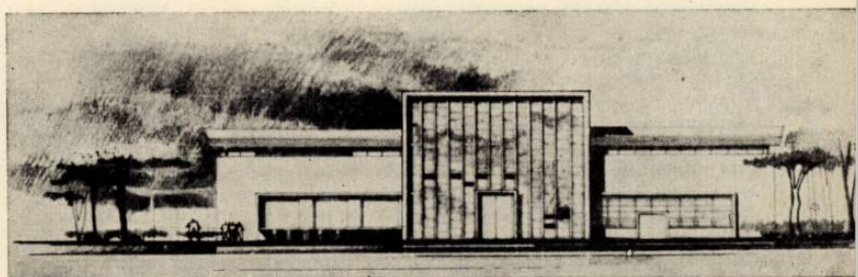
Secțiune longitudinală

Secțiune transversală

Fațada laterală est

Fațada posterioară nord

A. Vlasov

Vicepreședinte al Academiei de construcții și arhitectură a U.R.S.S.

STILUL ARHITECTURII NOASTRE

Noi, arhitecții, am întâmpinat începutul septenaliului sub semnul restruc-turării creatoare a muncii noastre. Țara a intrat într-o nouă perioadă impor-tantă de dezvoltare, iar noi suntem datori să răspundem cât mai deplin și mai bine înaltelor cerințe pe care ea le pune în fața arhitecturii.

În primul rând, este important pentru noi să știm ce anume să construim și să dăm la această întrebare un răspuns amplu, în fiecare proiect de oraș sau clădire. Se pune apoi problema din ce anume construim și în această privință așteptăm răspunsul industriei de materiale și de fabricate de con-strucție. Și, în sfârșit, constructorii răspund la întrebarea: cum construim?

Arhitectul, participant direct la toate verigile acestui proces complex, este chemat să asigure calitatea superioară a clădirilor și a complexelor de clădiri, să creeze maximum de confort pentru oameni, să asigure desăvîr-șirea tehnică, economicitatea și expresivitatea estetică. Tocmai pe această bază multilaterală se naște noul stil al arhitecturii sovietice.

Problema stilului este una dintre problemele centrale și totodată deosebit de acută a creației arhitecților sovietici. Din păcate, stilul în arhitectură a fost considerat mult timp numai ca o categorie pur estetică. Stilul însă, nu poate fi conceput în afara progresului tehnic și, ceea ce este mai important, în afara fondului social al arhitecturii, chemate să servească societatea, poporul.

Sarcinile grandioase pe care le trasează arhitecturii sovietice viața multi-laterală, în impetuoasă dezvoltare a țării noastre, pot fi rezolvate cu succes numai în condițiile industrializării largi a construcției. Avem în vedere, în primul rând, sarcinile sociale mari ale arhitecturii, cum sînt dezvoltarea prin-cipiilor progresive ale urbanismului, crearea unor tipuri de construcții de masă, participarea la formarea conștiinței sociale a omului, a gustului său estetic.

Orașul ne apare ca un mediu sănătos pentru viața oamenilor, în care sînt amplasate, în mod corespunzător, întreprinderile industriale, cvartalele caselor de locuit și centrele publice, în care sînt folosite multilateral parti-cularitățile naturale pentru organizarea optimă a spațiului, în care volumul și proporțiile clădirilor corespund cerințelor producției industriale a construc-țiilor. Tocmai în felul acesta concepem noi ansamblul urbanistic ca treaptă superioară a măiestriei arhitecturale și, prin urmare, ca manifestare superioară a particularităților stilului în arhitectură.

Nu putem vorbi despre oraș ca despre o simplă sumă de străzi și piețe. Orașul nostru socialist este un organism unitar, ale cărui elemente servesc dezvoltării și înfloririi multilaterale a personalității omului.

Noi am realizat multe. Dar cu toate acestea nu putem numi nici un singur oraș care să corespundă total acestor cerințe. Se poate vorbi numai despre unele trăsături ale noului stil în arhitectură.

Aceste trăsături progresive se manifestă, de exemplu, în unele cvartale de locuințe din orașele noastre, construite după o concepție unitară și după proiecte tip. Așa este cvartalul al nouălea din Novie Cereomuşki din Moscova, construcția raionului Scemilovka din Leningrad și Ceokolovka din Kiev, cvartalele de locuințe dintr-o serie de orașe noi cum sînt Voljsk, Kohtla-larve, Novaia-Kahovka, Sumgait.

Menționăm aci orașelul de locuințe Gurievsk, născut în anii războiului, în stepa lipsită de apă din Kazahstanul apusean. Urmărim mersul construcției noii așezări muncitorești a uzinei de transformatori din Zaporije. Ne gîndim la fenomenul atât de remarcabil cum e mutarea locuitorilor din 36 de sate mici care s-au unificat în colhozul «Timirișev» (regiunea Gorki) în trei așezări de tip orașenesc. Să privim străzile bine amenajate și casele confortabile din Ksaverovka din Kievscina, primul oraș colhoznic din Ucraina. În toate aceste locuri vom întâlni străduința de a crea pentru oamenii sovietici cele mai bune condiții de viață, de a le asigura o muncă productivă, dezvoltarea lor fizică și intelectuală.

Pe drumul creării stilului socialist întâmpinăm încă dificultăți însemnate. Cea mai serioasă dintre acestea este necesitatea de a ține seama, nu numai de cerințele actuale față de întreprinderile industriale și agricole, față de casele de locuit și de clădirile publice, față de orașe, de centrele muncitorești și de sate, dar și față de cerințele zilei de mîine. Tot ceea ce construim este prevăzut pentru o perioadă îndelungată, în orice caz pentru multe decenii. Avem datoria să apreciem arhitectura noastră și, prin urmare, și particulari-tățile sale stilistice, atât din punctul de vedere al contemporanilor noștri, cit și din punctul de vedere al oamenilor viitorului.

Dacă analizăm problema stilului în directă dependență de influența tehnicii de construcție, ne putem ușor convinge de faptul că industrializarea construcției creează premisele tehnice materiale pentru dezvoltarea unor calități noi în arhitectură. Reducerea greutateii clădirilor, prin folosirea elementelor de construcții și a materialelor progresive, creșterea nivelului de mecanizare a lucrărilor, trecerea la industrializarea totală a elementelor prefabricate, transformarea șantierului de construcție într-unul de montaj, toate acestea răstoarnă canoanele înrădăcinate de veacuri în arhitectură.

Formarea stilului este influențată de folosirea betonului armat prefabricat, care constituie baza construcției industriale contemporane. Betonul armat intră nemijlocit în sfera arhitecturii, în proiectarea tip, în elaborarea elemen-telor de construcții și a fabricatelor tip, în compoziția arhitecturală.

Procedul confectionării prefabricatelor de beton armat prin laminare, metoda executării elementelor de construcții cu pereți subțiri casetați,

panourile de vitro-cărămizi, panourile din azbociment, din betoane ușoare și celulare, elementele spațiale care alcătuiesc camere și apartamente întregi — toate acestea, nu numai că sînt progresive și raționale în sine, nu numai că permit înnoirea fondului material al orașelor, așezărilor și satelor noastre, dar influențează și crearea noului stil al arhitecturii socialiste.

În același timp suntem datori să subliniem faptul că nu vom putea vorbi despre nici un fel de stil arhitectural, despre nici un fel de succes comun al arhitecturii și tehnicii, dacă nu va fi mult îmbunătățită calitatea construcției noastre. Efortul de a realiza o simplitate armonioasă în arhitectură poate fi discreditat printr-o calitate inferioară a construcției.

Stilul arhitecturii socialiste se dezvoltă ținînd seama de particularitățile naționale. În prezent, o dată cu înflorirea națiunilor socialiste are loc și un proces de apropiere între ele. În domeniul arhitecturii, la această apropiere contribuie fără îndoială dezvoltarea unor tipuri unitare de clădiri, pentru deservirea formelor comuniste de muncă, viață, cultură, cum și a unor metode unitare de construcție industrială înaintată.

Intenția noastră nu este nicidecum diminuarea rolului tradițiilor naționale în arhitectură. În același timp, însă, este vădit neindicată transpunerea necritică în arhitectura contemporană a procedeelor și formelor trecutului. Pentru a fi un arhitect național în condițiile sovietice este necesar să creezi opere moderne.

Respectarea particularităților naționale ale arhitecturii sovietice ruse a fost înțeleasă, pînă relativ recent, de unii arhitecți, ca o restaurare a for-melor rusești vechi, a formelor clasicismului sau ale barocului rus. Exemple de acest fel ne oferă construcțiile canalului Volga-Don, clădirea înaltă a hote-lului din piața Komsomolsk din Moscova, stația de metro «Arbatskaia». Majoritatea arhitecților au depășit această concepție, dar ea se mai manifestă pe alocuri în practica noastră.

Casa Sovietelor din Belgorod, palatul pionierilor din Riazan, spitalul din Krasnoturinsk, prezentate anul trecut la expoziția celor mai bune clădiri construite în R.S.F.S.R., au fost clădite după canoane de mult învechite.

Relativ recent a avut loc la Alma-Ata o discuție cu privire la orientarea creatoare a arhitecturii noastre. În raportul lui M. M. Mendikulov, membru corespondent al Academiei de construcții și arhitectură a U.R.S.S., au fost supuse unei critici aspre căutările inovatoare ale arhitecților. El reproșa absența oricărui element de decor național în proiecte.

Raportorul chema pe arhitecți să folosească în proiecte o serie de forme arhaice ale arhitecturii din Asia Centrală, cum sînt arcul ogival, cornișele și capitellurile în formă de stalactite, cupolele, zidurile pline.

Desigur că participanții la discuție nu au fost de acord cu tov. Mendikulov. Totuși, unii arhitecți, încurajați de o asemenea justificare «teoretică» a pozițiilor lor greșite, continuă și în prezent, după cum a arătat deunăzi a treia sesiune a arhitecților din Kazahstan, să frîneze introducerea noului în practica construcției.

Elementul principal în orice stil arhitectural îl constituie atitudinea față de om și față de nevoile sale. Arhitecții sovietici nu au fost totdeauna credin-cioși acestui principiu. În creația anilor postbelici, deși au fost obținute nume-roase realizări, au avut loc și denaturări și exagerări grave, care s-au mani-festat în special la construirea clădirilor înalte din Moscova.

Ce exprimă, de exemplu, arhitectura hotelului «Ucraina» sau a casei de locuit de pe cheul Kotelniceskaia? Ele se caracterizează prin forma fan-tezistă a planului, prin structura spațială căutat rafinată, cu numeroase ele-mente care nu au nici o latitudine, prin elementele de construcție neraționale, din care cauză s-a ajuns la un preț de cost prea mare al apartamentelor. Au trecut numai cîțiva ani, dar sîntem în drept să afirmăm că arhitectura acestor clădiri înalte nu a rezistat probei timpului.

O piatră de hotar care a marcat începutul unei hotărîte restruc-turări în arhitectură a reprezentat-o Consfătuirea unională a constructorilor din 1954, care a arătat rămînerea în urmă a arhitecturii față de nevoile orașului, față de cerințele construcției industriale de masă.

Anii care au trecut au fost ani de serioasă restruc-turare creatoare a acti-vității arhitecților. Totuși, ar fi o greșală mare să credem că am realizat totul. Aceasta ne-o amintesc permanent cuvintele lui Nikita Sergheevici Hrușciiov, rostite în cuvîntarea sa de la Consfătuirea unională a construc-torilor din 1958. «Încă nu toți arhitecții au renunțat la folosirea unor orna-mente inutile, dar scumpe, la fațadele clădirilor — a spus N. S. Hrușciiov. Avem destule exemple de acest fel în construirea gărilor, cluburilor și altor clădiri. Aceasta dovedește că restruc-turarea arhitecturii încă nu s-a terminat. Mulți înțeleg greșit sarcinile restruc-turării, în care văd numai o reducere a exagerărilor arhitecturale. În realitate, este vorba de o modificare principală a orientării arhitecturii și aceasta trebuie dusă pînă la capăt».

Recidivele trecutului se manifestă și în prezent. Adesea, sub pretextul necesității de a da unei clădiri publice unicele forme ale arhitecturii clasice, ca fiind cele mai bogate și «veșnic frumoase», sînt reinviat tendințe forma-liste de mult condamnate.

În luna iulie 1959, la ședința Consiliului de arhitectură din Voroneț a fost analizat proiectul unor pavilioane de învățămînt ale Institutului tehnologic. Făcînd bilanțul discuțiilor asupra proiectului, arhitectul principal al orașului,